

SIMONE MARTIN-CHAUFFIER

KALANDOK A KALÓZHAJÓN

KALANDOK A KALÓZHAJÓN

DELFIN KÖNYVEK

Szerkeszti RÓNASZEGI MIKLÓS

Előkészületben

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

A SÁTÁN KUTYÁJA

ADAM BAHAJ

A FEKETE ESERNYŐ

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ ; BUDAPEST 1966

SIMONÉ MARTIN-CHAUFFIER

KALANDOK A KALÓZHAJÓN

REGÉNY

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ ; BUDAPEST 1966

A mű eredeti címe

„L'AUTRE" CHEZ LES CORSAIRES Ed. Boittréfiere, Paris 1959

Fordította GORDON ETEL

BENKŐ SÁNDOR rajzaival

A kiadásért felel a Móra Ferenc Ifjúság) Könyvkiadó igazgatója

Felelős szerkesztő: Rónaszegi Miklós

A szövegűségeit ellenőrizte: György Ferenc • Képszerk.: Lengyel János

Műszaki szerkesztő: Krecska Miklós . Műszaki vezető: Földes György

78 500 példány, 8,4 (A/5) ÍV, MSZ 5601—59

eS.00088/1 — Zrínyi Nyomda, Budapest. F. V.: Bolgár I.

IF 566 — c — 6669

Duguay-Trouin egyik hiteles kalózútja — amiről röviden beszámol Emlékirataiban — szolgáltatta e regény cselekményét, amely néhány jelentékeny epizódot a kapitány más kalózútjáról is átvett.

René Duguay-Trouin még tizenkilenc éves sem volt, amikor rábízták a C o é tquen, egy tizennyolc ágyús, könnyűfregatt parancsnokságát; az indulásnál a legénység száznegyven főből állt, ebből mintegy harminc volt katona. A parancsnok apjának, Luc Trouin de la Barbi-nais-nak halála után Marguerite Boscher, az anya vette kezébe a vállalkozás irányítását — mert nők is lehetnek hajótulajdonosok. Munkájában idősebbik fia segítette. A Trouin családnak a barbinais-i házon kívül még háza volt Gué vagy Guay-ban, a Duguay-Trouin név később innen veszi eredetét.

Aki egy kalózútra hajót szerelt fel, a vállalkozás minden költségét fedezte, ő szerződtette a legénységet és a kapitányt is, akit többnyire a saját családjából választott, így történt ez René Duguay-Trouin úrnál is. A kalózkapitány a királytól hajófelügyelzési engedélyt vagy megbízólevelet kapott, amely a harchoz való jogát biztosította, de csak háború idején, és a szabályok szigorú betartására kötelezte. A kalóz — a kifejezés a hajóra is alkalmazható — nem volt hát tengeri rabló. Saint-Malo büszkén viselte a „kalózáros" nevet.

Ha a hajó elsüllyedt vagy elkobozták, a hajótulajdonos mindent elveszített. Ha elfogott hajókat hozott,

5

a király hivatalnokai, a tengernagyi hivatal vagy Bretagne kormányzója — aki 1695-ig a tengernagyi hivatal jogait és hatáskörét élvezte — felbecsülte azokat. A hajókat áruba bocsátották, az állam levonta a maga részét, a többin a hajótulajdonos és a legénység osztozkodott. De a formások olyan sok időt vettek igénybe, hogy a kalózok gyakran ismét útnak indultak, még mielőtt járandóságukat felvették volna.

6

„ÉN A MÁSIK VAGYOK"

Alain és **Albán** karonfogva csoszogott a szűk utcán. Megcsendült az estharang.

— Jaj — szólta Alain —, már megint elkéstünk! Anya veszekedni fog, majd mondogatja... hogy milyen két „semmirekellő" vagyunk. ..., hogy semmi szükség sem volt, hogy megint a földszárvokra menjünk..., hogy nélkülünk is felépülnek ...

Hátba vágta egymást, egyszerre nevettek, és egyforma hangon mondták:

— Csak engedné meg, hogy hajóra szálljunk. Albán megtoldotta:

— Anne elég nagy már a vízholdásra, ő a „semmirekellő!"

Alain vállat vont:

— Jó, jó, de ha anya azt hangoztatja, hogy szüksége van ránk, mindenfélét mond. Fél, szegény ...

És mivel nem szeretett apára gondolni, akit tavaly egy kalózút során, tengeri csata közben megöltek, belesípelt testvére karjába. Albán nagyot üvöltve a levegőbe ugrott, és hasra vágódott egy alacsony ajtó előtt. A zsalu kinyílt, egy öregasszony dugta ki a fejét.

— Haszontalan kölykök! — nyögte. — Nem szégyel-LED magad, Albán?

A fiú ártatlanul nézett fel.

— Nem Albán vagyok — állította komoly hangon —; én a másik vagyok.

7

Az öregasszony nagy zajjal becsapta a zsalukat. Az ikrek harsogó nevetéssel mentek tovább.

Kissé távolabb egy guggoló férfi a hálóját javítgatta. Albán így suttogott:

— Rajtad a sor.

— Jó estét, Quennedy apó! — szólt Alain udvariasan.

A férfi felpillantott.

— Jó estét, fiaim, jó estét, Alain!

— Bocsánat, Quennedy apó, nem Alain vagyok, hanem a másik.

— Egykutyá — mondta a tengerész, és folytatta munkáját.

A két fiú továbbállt, de Alain nyugtalannak látszott.

— Gondolod, hogy most már megkülönböztetnek minket?

— Ugyan! Szerencsájuk volt, ennyi az egész.

— Anya mindig felismer.

— Fogadjunk, hogy ma este nem ismer fel. Mikor belépünk, beléd csípek, és úgy fogsz kiabálni, mintha te lennél csiklandós, beesel a szoba közepére, és anya azt fogja hinni, hogy te vagy én!

— Majd elvállik — mondta Alain kétkedve. — Megpróbálhatjuk. Egyelőre folytassuk.

S a játék folyt tovább: — Jó napot, Gueguen apó! — Jó napot, Alain! — Jó estét, Hervé anyó! — Jó estét, Albán! — Nem vagyok Alain! — Nem vagyok Albán! — Én a másik vagyok. — Akár szerencsájuk volt az áldozatoknak, akár nem, ugyanazt a feleletet kapták. De az utolsó kísérletük kudarcba fulladt. Levasseur apó, aki most is — mint minden este és minden reggel — a Nagy Kapu óráját ment felhúzni, felváltva nézegette a két kócos fejet, az ártatlan pillantású két pár szürke szemet, a két, szeplővel pettyezett pisze orrt, és teljes határozottsággal felelt:

— Jó estét, másik! — Az ikrek előbb meghökkentek,

8

aztán nekiindultak, és meztelen lábukkal ritmusra lépve fújták:

— Én a másik vagyok, én a másik vagyok ...

Otthonuktól néhány lépésnyire megálltak és füleltek.

Bár az ajtó nyitva volt, a lenyugvó nap a sötét, alacsony szobát alig világította be. Anya a tűzhely előtt állt, ahol néhány parázs izzott. Három kisgyerek gubbasztott egy majdnem olyan magas padon, mint a tálalóasztalnak használt kenyérsütő teknő, és szájukat a tálka felé nyújtogatták. Albán egész halkán vezényelt:

— Rajta!

Belecsípett testvérébe, aki ordítva felszökött, és magával rántva egy zsámolyt, elvágódott a földes padlón. A kicsik elragadtatva kiabálták:

— Ó, Albán!

Az anya hátra sem nézve, fáradt hangon mondta:

— Kelj fel, Alain, nagyon ügyetlen vagy. Alain tiltakozni próbált:

— Nem vagyok Alain ...

— Nem ő az Alain! — ismételték a kicsik. — Albán a csiklandós!

— De igen — szólt az anya —, ő az Alain, és már torkig vagyok...

Albán felbukkant.

— Hol voltatok? — folytatta az anya. — Biztosan a földsáncokon. Mintha nélkületek fel se épülnének! Nincs vacsoraidő? Tudjátok, mik vagytok?

— „Semmirekellők!” — kiáltották a kicsik.

Albán könyökével megbökte testvérét, s a fülébe súgta:

— Hát nem, megmondtam?

— De igen — mondta Alain —, de látod, nem tudunk mit tenni. Felismer minket.

— Nagyon sóhajtott és hozzáfűzte:

— Könnyű neki!

— Az anyák ilyenek — állapította meg Albán böl-

9

csen. — Egyébként én is meg tudom magunkat különböztetni. Csak rád kell néznem: hülye vagy.

Az anya csendben kitálalta a vacsorát, ő maga jó gazd-asszonyként állva evett, mintha az apa itthon lenne. Az apa nem tér már vissza soha, de a szokás megmaradt.

A vacsora befejeztével az anya mindegyik gyereknek egy nagy karéj kenyeret szelt. A mosogatással megbízott Albán nem akarta letenni az övét. Fél kézzel egymásra rakta a tányérokot, aztán berakta a mosogatódézsába, amely a parázs mellett langyosodott; kanállal kormányozva, előbb a vízen úsztatta, aztán felfordította és elsüllyesztette őket. A hajótörés befejezését harci kiáltások tették nyomatékosabbá meg halálos fenyegetések a babmaradékok ellen, amelyek nem akarták elhagyni hajójukat. Alain kihozta a szalmazsákot, Anne pedig arra törekedett, hogy megmosdassa öccseit, de azok kicsúsztak a kezéből, és verekedtek. Nővérük lelkiismeretesen osztogatta jobbra-balra a barackokat.

— Szép kis félkezü lennél — mondta az anya Albánnak.

— És a kenyerem? Akkor ki tartaná?

Az ajtó teljes szélességét egy alak foglalta el, és a helyiségre hirtelen homály borult.

. — özvegy Jehannoné — mondta egy kemény hang —, Boscher asszony felfogadja a kicsit. Ha már ilyen nagy csapás érte ...

— Miféle kicsit? — kérdezték az ikrek egyszerre.

A férfi belépett. Sapkát viselt. Szőrös arca agyagszínű volt. Szemét forgatta, a karjával hadonászott és üvöltött.

— Helyet, nyavalyások! Ki innen, ha itt vagyok!

A három kicsi megrémülve taszigálta egymást, hogy mihamarabb kijusson. De Alain és Albán sokkal jobban ismerték Maho apót, semhogymegijedtek volna tőle. Leültek a küszöbre egymás mellé. A kalóz a combját ütögette és mondta:

10

— Az ánglusokkal talán nem fogsz olyan jól szembeszállni, cimbora!

Az ikrek egyszerre kiáltották: ■— Hajóra szállunk?

— Nem mind a ketten, csak egyiktek. De akármilyen legyenek, ha tudom, melyik.

— Alain — szolt az anya.

— Ó! — mondta Albán megdöbbenve. — S miért nem én?

Alain átölelte ikertestvére nyakát.

— Akkor pedig én sem megyek. Nem akarunk egymástól elszakadni.

— Pedig ennek meg kell lenni — mondta az anya fejét lehajtva. — Ami kis pénzt apátokért kaptam, oda van; és amit a vitorlavarrással keresek... Napi hat garasból nem tudlak benneteket etetni.

11

Albán diadalmasan felemelkedett.

— Éppen ez az! Ha én is útnak indulok, kettővel kevesebben ülnek az asztalhoz, és kettővel többen hoznak pénzt a házhoz.

— De az egyiktekre szükségem van, és téged tartlak vissza. Te vagy a szeleburdibb ..., aztán tengeribeteg is lennél.

— Azért gondold, mert néha beteg vagyok. Nos, a földtől fordul fel a gyomrom! „Földi beteg” vagyok, éppen ez az!

— Elég legyen! — ordította Maho apó. — Egyet is alig tudtam felvételni! Tizenkét éves hajóinas, aki még életében nem hajózott, annyi van, mint égen a csillag! A legénységi lajstrom már teljes volt. Na tünjetek el!

Albán méltóságteljes arckifejezést öltött.

— Gyere, Alain, beszéljünk egymással. Alain elindult ikertestvére nyomában, de a küszöbön megállt:

— Mikor szállok hajóra?

— Mikor szállunk hajóra? — javította ki Albán. Majd egyszerre kérdezték.

— És melyik hajóra?

— Pontosan egy hét múlva. És Duguay-Trouin úr *Coetquenjén*.

Albán hirtelen visszanyerte jókedvét. Rákacsintott Alainra, aki elnevette magát.

— René úr? — kiáltott fel Albán. — Az, aki a miséről jövet a szenteltvíztartó mögött várja a kisasszonykákat? Lányos képével, göndörített hajával! Szép kis kapitány!

Maho apó szigorúan nézett rá.

— Ügy beszélsz, mint egy sült paraszt. René úr kitűnő kapitány, vedd tudomásul. Több ánglust vert le, mint amennyit én a fejszémmel húsz év alatt.

12

— Rendben van — helyeselt Albán megenyhült hangon. — Ha Maho apó mondja... Majd meglátjuk. Testvérét karon fogta, lépett egyet, aztán anyja felé fordult:

. — Majd meglátjuk — ismételte. — Mert — biz isten — ha nem találsz majd itthon, ne vesztegesd el az idődet azzal, hogy engem keresel!

ia

RÉMÜLET SAINT-MALÖBAN

Három nap óta, hogy anya Alaint hajóra engedte, és Álban elhatározta, hogy ikertestvérevel tart, a két fiú egyetlen álomban élt. Szinte látták magukat, amint a harcokban vagy fél tucat angol vagy holland zászlót zsákmányolnak, és húszéves korukra máris hajóparancsnokok lesznek. A lelkiismeretes Alaint gyötörte olykor a bűntudat, de Albán minden erejével igyekezett azt eloszlatni. Már lenézték pajtásaikat, senkit sem akartak többé rászédni, és napokon át csak a *Coetquen* előkészületeit figyelték. Boscher asszony mindkét fia: Trouin de la Barbinais úr, a hajótulajdonos és René úr, az öccse meg matrózok, hajóácsok, duggató munkások sűrűgtek-forogtak a Szép Parton szárazra vont hajó fedélzetén. Ha valaki bosszankodott, hogy az ikrek a tilos telepre merészkednek, Alain tiltakozott:

— Az én hajóm, erre szegődtem!

— Erre szegődüünc — igazította helyre Albán, és testvérehez fordulva még hozzátette: — Így legalább nem

foghatják majd rám, hogy nem jelentettem be előre!

Erre Alain lelkiismeret-furdalása megszűnt.

Hiába dorgálta őket anyjuk, a fiúk csak este hagyták el a partot, amikor a munka félbeszakadt, és a vérebeket szabadon eresztették, hogy védjék a hajókat a tolvajoktól. És hogy bebizonyítsák, többé nem „semmirekellők”, hazafelé menet azon voltak, hogy a halászoknak, kocsisoknak, boltosoknak kisebb szolgálatokat te-

14

gyének, és néhány garast keressenek. Amikor Albán úgy látta, hogy a kérés nem elég, saját maga pótolta: így például messziről kövel megcélzott és ledöntött egy ketrecpiramist, aztán ártatlan képpel ajánlkozott, hogy felrakja. Ez a munkamódszer Alaint kétségbe ejtette.

— És mi lesz — mondta —, ha anya nem akar minket elengedni, ha látja, hogy naponta leszámolunk neki két vagy három pénzt. Különben sem sikerül hajóra szállnod.

— *Nekem* nem sikerül, vagy *neked* nem sikerül?! Mert sorsot húzunk ám, kettőnk közül melyikünk lopózkodik a hajóra. De sikerülni fog mindkettőnknek, és ha hülye vagy, és ha félsz, akkor majd megyek én, éppen ezt akarom!

— Nem félek — tiltakozott Alain, és próbálta meggyőzni magát, hogy tényleg nem fél.

Már csak négy nap hiányzott az induláshoz, amikor 1692. május 31-én a városban elterjedt a hír, hogy a látóhatáron több vitorlás tűnt fel. Saint-Malo egész lakossága a Holland Eszplanádon gyülekezett. Az ikrek, akik nagy hamar elhagyták a hajóműhelyt, az elsőik között értek oda.

Óriási volt az aggodalom. Kiderült, hogy hatalmas hajóhad közeledik a város felé, csak még nem tudják megkülönböztetni: barát-e vagy ellenség? A fehér tömeg szétszakadozott, szétvált. Nemsokára tizenegy hajót számoltak meg, rajtuk nagy fehér zászló. A királyi flotta! Távolabb egy másik fehér tömeg és még messzebb, néhány alig látható pont. Alain és Albán az Eszplanád északi részéhez jutottak el, innen nyílt a legjobb kilátás a tengerre. Maho apó már ott állt, a fiúkra ügyet sem vetett, sokkal jobban el volt foglalva.

A vezérhajó segítséget kért az erődtől, amely válaszolt.

— Szerencsétlenség — dörmögte az öreg kalóz —, az ánglusok! Üldözik őket!

15

. Albán megkérdezte:

— Hol vannak az ánglusok? Felismeri őket?

— Ott, messze! Ilyen távolságból természetesen nem ismerek rájuk — felelte Maho apó, és arca lángban égett.

— De minthogy ezek a nagy tökfilkók segítségért kiabálnak, azt kell hinni, hogy a sarkukban vannak!

— Bizony nagy tökfilkók — sóhajtott Alain, és a *Coëtquenre* gondolt.

— Éppen nem! Kivéve legfeljebb az első! Hová tűntek a nagyok? És hol van a *Királyi Nap*, amely ékes, mint egy ereklyetartó? Ha ott lenne, látnánk! Mit keresnek itt, ahelyett, hogy Brestbe tartanának? Hát ilyen kikötő való nekik? Siralmas állapotban lehetnek! Gyerünk, odamegyek!

Maho apó elsietett, hogy ha kell, a helyén legyen, a hívásra jelentkezzen.

Révkalauzhajók és ágyúnaszádok lepték el a tengert. Az erődök ütegei tüzelésre készen vártak, a kikötő bejáratánál cölöpgátak meredtek az égre. A tizenegy hajó, amely szorosan egymás után haladt — az elsőn ott lobogott az admirális zászlója —, megpróbált átjutni a szűk kikötőbejáraton, amelyet az apály és a tengerből kiálló sziklák szinte járhatatlanná tettek.

Az Eszplanádon már nem maradt egy épkézláb férfi sem, és míg a második raj közeledett, az öregek megnevezték az elhaladó hajókat: Panetié admirális *Hatalmasa*., a szép *Szentlélek*, a *Szirén*, és már messziről felismerték a máltai lovagrend fekete keresztjéről Cha-teau-Morand lovag Dicsőjét, amely valamikor rémületben tartotta az ellenséget. Maho apó jól mondta: valóban siralmas állapotban voltak! — Mind sértetlenül megőrizte zászlóját, és szinte mind a főárbocát, de a legtöbbje pótvitorlákkal helyettesítette a szép, erős vitorlákat, a saint-malóiak különlegességét és büszkeségét, amelyet a mondás szerint, nem tépáz meg a szél, és csak egy kicsit az ágyúgolyó!"

16

Az Eszplanádon a jelenlevők' megdöbben csendben nézték, ahogy elvonultak előttük a szerencsétlenség menekültjei. Az asszonyok sírtak. Amikor feltűnt Richelard úr *Henry* ja, az árbocától teljesen megfosztva, Albán zokogásban tört ki.

— Jaj, jaj! Nem tudtam, nem tudtam, hogy ez ilyen 'szörnyű! Gondolod, hogy a hajósinasokat is megölik?

— Nem mindet — felelte Alain. — És aztán nekünk, tudod jól, nekünk szerencsénk van ...

De Albán csak nem tudott megnyugodni. Alain átkarolta, és magában imádkozott: „Szűz Mária! Szent Antal! A Paradicsom összes szentjei! Segítsetek, segítsetek, hogy Albán ne fogadja meg tanácsomat!” Az indítvány előtt nagy lélegzetet vett:

— Minthogy nem te szerepelsz a lajstromon, nem kell jönnöd. Indulok egyedül. Anyának is jobb lesz.

Albán kitépte magát ikertestvére karjából.

— Azt akarod, hogy éppen akkor hagyjalak cserben, amikor bevallom, hogy félek? És te talán nem fogsz félni?

— De igen, talán, nem tudom ... De... de azt hiszem, még jobban félek a hazugságtól.

Albán nagy szemeket meresztett, előretolta az állát, orrát dörzsölte, és elnevette magát,

— Ó! Te aztán . . . , te ... Nagy hülye vagy!

A fiúk nagy lendülettel egymásnak rohantak, derékon kapták egymást, és a földön hemperegtek. Az utolsó hajók, a legjobban megrongáltak is — hála a dagálynak — befutottak. Az ellenséges hajóraj pedig még mielőtt lőtávolba ért volna, megfordult és eltűnt.

A *Hatalmas* naszádjá néhány tisztet — akik azt a megbízatást kapták, hogy Chaulnes herceget, Bretagne kormányzóját az eseményekről tájékoztassák — a szárazföldre vitt. A tömeg némán szénnyílt, hogy utat engedjen a kíséretnek. A tisztek méltóságteljesen lépkedtek, arcuk komor volt a díszes csákó alatt. Egyen-

2 Kalandok a kalózhajón

17

ruhájuk vöröse, aranysegeíye és csipkezsabója beszenyeződött a puskaportól. A legfiatalabb a lábát húzta, egy másik, akinek a fején -kötés volt, háromszögletű kalapját a kezében tartotta.

A dagályt kihasználva több dereglye is utánuk indult, hogy partra szállítsák a sebesülteket. A város hordagyai hamarosan kevésnek bizonyultak, sebtében újakat eszabáltak, vagy taligákon zsúfolták össze a szerencsétleneket. Nyögés és káromkodás úszott a levegőben. Alain és Albán a bánattól és a borzalomtól nehéz szívvel csatlakozott a menethez, amely a sötét síkatorokon végig néhány fáklya homályos fényénél a sebesülteket a kórházba kísérte. A bárkásoktól tudta meg az egész város, milyen veszély fenyegette a francia flotta legjobb hajóit és elsősorban Tourville úr hajóját, a *Királyi Napot*, amelynek legénysége mind egy szálíg saint-malói volt. Bár tizenkét órán át tartó küzdelemben győztek a túlerőben levő ellenség felett, másnap reggel az újra egyesült angol—holland hajóraj elől menekülniük kellett.

— Merre menekültek? — kérdezték.

— Ó! Néháynak sikerült észak felé kitörni — felelték a kimerült emberek —, futottak, amerre láttak.

Tourville úr a *Lelkesedésre* vitette az admirálsi zászlót, innen adta a parancsokat, de nem nyugodott bele, hogy feláldozza a csodálatos *Királyi Napot*, amelyre az ellenség különösen acsarkodott. A megsérült szép hajó akadályozta a köréje csoportosuló tengernagyi hajók előrenyomulását.

— Abban reménykedtek, hogy dagálykor mind átjutnak a Cotentintől északra fekvő Blanchard átjárón.

— És aztán?

— Aztán megfordult az áramlás. Az utolsókat az apály egyenesen az ágyúgolyók elé sodorta.

— Aztán? Aztán?

— Aztán? Isten legyen nekik irgalmas ...

18

HOGYAN SZÁLLJUNK HAJÓRA?

Az ikrek még sosem látták a várost ilyen élénknek. A flotta befutása utáni napokon, míg a hajókon a legsúlyosabb rongálódásokat javígtatták, a dereglyék megkezdték az épkézláb matrózok és katonák partra szállítását. Puskaportól kiszáradt torkukra orvosságot a füstös kocsmákban kerestek, amelyek már dugig megteltek a *Coéquen* és kísérő hajója, a *Szent Áron* útra kész matrózaival. A két hajó indulását június 4-ére tüzték ki.

Alain és Albán szakadatlanul a part és a város között kószált. S mikor hajójuk állapota felől megnyugodtak, a *Szászország* vagy a *Koszorús Hárfa* ajtaja előtt ögyelegtek. S Albán serkedni érezte állán a szakállát, mikor jövődó sorstársai káromkodásait hallgatta.

A kalózok felvették a „búcsúelőleget”. Igaz, hogy ezt az összeget visszatértükkor a részesedésből levonják, de mivel ebben a foglalkozásban sohasem lehet tudni: ki marad életben, ki hal meg, jobbnak látszott, ha gyorsan elisszák! Nyomukban egy csapat gyerekekkel, zenészek kíséretében egyik kocsmából a másikba tántorogtak, ráléptek a kóbor macskák farkára, hogy azok is részt vegyenek a koncertben, és csukott kapukon dörömböltek. A „királyiakkal” hadicselekről vitakoztak, és megvetéssel bántak velük, noha egyszer rgjük is sor kerül, és felkerülnek a hajósok nyilvántartó hivatalának rendszere szerint a tengernagyi hivatal „fene nagy, lomha hadihajóira”.

Az ikrek belekóstoltak a dicsőségbe, amitől egy kissé

^p

19

megszédültek. Mikor Maho apó elvitte Alaint, hogy felvegye az előleget, elintézte, hogy a fiú elesett apjára való tekintettel a már szolgált hajósinas előlegét: huszonhét garast kapjon. Anya meghatottságában hagyott neki néhányat. Az általános jókedv közepette Albán megkaparintotta s az övébe dugta az ormótlan kalózpisztolyt, amelyet Jehannóné férje halála óta féltve őrzött. Maho apó aztán nem gondolva arra, hogy helytelenül cselekszik, mindkettőjüket elcipelte inni, hogy „belejöjjenek”. Az egyik kocsmában, amelynek küszöbét annyira vágytak már átlépni, a két fiú meghökkenve, egy kissé becsípve, egyszerre csak a levegőben találta magát: diadalmenetben vitték őket, a két fülüknél fogva, és ők azt sem tudták, sírjanak-e vagy nevéssenek, de büszkék voltak, annyi szent.

Alainnek magával kellett vinnie apja ládáját, özvegy Jehannóné átnézte a holmikát, hogy fia alakjára szabja: három ócska inget, két avított rövidnadrágot s egy alsónadrágot, egy hosszú kék nadrágot, egy indiai kendőt és két sapkát. A cipő túl nagy volt, de nyáron úgyszincs rá szükség.

Mindez sehogy sem volt Albán ínyére. A leltár befejeztével félrevonta Alaint.

— A rövidnadrágokkal nincs baj, egyformák — mondta —, alsónadrágra pedig nincs szükség. De időbe kerül

majd az ingcsere, hogy ránk ne ismerjenek, és kettőnknek csak egy kendő jut. Még szerencse, hogy a sapkából kettő van!

— És hol váltjuk fel egymást? Hol bújunk el?

— Ha muszáj, egymás mögé bújunk, Amilyen részegek lesznek, azt hiszik, hogy duplán látnak.

— A hajón részegek! Azt hiszed?

— Nem hiszek semmit — válaszolt Albán ingerülten. — Gondoljuk át a dolgot.

És meghányták-vetették a tervüket.

20

— Először sorsot **húzzunk. Aztán, aki nyert, vállalra** veszi a ládát, és uccu!

Alain hirtelen felpattant.

— No várj csak! Ez nem megy!

— Miért? Már megint kezded?

— Nem, de anya ...

— No ugye, mit mondtam, most megint kezded! Alain, a szelíd bárány, most az egyszer veszett bárány lett, haragra gerjedt és üvöltött:

— Hallgass már meg! Anya ránk ismer! Ha te viszed a ládát, sosem engedi meg, hogy beszállj a dereglyébe. Albán egy pillanatra megnémult. Csak nem fog megtorpanni az első akadálnál, ő, aki mindent olyan jól megfontolt.

— Hát jó — mondta vállat vonva —, ez megköny-nyíti a munkánkat. Legalább nem kell az időnket sorshúzással tölteni. Így hát *te* szállsz be a dereglyébe a ládával...

Alain ugyanezen a hangon folytatta.

— Ne búcsúzz el tőlem, hogy anya később rájöjjön, hogy együtt maradtunk ...

Albán nagyképpően helyeselt:

— Rendben van, te lüke. Megelőződ a többi hajósinast, elsőnek szállsz hajóra. A fedélközben kiválasztod a legsötétebb zugot. Elnyúlsz a láda mögött... És vársz.

— Mire várok?

— Hát persze, hogy rám! És én pedig éppen ellenkezőleg, az utolsó dereglyébe szállok, hogy anya el ne csíphessen ...

— Ugyan, ugyan! A hajósinasoknak tilos utoljára felszállni. Szökevénynek fognak tartani, megcibálják a füledet.

— Pityeregni fogok, és azt mondom, hogy még egyszer meg akartam ölelni az anyámat. '

— Ez hazugság.

21

— Persze. "..., de erről anya tehet... Oda se figyel, mikor az ember igazat mond.

— És aztán?

— Nincs aztán. Kész! Hajóra szállok, megkeresem a fedélközt, megtalálom, halkán füttyülök, te visszafüttyülsz, hozzád csatlakozom, és aztán majd meglátjuk.

A fiúk — miután tervük minden részletét megbeszélték — elváltak.

Albán megpróbálta hűgát munkára „szoktatni”. Anne készségesen vállalkozott, hogy egy garas ellenében — szalagot akart érte vásárolni — vízért megy. A kislány a kútnál fiú- és lánypajtásaival találkozott, és büszkén hozta a félig telt vödöröket. Albán az egyik vödör vizet beleöntötte a másikba, és Anne-t visszaküldte a kúthoz, vitának nem volt helye. A mosogatásnál a szolgálat átadása nagyon egyszerű okoskodással még könnyebben megvalósult. A mosogatás női munka, ha valaki szereti a szalagot, már nő, tehát... Anne azt állította, hogy a mosogatás mindennél jobban szórakoztatja. És a vitorlavarrásban kifáradt özvegy Jehannonné csak azt gondolta: „Itt az ideje, hogy hajósinásának elutazása után Albánt majd ismét kézbe vegye.”

Alaint a közeli elválás gondolata valami bizonytalan szomorúsággal töltötte el, és a fennmaradó kis szabad idejében megadóan nyugodott bele öccsei követelőzéseibe. Marc és Martin nem mentek le a nyakáról. Úgy érezték, nekik is joguk van a *Coëtquent* csodálni, és még a kocsmák ajtaján is bedugták orrukat, pedig Alain még a kocsmá színét sem akarta többé látni.

A városban a zűrzavar óráról órára nőtt, mert a flotta matrózai és katonái partra szálltak, míg a hajójukat rendbe hozzák, és szabadon hajózhatnak Brestig.

A feszültség június 2-án érte el tetőpontját, amikor északról egy hírnök érkezett, és bejelentette a *Királyi Nap*, a *Győzedelmes* és a *Csodálatos* végleges pusztulását. A három hajó előző este Cherbourg előtt elégett.

22

A kétezer főből álló legénységből hányan térnek **haza? A** sebesültek közül sokan meghaltak **a** túlságosan kicsi kórházban, a lakosság gyászmenetben kísérte ki őket **a** temetőbe. A halottas menetek az úton szembetalálkoztak a kalózcsoportokkal, akik kelleetlenül hagyták **abba** a ricsajt: nem jó ilyenkor **a** halálra gondolni. Jaj annak, aki balszerencsét emlegetne!

Hiába **a** fenyegetés. Mindenütt **a** szerencsétlenséget tárgyalják, csak nem akarják hallani. Az ikrek is fogták **a** fejüket, és hagyták, hogy elviharozzanak fölöttük az anyai beszédek, siránkozásuk és intelmek. Az utolsó estének

csak nem akart vége szakadni.

Aztán minden csodálatosan könnyen ment, úgy, ahogy Albán megjósolta. Gyors búcsúzkodás után Alain beszállt az első dereglyébe. A ládája mögött kuporogva, fáradhatatlanul ismételte: „Jaj, csak jól sikerüljön!” A fedélköz nagy zajjal megtelt részeg férfiakkal, akik hamarosan álomba zuhantak. Albán megérkezésekor hortyogó kórus fojtotta el az ikrek halk füttyváltását.

És 1692. június 4-én a saint-malóiak ismét összegyűltek a Holland Eszplanádon, hogy megtapsolják a két, tizennyolc ágyús fregatt indulását, amelyek elégtételt szándékoztak venni az ellenségen, őfelsége XIV. Lajos megbízásából a *Coetquen* és a *Szent Áron* II. Jakab skót és angol király zászlaja alatt hajózott. A főárbocon a fehér sávós kék kereskedelmi zászló lobogott.

Amikor a *Coetquen* felszedte a horgonyt, Albán az elhagyott és sötét fedélközben hirtelen nagyon magányosnak és kicsinek érezte magát, és zokogásba tört ki. Alain pedig, aki túlbuzgalmában akadályozta a manőverezést, röptében kifogott már egy pofont.

A hajó ágyúlovással tisztelgett az erődnek, és ez az örömjel, amit az ikrek egész héten olyan türelmetlenül vártak, hogy végre felnőttek érezzék magukat — az első kalózkönnnyeket fakasztotta szemükből.

Duguay-Trouin urat még csak nem is látták.

23

KÉT EMBER A VÍZBEN!

A tenger hatalmas és nyugodt. Alain füttyörészve sikálja a fedélzetet A friss víz jólesik a lábának, meztelen törzsére pompásan süt a napsugár. Hogyan is tépelődhetek, hogy csak egy kendőjük van? Kinek van ideje észrevenni, hogy a rajtuk levő rongy nem egyforma? A szappan csúszik a kis tócsákban, Alain nagyokat pacs-kolva szedi fel: „Loccs! Puff!” Még egy nekigyürkőzés! Alain arra gondol: „Ha ennyit vesződtem volna otthon a mosással...” De nem akar szomorkodni. „Loccs! Puff!”

Feláll. Nézdegél. A hajó faránál a tenger lágyan fodrozódik a *Szent Áron* felé. Fölötte a dagadozó vitorlák! Milyen szép is az ő Coéiqueje! „Bár Albán ezzel a semmi széllel sincs kibékülve ...”

Alain felnevet. De hirtelen egy erős rúgás a levegőbe röpíti, a vizesvödrot magával sodorja, úgy hogy újból négykézlábra esik, a víz ráfolyik az arcára. Elképedt arccal, elvakítva, égő szemmel hallja Maho apó szitkozódásait:

— Édesvízi tengerész! Még árbocon sem tud felkúszni! Ügy sétálgat itt, akár egy herceg! A legkisebb fricskától meg a dézsába esik! Egy mihasznát hoztam a hajóra!

A földön ülő fiú üvöltetni szeretne, annyira szenved, s minél inkább dörzsöli a szemét, a szappan, annál jobban csípi.

— Maho apó! A szappan sír, nem én! Maho apó kacagásba tör ki.

24

— Te mindig másokat fogsz dolgoztatni. Az ikertestvéredet kellett volna választanom.

Alain fuldoklik a fájdalomtól és a felháborodástól.

— Ó! Maho apó, ha tudná...

Alainnak már nyelvén a szó, hogy kifecsegye titkukat, szerencsére a kalóz félbeszakítja.

— Elég a siránkozásból! Lódulj, s töltsd meg a vödrot! Tanuld ki a mesterséget!

A fiú megadóan bólint:

— Ó, igenis!

Az égő érzés már csökken. Alain mégis felsóhajt, ha arra gondol, hogy Maho apón kívül még mennyien tanítják majd e mesterségre. A matrózokra, az altisztekre vagy helyettesekre nem is panaszkodna. A hajósinasok idomítása rájuk tartozik. De a fülcibáló katonákat • utálja, csak arra való, hogy naphosszat kockázzanak, kártyázzanak, és duhaj nótákat fűjjanak.

Alain a nap állását figyeli. Itt az idő, hogy felváltsa Albánt. Nem késett máris el? A nap már magasan jár. A bal oldali őrség nemsokára váltja őket. Irigykedve nézi fedélzeti társát, a nála ügyesebb hajósinast, őt bezzeg senki sem szedi ráncba, ő már kész a sikálási adagjával. Mit fog szólni Albán? Megbámulja még az árbocon sétálókat, majd felkapja a vödrot, mélyet lélegzik, és eltűnik a fedélközben. Még csak egy hete, hogy elindultak, és máris fullasztó itt a bűz.

Alain megáll a küszöbön, elbújik egy szögletben, füttyent egyet és vár. Egy alak csúszik feléje, és feláll. Most meg Alain kuporodik le.

— Hú! Már kezdtem magam rosszul érezni — szól Albán. — Azt hittem, hogy megfeledkeztél rólam.

—

Ó! Hogy gondolhattad? ...

— Rajta, gyorsan! Melyik árbocon?

— Nem árbocon — mondta Alain reszketve —, a fedélzeten, a **jobb** oldali tatbástyán ..., sikálni..., ott

25

hagytam a szivacsot, hogy megtaláld a helyet..". Nesze a vödör.

— A fedélzetet sikálni? Mint a mihasznák? Ezt tetted velem?

— Igen, tudom, ne haragudj ... Leestem az árbocon ... De siess!

- Inkább beleugornék a tengerbe ...
- Albán! Kérlek, siess, mert elkapnak bennünket. Majd megmagyarázom ...
- Semmit se magyarázz! Ide azt a vödört! Meghagytam a vacsora felét, halat meg kétszersültet.
- Nem vagyok éhes. Remélem, nem koplaltál miattam.
- Egy ilyen tökféjért?! Én? Csak nem ment el az eszem!

Albán hármásával veszi a létrafokokat. Alain pedig odamászik a zugba, ahol az órák olyan lassan múlnak. Ott találja a kétszersültet. A láda mögé kuporodik, beleharap, és reszketni kezd. Fél, duplán fél, először mert rájön, hogy akarata ellenére hazudott — hiszen éhes! —, aztán azért, mert a patkányok is éhesek lesznek, ha rágcsálni hallják őt. Leveszi sapkáját, ráteríti az arcára, hogy védje magát az undorító kicsi karmoktól, minden harapásnál felemeli a háromszögletű kendőt, megpróbál nevetni: „Albán élvez a napot” — gondolja, és ettől megint megrémül — most már harmadszor —, mert Albán biztosan tovább dühöng. „Szegény Albán, az ő ötlete volt, hogy szálljanak együtt hajóra, és az ember olyan boldogtalan ... Természetesen nem mindig, például akkor sem, amikor Duguay-Trouin úr észrevett, és megkért, hogy menjek el az inasáért. És akkor sem, amikor Albán ért fel elsőnek a főárbocra. De mégis ... Segíts minket, Szent Anna, jóságos anya!” De Szent Annának még időt sem adott, hogy közbenjárjon érdekében, mert imádkozás közben álomba szenderült.

Albán dühösen sikálta a fedélzetet, és minthogy a fe-

26

délzet sem tiltakozott jobban, mint Alain, hamar legyőzte ellenállását.

A megalázó vödörtől hamar megszabadult, s a gyakorlatozó hajósinasokhoz csatlakozott. Segítségére sietett az egyiknek, aki úgy látszott, félt, hogy leesik. Albán a földhöz lapult, hogy elfoglalja a helyét. S a hajósinas megpróbált felkelni, felkapaszkodott Albán hátára, hogy megfogja a hágsót.

„Ha jobban mászom, mint a többiek — gondolta magában —, győzni fogok.” De jól tudta, hogy másfelől alul marad: valósággal szenvedett a „földi betegségtől” a bűzös fedélközben, szenvedett a tengeribetegségtől is, mivel a legkisebb hullámozástól rosszul lett, és még jobban szenvedett a többitől. Inkább agyonverette volna magát, mintsem bevallja, de az ötlete ostoba volt! Ketten enni egy adagot! Csak a mesterség felét megtanulni — és éppen azt, amit nem szeretne csinálni! És kétszer annyit aludni, mint a többiek, amikor olyan unalmas, olyan ostoba dolog aludni! És az az állandó bujkálás! „Ami már több a soknál, Alainnak tetszik a dolog! No, majd minden megoldódik.”

A következő este minden megoldódott.

Az ő csoportja egy jó kis verekedés után végre elaludt. A hajón kibírhatatlanul unalmas volt az élet. Amióta a két hajó a La Manche csatornán cirkált, a látóhatáron a legkisebb bárka sem tűnt fel. A pisztolyok maguktól is kiestek az övekből, ha nem vagdosták egymás fejéhez. A dologtalan katonák elárasztották a fedélzetet. Néhány matróz megpróbált kedvet csinálni nekik a tengerhez, és belökte őket. Három vasra vertek közülük, így fizettek azért a logikus kezdeményezésért.

Az ikrek egymásba csimpaszkodva az előbástyaig osontak a koromsötét éjszakában. A tenger sustorgása hallatszott, amint az orrtöke hasított, a levegő enyhe, és a fodros víz jószagú volt.

— Tanuld meg hát, ostoba — suttopta Albán —, csi-

27

náld úgy, mint én: egy nagy ugrás, és hopp, már fenn is vagyok!

Alain habozott, mielőtt válaszolt volna:

— És te ..., amikor mászol, nem vagy rosszul?

— Én? Én? Hát te? Azért estél le?

— Dehogy — mondta Alain elkeseredve —, sosem vagyok rosszul. Igazad van, micsoda ostobaság! Leesem. Nem tudom, miért.

— Nos, figyelj engem. Látod, így mászom fel, elkapom a kötelet!...

Alain amilyen hangosan csak lehetett, magánkívül suttopta!

— Semmit sem látni! Megörültél?!

Az volt az érzése, hogy Albán úszik a levegőben. Meg akarta ragadni a lábánál, de csak a bokáját érintette.

Albán felüvöltött, azzal a csiklandós ordítással, amelyen olyan gyakran vidultak. És az üvöltés teljesen lenn, a sötétben halt el. Alain rémültében megnémult. Csak mikor az emberek összefutottak, engedett fel a merevsége, és kezdett kiabálni.

— Ember a vízben! — és a hajó korlátján átbújva, ő is a tengerbe vetette magát, hogy utolérje Albánt.

28

A „MÁSİKAT” FELAKASZTJÁK

A másodkapitány bedobatta a mentőövet, és parancsot adott, hogy a vitorlás szélbe álljon. A koromsötét éjszakában a szolgálatos matrózok egymást lökdösve vízre bocsátották a mentőcsónakot, veszekedtek, káromkodtak. Hirtelen mennydörgő hang harsant fel az égből, és a zűrzavar azonnal megszűnt. Duguay-Trouin úr elrendelte: jelzőlámpát húzzanak fel a főárbocra, hogy a hajó állását jelezzék. Előkerültek a fáklyák.

A csónak vízre ért, az evezősapások lassan elhaltak. Felhangzottak a mentők hívó kiáltásai: „Ide!... Ide!...” Az álmából felriadt jobb oldali legénység és a tétlen bal oldali matrózok feszülten hallgatóztak, és egymást

faggatták, hogy mi történt. Ki az a szerencsétlen, aki ilyen csendes tengerbe akar belefulladásni? Úgy látszik, egy hajósinas volt. De az biztos, hogy a riadót egy hajósinas fújta. És most egy hajósinas sem segédkezett a balesetnél. A kalózkodnak nem volt kedvük nevetni: a tengerész nem arra való, hogy tengerbe füljön.

A távolból egy másik jelzőlámpa fénye hatolt át a koromsötét éjszakán. A *Szent Áron* is jelezte helyzetét. Az „ide, ide!” alig hallatszott már, a hajón néma csöndben figyeltek, és most mintha választ hallottak volna. Egyszerre fordult mindenki Duguay-Trouin úr felé, aki tisztjei között teljesen mozdulatlanul állt. A kapitány felemelte a kezét, és így szólt:

— Ügy tűnt...

A sok mellből felszakadó sóhaj a fővitorla felduzzasz-
29

tásához is elég lett volna. Az ismételt „ide, ide!” diadalkiáltásnak hallatszott.

A menőosztag gyorsan megragadta a kötélhágcsót, még mielőtt észrevették volna, hogy közeledik. Elsőnek egy óriás lépett fel, vállán két csomag. Terhét lecsúsztatta Duguay-Trouin úr lábához, aki szemöldökét összehúzza egyik ujjával végigsimította kicsi bajszát.

— Azt mondták, egy ember esett a tengerbe — jegyezte meg szárazon.

— Hát bizony — mondta az óriás, aki mögé most a csónak egész legénysége felsorakozott. — Mi is azt hittük ... Csak aztán láttuk, hogy ketten vannak, merthogy négy láb meg négy kar, az két ember! Senki sem mert hozzájuk nyúlni. Magam is ... ördögösség, annyi szent! összekötöttük, hogy ne lássuk őket.

Az óriás keresztet vetett, és társai is követték példáját.

Duguay-Trouin úr kijelentette:

— Az én hajómon nincs ördögösség!

Ebben a pillanatban a csurgó csomag kígyózni kezdett, és két fej bukkant elő, tökéletesen egyforma, két kis gömbölyű fej és két pisze orr.

A férfiak felkiáltottak:

— Jaj nekünk! Ez az ördög! Duguay-Trouin urat is elhagyta hidegvére.

— Ejha! — mondta, és lehajolt, hogy közelebről megnézzék ezt az elképesztő látványt. — Mi az, talán duplán látok?

Felváltva dörzsölte mindkét szemét, majd ismét lehajolt.

Alainnak és Albánnak végre sikerült leülnie. Kézzeikkel kapálódtak a takarókban, amelyekben úgy érezték, magukat, mint a foglyok, és rémülten tekingettek jobbra-balra.

Hatalmas nevetés harsant fel. Néhány saint-malói matróz felismerte a fiúkat.

30

— Hiszen ezek a Jéhanno fiúk! Az ikrek! — kiáltották!

A fiúk vacogni kezdtek. Egyforma mozdulattal dörzsölték tengervíztől csöpögő, rövid hajukat.

— Ó, ikrek... — ismételte Duguay-Trouin úr, mintha kissé neheze esnék elfogadni egy ilyen egyszerű magyarázatot.

Majd szigorúan megkérdezte:

— Senki se tudta, hogy a hajón vannak? Az egyik Órséghez sem tartoznak?

A jobb oldali legénység parancsnoka előre lépett.

— De igen, kapitány. Az én csoportomban van az *egyik*. De csak az *egyik*.

— És a másik? — erősködött Duguay-Trouin úr. — Kihez tartozik a másik?

A fiúknak végre sikerült magukat kiszabadítaniuk. Felálltak, és leszegett fejjel, egyszerre mondták:

— Senkihez. Ketten egynek számítunk. Huncutul összenéztek, aztán felemelt fejjel, egyszerre kiáltották:

— De én vagyok a másik!

Duguay-Trouin úr toppantott egyet, s karba fonva kezét, a legszigorúbb hangon mondta

— Nem szeretem az effajta tréfát.

De ahogy ránézett a két fiúra, a nevetés fojtogatta. Kezével eltakarta a száját, s a másodkapitányhoz fordult:

— Szerencsére vagy inkább balszerencsére — van bőven időnk.

Majd hangosan:

— Nincs vesztegetni való időnk a hajósinasokkal! Még egyszer kérdezem s utoljára, hogy kerül ide a kettő?

Maho apó lépett elő. Sapkáját levetette, és kopasz fejét vakargatta.

— Ismerem őket — mondta. — Apjuk tavaly pusztult

31

el, Boscher asszony, kegyelmed édesanyja hajóján. Ezért íratott fel Boscher asszony egyet — az ördög tudja, melyiket! A másik, a másik bizony saját magát írta fel... Albán újra a fedélzetre zuhant, és nem tudott mással törődni, mint a hányingerével, amely felkavarta a gyomrát. Alain térden állva, döbbenet nézte. Az egyik ember jókedvűen megjegyezte:

— Úgy látszik, ez itt halastul nyelte a tengervizet!

— No — folytatta Duguay-Trouin úr —, mihelyt kiderül, melyik a csaló a kettő közül, azt felakasztjuk!

A kijelentést rémült csend fogadta. Az emberek ismerték kapitányuk jóságát, de azt is tudták, hogy a

legszigorúbb fegyelemmel igyekszik elfelejtetni a maga tizenkilenc esztendejét. Alain a kapitány felé csúszott, és könnyörögve emelte fel kezét:

— Engem akasszanak fel, uram! Nem ő tehet róla, ha én vagyok a listán.

Duguay-Trouin úr elmosolyodott.

— Most már mindent tudunk! Ha nem te vagy, akkor hát a testvéred ...

Majd a tisztjéhez fordulva folytatta:

— Kedves La Fontaine úr... Én nem vagyok az ilyesmiben olyan jártas..! És megint komoly képet öltött: — így hát mihelyt a „másik” kileheli lelkét, akasszák a legmagasabb vitorlarúdra!

Csizmája orrával megbökdöste Albán fenekét.

— Addig is állj fel! Ki nem állhatom a beteg matrózt. Alain támogatásával Albán feltápáskodott. Noha még mindig csuklott, már jobban érezte magát. Valaki egy kulacsot nyomott a szájába. Albán fulladozott.

— És most — kérdezte Duguay-Trouin úr fagyosan —, mielőtt a pokolba küldenélek, tudni szeretném, miért akartál mindenáron hajózni.

— Hogy ... ne kelljen többé mosogatni, és hogy...: Aztán merészen ránézett a kapitányra, és villámgyorsan befejezte:

32

— ... hogy borsot törjek az ánglusok orra alá.

Az emberek felnevettek, Duguay-Trouin úr kiadta a parancsot:

— Csend!... Azt hiszem, hogy ez valóban meggyőző érv — mondta szelídebben —, természetesen a másodikra gondolok. És nem félsz a haláltól?

— Ó, de mennyire — felelt Albán annyi meggyőződéssel, hogy az emberek újból felkacagtak.

Alain felkiáltott:

■— De én nem, uram, én nem! És ez az én bűnöm! Ahogy bevontam a vitorlát, leestem ... Albánt én csiklandoztam meg...

Albán a foga közt sziszegte:

— Lüke!

— Elég! — szakította félbe Duguay-Trouin úr. — Torkig vagyok veletek. Akár tetszik nektek, akár nem, az akasztás elmarad. A hibátokból annyi időt elfecséreltünk, hogy nem érünk már rá többé veletek foglalkozni. Csend legyen! — kiáltott rá újból az örömben nevetgélő emberekre. — De semmiféle rendtelenséget nem tűrök a hajómon — folytatta. — Hol az írnök?

— Itt vagyok, uram — felelt egy hang a homálybaa.

— Felírod ez a banditát a legénységi lajstromra. Már távolodott, amikor Albán hangja megállította

— Kapitány úr! Kapitány úr!

— Még merészelsz valamit?

— Ó igen, uram, azt szeretném, ha ugyanabban az örségben szolgálnánk.

A fiatal kapitány vállat vont:

— ... De aztán nem akarok többé rólatok hallani.

Nem sokkal később, miután a *CoétqiLen* folytatta útját, Alain és Albán szétvetett karral, hogy a két helyet teljesen elfoglalták, azt álmodták, hogy nemsokára *igazán* beszélni fognak róluk.

³ Kalandok a kalózhajón

33

TENGERI CSATA

Új életük az ikreket elbűvölte. Míg az örökösen üres tenger, a tarkójukat és a hátukat perzselő nap, a meleg szél a tétlenségre kárhoztatott embereket már-már dühöngésbe kergette, Alain és Albán a mennyországban képzelték magukat. És hogy kárpótolják magukat azért az egy hétért, amikor ketten éltek egy adagon, most négy helyett faltak. A munka nem volt sok kettőjüknek, és néha egy harmadik ikertestvérrel álmodoztak, aki helyettük kapja a pofonokat. Egyébként nem sok ütleget kaptak, hála annak a tökéletes módszernek, amely lehetővé tette, hogy mindegyikük szinte azt tette, amihez kedve támadt. Alain nem mászott fel többé az árbocra, Albán pedig nem takarította többé a fedélzetet.

A matrózok előbb azt hitték, hogy meg tudják őket különböztetni, de a fiúk szívósnak és ravasznak mutatkoztak, a legcsekélyebb azonosítás veszélyénél minden lustaságuk eltűnt. Alain haladéktalanul szerzett egy kötélröszkét, amikor megmentőjük, az Óriás — aki az ikreket pártfogásába vette — Albánt a hóhér kötelével kitűntette, hogy megkülönböztesse az ő „akasztottját”. S mikor Alain ujját egy vitorlakötél csúnyán feltörte, Albán ugyancsak megkínlódott, míg sikerült magán, ugyanolyan sebet vágna. S amikor csak tehették, övet és sapkát cseréltek. A hajó első tisztje végsőkig elkeseredve hallgatta az örökös választ: „Én a másik vagyok”. Egy napon, hogy ennek egyszer és mindenkorra véget vessen, megra-

34

gadta a hajósinas karját — mindegy, hogy melyikét —, aki így csúfolódott vele, és addig el nem engedte, míg a tetoválás specialistája bele nem véste: „Másik”. De másnap az imánál — amelyet pap híján, reggel-este Duguay-Trouin úr mondott a fedélzeten, hajadonfőtt, kalózái előtt — két kis soványka bal karon lehetett olvasni ugyanezt a felírást, és a kapitány nem tudta mosolyát elfojtani; kincsként őrizték a fiúk e mosoly emlékét. Az

első tiszt leforrázva, ettől kezdve csak „Másik”-nak szólította őket, de hát nem volt oka panaszkodni az előtte jelentkező hajósinasra.

Alain és Albán egymás közt sokat nevetgéltek, amikor gondosan gyakorolták szerepüket. Ízlésük és jellemük annyira eltérő volt — és ezt a fiúk tudták is —, hogy elcsodálkoztak ezen az általános vakságon. Szemben álltak, és tanulmányozták egymás mozdulatait. Alain ki düllesztette a mellét, hogy utánozza Albán pöffeszkedő tartását, ő pedig szelíd és bűnbánó arckifejezést iparkodott magára erőltetni. Ennek gyakran veszekedés lett a vége, amikor például Albán sóhajtozott: „A szegény anya...” — ami az ő szájából szentségtörésnek hallatszott. Ilyenkor Alain rávetette magát testvéreire, hogy megtépázza.

— Nincs jogod anyáról így beszélni! Nem azt mondom, amit gondolsz!

Albán visszalökte, és az ő kissé fölényes hangján kijelentette:

— Úgy mondom, ahogy te mondom, minthogy ezt próbáljuk játszani, te tökfej! De nekem jogom van úgy gondolkozni, mint ahogy én gondolom. Természetes, hogy egy kissé én is úgy gondolom. De nem pityeregve, mint te. Anya nagyon büszke lesz ránk! Hát még a sok pénz, amit viszünk neki!

— Különösen, ha nem lesz zsákmány!

— Lesz, én mondom neked!

A két fiú elhúzódott az asztaltól, ahol a jobb oldali

s»

35

örség éppen a vacsoráját fejezte be. Egy kis bor, egy kis pohár pálinka tetté teljessé ezt a vasárnapi lakomát, amely a heti két böjtnapot követte. Az emberek elfelejtették a langyos, szinte poshadt víz ízét, és szitkozódva ismételték azt a hön óhajtott vágyat, amit Duguay-Trouin úr a reggeli imánál fogalmazott meg: „Találkozni végre az ellenséggel!” Má^ tizenyolc napja hajóztak a csatornában, és még egy lelket sem vettek észre. A kapitány pedig megtiltotta, hogy a hajó készletéből akár egy tyúknak is kitekerjék a nyakát, amíg ugyanezt nem teszik az ellenséggel!

Szélroham rázta meg a hajót. Albán szédült, Alain nyugtalanzkodott. Albánnak ez a gyengéje volt egyedüli gondjuk. Két ujját bedugta a torkába, hogy megpróbálja ő is éppen olyan rosszul lenni. Albán bosszankodva kereste rosszulléte okát.

— A kukacok miatt — bizonygatta. — Láttam őket nyüzsögni a hordóban. Érzem, amint sétálnak a hasamban.

Azt hiszem, „vízibeteg” kezdek lenni.

A lejárátnál közben kiáltás harsant.

— Felkészülni!...

Zsivaj támadt a fedélközön. A kalózkodok felrúgták a számlókat, vad énekbe kezdtek, és megrohmozták a kijáratot. Az ikreket a tömeg elsodorta, és a fedélzeten találták magukat anélkül, hogy a lábuk a létrát érintette volna. Óriási szél kerekedett, és a *Coétquen* olyan sebességgel száguldott, amin a fiúk egészen elképedtek.

Parancsok pattogtak, a katonák kapitánya összehyűjtötte embereit. Az egymásba kapaszkodott ikreket mindenfelől taszigálták, és tovább sodorta magával az ordító katonák áradata. És amikor hirtelen megpillantották a látóhatárt, amelyet a tömeg mostanig eltakart előlük, annyi vitorla tornyosodott fel és száguldott feléjük, hogy meg sem tudták volna számolni.

Amint a *Coétquen* hirtelen megfordult, Duguay-Trouin úr hangja felharsant: „Tűz!” A hajó jobb felének

36

ágyú egyszerre támadták az ellenséges vezérhajót. Az angol válaszolt. Albán már nem érezte „vízibetegségét”, minden sortűznél rettentő félelem dobogtatta meg szívét. Reszkető kezében apja pisztolyát szorongatva, nézte, amint az ellenséges tömeg feléjük közeledik, hogy összetörje őket. Egy ágyúgolyó csapódott be a tengerbe, az orttökétől néhány ölnyire. Több lövedék pedig átrepült a feje fölött. Ujabb emberáradat borította el. Amikor szemét ismét kinyitotta, Alain eltűnt mellőle. Albán zokogva szólított, megfordult, háta mögött senkit sem látott, rohant előre.

Az orrárboc, a törzsvitorlarudak hajladoztak az ösz-szezsúfolódott emberek súlya alatt. Az ágyú elhallgatott, a zsivaj nőttön-nőtt, és a *Coétquen* most egyenest az angol hajónak tartott. Rettenetes recsegés rázta meg a levegőt: az orrárboc behatolt az ellenséges hajó or-

37

rába, ahol az emberek üvöltve rogytak össze. Albánt rémület fogta el, pisztolyát elhagyta, nem tudott okosabbat cselekedni, mint a tömeg nyomába szegődni. Fejszék forogtak, karabélyok dörrentek, szeme láttára egy fej hasadt ketté. Minden vörösben izzott, ő is ordítva, a fekvő testeken botladozva továbbrohant előre. Hirtelen nekiment egy árboznak. Ekkor megragadott egy kötelet, és felmászott olyan magasra, amilyenre csak tudott. Alain pedig, amikor durván elszakították Albántól, előbb megpróbált átbújni az emberek közt, hogy utoléjje testvérét, de valaki az övénel fogva felemelte, és az Óriás mennydörgő hangja süvített a zürzavarban:

— Csakhogy itt vagy, „Másik”! Te akartál az ánglu-sok orra alá borsot törni! Itt az alkalom, fiam!

Alaint a hatalmas kar magával ragadta, pártfogója előtt, a vezérárbocon találta magát lovaglólülésben, kezében fejsze. Hirtelen határtalan öröm töltötte el, a zajtól meg a látványtól mámorosan tele szívvel fújta a kalózkodó énekét. Az ellenséges hajó fehér tömege falként tornyosult előtte, elzárva a látóhatárt.

Amint az orrárboc behatolt az angol hajó orrába, a rázkódás kis híján a mélybe taszította. Ha az Óriás marka nem

fogja, elsőként ereszkedik le a megtámadott hajóra; hulltak az emberek rakásra, őt is magukkal ragadták, másodszor is elveszítette az egyensúlyát, és az ellenséges hajó fedélzetére gurult.

Azonnal felugrott, és a vakító füst ellenére észrevette, hogy mellette az egyik tisztjük egy hatalmas ellenféllel viaskodik. Alain eldobta fejszójét, lehuppant, és körmét belevágta az angol lábába. A hadnagy felkiáltott: — Vigyázz!

Az angol rázuhant. Alain nagy nehezen tudta magát kiszabadítani, aztán féktelen dühvel, mintegy hipnotizálva a lábtól, teljes erejével beleharapott.

38

AZ ÉGBŐL POTTYANT FOGOLY

A rettenetes csetepaté egy csapásra véget ért. Az angol kapitány elesett a csata kezdetén, a helyettese pedig szerette volna elkerülni a felesleges öldöklést, és megadta magát. A kalóztól szorongatott ellenséges tengerészek bezúdultak a hajótestbe. Most a fedélzeti nyíláson egymás után bukkantak fel, feltett karral jelezték, hogy leteszik a fegyvert. Puskatussal, ökölcsapással és rúgásokkal lökdöstek őket a *Coétquen* felé és a hajófenékbe. A levert tiszteket külön gyűjtötték össze.

És a fedélzet egy szempillantás alatt baromfiudvarrá változott. A kalózek kifeszítették az élelmiszerketrecek, és a kiszabadult tyúkok csipogva ugráltak és repkedtek, míg az emberek hajsolták őket, és vad nevetéssel tekerték ki a nyakukat.

A második angol fregattal fenyegetett *Coétquen* csakhamar beérte őket. Duguay-Troun úr szócsoébe ordítva megparancsolta embereinek, hogy siessenek. Alain a zokogástól fuldokolva, könnyektől égő szemmel, fehér tollaktól borítva szólongatta bátyját, és kereste a halottak és sebesültek között. Látta, mint ürül ki lassanként a fedélzet, a két összekötözött hajó kezdett elszakadni egymástól. A legénység a legyőzött hajót birtokába vette. Az egyik tiszt intett Alainnak, hogy kövesse. De hogyan induljon el egyedül? A főárboc mögé rejtőzött.

— Vigyázz, te hülye — hallatszott Albán hangja —, nem látod, hogy leszállok?

39

Valamilyen súly zuhant a vállára, és megint elveszítette egyensúlyát. Amikor felállt, rémült arccal egy vele egyidős hajósinas állt előtte, de cjinak a haja szalmasárga volt.

— Ó! — kiáltott Alain megdöbbenve. — Te vagy? Te. ..., te ez lettél?

Háta mögött nevetés harsant fel.

— Ez..., ez a *mi* foglyunk. A legmagasabb vitorla-rúdon akadtam rá.

— Ott fenn nem harcoltál! Miért mentél oda?

— Érte, teringettél! Egy fogoly! A *mi* foglyunk, csak a miénk.

— Ó — szólt Alain —, hogy te milyen erős vagy! Majd hozzáfűzte siralmas hangon:

— Én, én pedig elveszítettem a fejszémet.

— Hát ezen nem is csodálkozom. Egyébként én is elveszítettem a pisztolyomat. De nem is volt rá szükségem. Alainnak eszébe jutottak a látottak, és nem talált szavakat, hogy elmesélje.

— A kutyafáját! — kiáltotta Albán, aki most úgy káromkodott, akár egy kalóz. — Elmennek, és minket itt hagynak.

Futott, magával vonszolva Alaint és a foglyot. A két hajó már elszakadt egymástól. Alain hű maradt önmagához, és amint a többiekkel együtt a *Coétquenre* ugrott, kis híján a tengerbe esett.

Az ikrek alig értek a fedélzetre, amikor a bal oldali lövegek megrázkódtatták a hajót. Albán remegni kezdett, de amikor látta, hogy a fogoly szájtátva nézi az angol fregatt közeledését, karon fogta, és pártfogó hangon kijelentette:

— Szerencséd van, hogy nálunk vagy, védett helyen. És különben is hogy hívnak?

— *I don't understand* (Nem értem) — felelte a fiú.

40

— Dersztend! — kiáltott fel Albán örömmel. — Fura név!

Alain megjegyezte:

— Nem az ő bűne, hiszen ánglus.

— Ánglus vagy nem, mi legyen veled?

— A többiekkel együtt a hajófenékbe! — kiabált egy arra haladó matróz, fülön csípve az angol fiút. — Ti pedig a helyetekre!

Hol van az ő helyük?

— Jóságos ég! — fohászkozott Alain.

Az ikrek felnéztek az égre. Fejük fölött egy ágyúgolyó repült. Az angol fregatt most egészen közel került. A *Coétquen* megint megrázkódott, egy ellenséges árboc, összekuszált vitorlakkal, leszakadt. Ujabb ösztűz zúdult az angol hajóra, erre már válasz sem jött, az ellenséges fregatt megadta magát. A csata befejeződött. Távolból a *Szent Áron* forgolódott vagy egy tucat nehézjáratú kereskedelmi hajó körül: ezek előbb menekülni próbáltak, de mivel a védelmükre kirendelt két fregatt az ellenség kezébe került, más nem tehettek, harc nélkül megadták magukat.

Alain és Albán besurrantak az embertömegbe, hogy velük együtt ordítozzanak a győzelem örömére. Duguay-

Trouin úr mindenkit nyugalomra intett. Az elkövetkező idő ólomlábon járt. Az átrakodás csak nem akart befejeződni. A foglyokat átszállítani a *Coétquenre* és a meghódított két fregatra kirendelni elég tisztet és matrózt, hogy szerencsésen Saint-Malo kikötőjébe érjenek — nem látszott könnyű feladatnak. Nem is szólv a halottakról és a sebesültekről. A legtöbbje az első fregatton maradt az új legénység őrzetében, akiknek az a megbízatásuk volt, hogy a szerencsétleneket biztos helyre — a tengerbe vagy a kórházba — szállítsák. A *Coétquen*en kegyeletes tengerésztemetést rendeztek, két katonának és egy matróznak: a tenger mélye lett a sírjuk. A tíz sebesült, akár a többi kalóz, néhány

41

pohár pálinkát kapott, hogy megfélekedzenek sebeikről, amíg a hajósebész eszükbe nem juttatja ismét. A hajósinasok csak fél adagot kaptak, és míg a szolgálatos legénység a hajó kormányzásával foglalatoskodott, Alain és Albán az izgalomtól és az alkoholtól mámorosan egyik szemükkel elrabolt foglyukat siratták, a másikkal pedig nevettek, amint látták elvonulni bevont zászlóval a *Szent Áron* vezette kereskedőhajókat. A két angol fregatt nyomorúságos állapotban, mint két kiéhezett sirály követte a *Coétquent*. Bár a hajón az élet a régi mederben folyt tovább, a hangulat teljesen megváltozott. Az emberek, akik két nappal ezelőtt kétségbeesetten kémlték az örökösen üres tengert, most attól rettegetek, hogy ellenséges hajót pillantanak meg, amely elrabolhatja zsákmányukat, mert sokan jórészt elkockázták majdani részesedésüket. Amikor negyedik nap az ör „hajó”-t jelzett, mindnyájan veszélyben levő vagyonukra gondoltak, és akár a leghevesebb csatára is készek voltak.

öt angol csatahajó bukkant fel a láthatáron. Ki kellett térni a kilátástalan harc elől.

Duguay-Trouin úr megbízta a *Szent Áron* kapitányát, hogy a kereskedelmi hajókkal és a két hadi fregattal a legrövidebb úton induljon az első bretagne-i kikötőbe, ő maga pedig elhatározta: bátran szembeszáll az ellenséggel, hogy elvonja figyelmét, és feltartóztassa.

A *Coétquen*en — ahol nagyon hiányoztak a zsákmányolt hajóra vezényelt tisztet és emberek — nagy izgalom uralkodott. Mindegyik kalóz kettő helyett dolgozott, és Albán az árbocon arra várt, hogy utolsóként kapcsolódjék be a vitorlák kifeszítésébe. Az árbocon tetején gubbaszkodva, biztonságban érezte magát, és jól mulatott a fedélzeten sürgő-forgó kalózokon. Alain egyiktől a másikhoz szaladt, hogy a parancsokat közvetítse.

42

Az öt angol hajó a kihívó ellenfél felé vette irányát, amely — úgy látszik — egyes-egyedül akar velük szembeszállni. Amikor közelebb kerültek, a *Coétquen* néhány ágyúlovét kapott, de kárt nem szenvedett. Akkor a *Coétquen* hirtelen megfordult, összes vitorláját kifeszítve, elmenekült az ellenséges hajó elől a *Szent Áron*nal éppen ellenkező irányban. A két vezérhajó megkísérelte elzárni a *Coétquen* útját, két másik szorongatta, az ötödik pedig a nyomába eredt a nehézkesen haladó kereskedelmi hajóknak.

Úgy látszott, hogy a kis saint-malói kalózhajó csúfot úz a lassú járású, nehézkes angol hajókból. Előbb az egyik hajó felé vette irányát, majd az ágyúgolyóktól tai-tva megfordult, folytatta útját, aztán újból kezdte a mesterkedés!

Az alkony a *Coétquent* a Bréhat szigetnél érte utol, és a tengeren már csak két, a többinél kitartóbb ellenséges hajó úszott. A *Coétquen* besurrant a szigetet a szárazföldről elválasztó szorosba. A nehézkes hajók megpróbálták nyomon követni. A tengerészek, a hely ismerői, már előre nevettek, szinte látták, amint a hajók a sziklazátonyokhoz csapódva, darabokra törnek. És az éjszaka beálltával határtalan örömeikre az angol hajók visszafordultak. A legénység örömujjongása üdvözölte az ellenség kudarcát.

De a pálinka és a dicséretet ellenére, amelyekkel Du-guay-Trouin úr nem fukarkodott, a kalózok — akiknek tilos volt partra szállniok — ezen az estén a kosztot különösen pocséknak találták.

43

HOVÁ VEZET AZ ÉHSÉG?

— Kikötő — mondja Albán csüggedten —, kikötő! Azt hittem, mókás, mikor az ember hajózik és kiköt. És most, tessék!

Valahányszor egy hajó lehorgonyozott, több kalóz megszökött, Duguay-Trouin úr ettől való félelme ellenére is szabadságot adott délutánra embereinek. Arra számított, hogy az eddigi jelentős fogás és a nagy hadizászmány reménye a hajóhoz köti a kalózokat. Az ikrek vidáman szálltak partra. De a föld lábuk alatt inogni kezdett, s nem sikerült állva maradniuk.

— Komisz föld! — káromkodott Albán.

— Ide hallgass — szólt Alain —, mivelhogy mindent elmondunk egymásnak ...

— Úgy van — helyeselt Albán —, mivelhogy mindent elmondunk egymásnak, és most, hogy nem vagyunk már ott...

Együtt fejezték be:

— ... Gondoltad, hogy ez olyan rettenetes?

A kettős kérdés már válasz is volt. A fiúk egymásra kacsintottak, Albán folytatta:

— Szégyelltem erről beszélni, de el sem tudod képzelni, mennyire féltam a csata alatt.

Mielőtt őszintén megmondta volna, egy pillanatra még habozott:

— Ezért másztam fel olyan magasra. Nem pedig, hogy elfogjam a foglyunkat.

— Tudom — felelt Alain —, mindjárt tudtam. De ná-

44

lam még rosszabb, én, én szerettem volna — mindenkit megölni! Mintha az ánglusoknak nem volna sem anyjuk, sem apjuk, sem testvérük, mintha bántottak volna minket. ..

— Az ánglusok mindenünket el akarják venni! És te azt hiszed, hogy ez nem baj? Hallgass ide! Legközelebb biztosan nem fogok már félni.

Alain gondterhesnek látszott.

— Én ellenkezőleg, azon töröm a fejem. .. Mert én *utána* félttem, tegnap reggel, amikor a fedélzeten voltunk, és a foglyokat elindították. Láttad, hogyan nézett minket az a szerencsétlen Dersztend?

— És a sebesültek! Volt köztük egy..., azt hiszem, hiányzott az orra!

Alain egyszerre felugrott.

— A fene egye meg! Nem akarok többé rágondolni! Kelj fel, gyere! Már nem inog a föld.

Az ikrek rátértek egy kis ösvényre, az út távolodott a parttól, két szélén galagonyabokor virágzott. Albán útközben ócsárolta a még túl kicsi, túl éretlen, semmi almákat. A fiúk húzták a lábukat, elszoktak a járástól, és a tengeri szél nélkül a levegőt tikkasztónak érezték.

— Pedig, ha szántóföldek vannak, parasztoknak is kell lenniük — mormogta Albán.

Amikor már sokáig bolyongtak anélkül, hogy egy lélekkel is találkoztak volna, Alain azt javasolta:

— És ha visszatérnénk a hajóra?

— Azt már nem! Előbb valami igazi dolgot eszünk. De Albán ereje is fogytán volt. Leereszkedő képet öltött:

— Minthogy olyan fáradt vagy, aludjunk egy kicsit, csak éppen addig, amíg a nap leszáll.

Leheveredtek egy árnyékos árokban. Sötét éjszaka borult a tájra. A fiúk mélyen aludtak. A hajnali hűvösség elsőnek Albánt ébresztette fel.

— Mindenki a fedélzetre! Csatára felkészülni!

45

Alain felpattant, Albán állt előtte, csípőre tett kézzel. Még az álomtól kábán kérdezte:

— Csata?... Hol?..:

Albán felnevetett, de rögtön el is komorult.

— Hogy hol vagyunk? Nem tudom! És azt se, hogy hová megyünk.

Alain nézte a galagonyabokor kis fehér virágait, ujja hegyével egyet megérintett:

— Szép idő van — mondta. — Ez jó szagú. Aztán megborzongott.

— A *Coétquenon* melegebb volt. Esett az eső? Át vagyok ázva. Minden csupa víz. Te száraz vagy?

— Nem tudom, füttyölök rá, éhes vagyok ... Jó lenne egy kis tej.

Felmásztak egy kicsi dombra. A nap egy hatalmas rét végén tűnt fel, és a két fiú igazi matrózként kezét szemé fölé °melve kémlelte a látóhatárt. Egészen közel hozzájuk felbukkant két tehén.

— Itt sétál a tejed! Szaladj utána, ha szomjas vagy! — jelentette Alain harsogó nevetéssel.

A tehenek egy tanyáról jöttek ki, amelyet a fiúk addig észre sem vettek. Alain meghökkent.

— Gondolod, hogy a tanya éjszaka nőtt ki? — kérdezte, de Albán nem válaszolt.

Ahogy közelebb jutottak hozzá, felfedeztek egy nagy épületet, amelyet óvatosan körüljártak. A bejáratot egy ember őrizte. A fiúk ráismertek a *Coétquen* egyik katonájára.

— Nézd csak! A „Másik” — mondta a katona minden különösebb csodálkozás nélkül. — Mi szél hozott erre? Szökevények vagytok?

A fiúk méltatlankodtak.

— Szökevények! Ugyan már! Kerestünk valamit.

Az ember nevetett, és két kézzel barátságosan rávágott a fiúk hátára, akik felszisszentek.

— Ja, már értem! Azért jöttetek, hogy megnézzétek,

46

jól őrzik-e a foglyokat. Szép kis zsákmány! Jobban tettétek volna, ha a tengerbe hajítjátok. Alain és Albán összenézett.

— Átvállaljuk — mondta Albán. — Hol van?

— Ott bent, a többiekkel.

A többiek sokan voltak. A pajtában a fiúk kézen fogva hatoltak előre. Nem láttak semmit, és a fekvő testekben meg-megbotlottak. A szalma szaga összekeveredett az emberek kipárolgásával, és a levegő még dögletebb volt, mint a fedélközben. Halkan hívogatták:

— Dersztend! Dersztend!

Lestek a választ, de nem sok reményük volt, hogy meghallják a hortyogás közepette.

Amint a fal végéhez értek, halk, jól ismert zokogásra figyeltek fel. Dersztend térdelt ott. Szöke haja világított a homályban. A két fiú vigasztalóan ráütött a vállára, és karon fogta. Most már hárman indultak vissza, a kinti fény felé, amely most megvilágította lábuk előtt az akadályokat. Dersztend az ajtónál megtorpant: szeme, amely átlátszó és nyugodt volt, mint az édesvíz, hunyorgott a napfényben. Az ör útjukat állta.

— Hová viszitek?

— Ki! — felelték az ikrek nyugodtan.

— Ki... Ki... Egy foglyot nem lehet csak úgy kivinni! Legalább ne engedjétek, hogy megszökjön!

Albán tiltakozott.

— A mi foglyunk! Tőlünk meg nem szökik! Alain magyarázta:

— Nem is tudna... beteg a szerencsétlen.

— Nekem aztán nyolc! — mondta a katona, s fenyegetően felemelte mutatóját, hogy beszédének hangsúlyt adjon. — De aztán nehogy azt mondjátok majd, hogy nem figyelmeztettelek.

Alain nyakánál fogva elkapta a kis foglyot, és elvonszolta.

— Örülsz, Dersztend? — kérdezte szelíden.

47

— I don't understand — felelt a fiú. Albán dühös lett.

— Dersztend! Dersztend! Tudjuk, hogy Dersztendnek hívnak! És először is, ne beszélj! Figyelj ide, Alain, a katona mintha azt mondta volna, hogy lesz nekünk nemulass, ha Dersztend megszökik ...

— De nem fog megszökni!

— Éppen ezért van egy ötletem. Számíts rám!

Vizsgálódó pillantással méregették pajtásukat, aki teljesen közönyösen ment köztük. Alain leszakított egy fűszálat, Dersztend orra alá dugta, és ordítva mondta, hogy jobban megértesse magát:

— Jó szagú!!

Dersztend előbb befogta a fülét, aztán megfogta a fűszálat, és figyelte Alain arcjátékát, aki élesen tagolta:

— Jó-sza-gú!

A fűszálat Dersztend megszagolta, megszopogatta, az ajka közé vette, hogy süvítsen vele, majd újból szopogatta, és végül értékelte.

— Good (jó) — mondta, és most először elmosolyodott. Alain nevetett, Albán megvetéssel figyelte őket.

— Rendben van. Angolul a füvet *goude-nak* hívják. Beszélj angolul, amennyit csak akarsz, de ne vesztegessük az időt. Figyelsz, Alain? Íme a tervünk: én őrzöm, és te nyugodtan mész a sarokig, addig a nagy tölgyig. Ha tetszik, ehetsz makkot.

— Ilyenkor nincs makk!

— Hát akkor nem eszel makkot. Ó, Szűzanyám, milyen éhes vagyok! Ha odaérsz, megfordulsz, hívod Dersztendet, és mivel téged jobban szeret...

Alain tiltakozott:

— Nem igaz! Hisz meg sem tud minket különböztetni.

— Mindent elintézek, légy nyugodt. Majd meglátod, hogy megkülönböztet... Jó. Tehát hívod, odaér, és amikor egészen közel van, futásnak eredsz. De ne nagyon gyorsan. Az ánglusok biztosan rossz futók. Aztán én

48

utána eredek, utolérem, elfogom, és visszacipeljük a hajóra! ■— Lesz hozzá merszed?

— De még mennyire! Egy szökött foglyot elfogni, az már döfi.

— Még akkor is, ha nem igazánból szökött meg?

— Hiszen mondom, hogy tőlem igazánból megszökik! Figyeld csak, majd kedvet csinállok neki — döntötte el Albán, és csúf fintort vágott Dersztend felé, aki válla közé húzta fejét. — Most én tartom, lódulj!

Albán terve simán megvalósult, és a komédia befejeztével a három fiú ugyanabban a helyzetben volt, mint tíz perccel előbb, azzal a különbséggel, hogy az ikrek lelkiismerete megnyugodott. Az egyik veteményesből kihúztak néhány sárgarépát, ami pompás eledelnek bizonyult. De merre van az ő szép hajójuk? Csak nem indult el nélkük? Albán kiválasztotta a legmagasabb fát, könnyedén felkúszott a legfelső ágra, és leszállva, torkaszakadtából ordította:

— Egészen közel van! Északnyugaton! És a tenger kék!

— Egész közel? — ismételte Alain. — Mikor annyit jártunk! Amikor annyira fáj a lábam,! Biztosan egy helyben forogtunk.

Aztán Dersztendet kézen fogták, és futva magukkal vonszolták. Három kis árnyékuk vidáman szökölt elöttük.

4 Kalandok a kalózhajón

49

DUGUAY-TROUIN ÚR INAST VÁLASZT

Amint a három fiú közelebb került a parthoz, eléjük tárult Argui összes parányi kikötője. Hegyfokok meredtek az égre, a legtávolabbi körvonalai belevesztek a látóhatárba, a legközelebbi hegyfokok között csillogva fénylettek a homokszemek! A tenger olyan kék volt, mint ahogy Albán ígerte — de a *Coétquennek* nyoma veszett!

Az ikrek megdöbbenve néztek egymásra, majd lassú léptekkel mind a hárman a sziklafal pereméhez közeledtek. Dersztend ért oda elsőnek, rémülten felkiáltott, és menekülni akart. De Albán elgáncsolta, és mivel az angol fiú érthetetlen imát mormolt, még bele is rúgott. Alain eszeveszett táncba kezdett

— Albán! — üvöltötte. — Itt a hajó! Nem indult el! Kezét szöcsöként használva kiáltotta:

— Hahó, *Coetquen!* Hahó, *Coetquen!*

Albán karon ragadta Dersztendet, és testvérehez ment.

Valóban az ő hajójuk volt ott, alig ötvenméternyire alattuk, a fővényen vesztegelt, és mint elindulásuk előtt Saint-Malóban, most is nagy sürgés-forgás volt körülötte.

Dersztend kézzel-lábbal kapálódzott. Albán még erősebben fogta.

— Parancs nélkül nincs jogod megszökni! Egyébként ahhoz képest, hogy fogoly vagy, éppen eleget szöktél. Megértetted?

50

— I don't understand — nyögte Dersztend. Alain méltatlankodott

— Hagyd már végre békén! Mi bajod van vele?

— Megszökik! Azzal szórakozik, hogy megszökik! Úgy tesz, mintha bántottuk volna! Mintha elégedetlen lenne velünk!

— Velünk talán nem, de a hajófenékkal... Hallgass ide, Albán! Becsaptad! Előbb rábeszélte a szökésre, aztán szemrehányást tesz nekik. Ha én ..., nem, nem, ne légy dühös, nagyon kérek, csoda dolog, hogy megtaláltuk a *Coétquent*.

Megint nézték a sürgölődő embereket, onnan messziről olyan egyformák voltak, meg sem tudták őket különböztetni. Alain indítványozta:

— Próbáljuk meg újra hívni őket?

— Ne. Űgyse akarnak meghallani, kár a gőzért! Lemegyünk.

— A sziklafalon? — Alain a meredek sziklafalon a leereszkedést el sem tudta képzelni.

Albán rákacsintott:

— Veled?! Te túlságosan...:

Alain várta azt, hogy „ügyetlen vagy”. De Albán másképpen fejezte be:

— ... nyugtalanoknál Dersztendért!

Kijelentését egy jó fenékbe rúgással tette nyomatékosabbá, és ezzel a kérdés testvére számára elintézést nyert. A három fiú a leghosszabb úton megkerülte a kikötőt. A szelíd lejtésű ösvény a központba vezetett. Az ikrek közé szorított Dersztend már se holt, se eleven nem volt.

— Ez a sziklafal — mondta Alain elgondolkozva —, ez a sziklafal, amely a *Coétquent* elrejtette előlünk, tegnap nem volt itt, erre esküdni merek. Csuda dolgok nőnek ki éjszaka ezen a vidéken!

51

— Talán nem vettük észre.

— Ilyen nagyot, mint ez? Lehetetlen. Hacsak azért nem vettük észre, mert nagyon hasonlít a tengerre...

—¹ Nagyon hasonlít a tengerre! — mondta Albán, és majd kipukkadt a nevetéstől. — A szikla sárga, míg a tenger kék, aztán kemény, míg a tenger... az is kemény, biztos, de próbáld felhorzsolni rajta a lábad!

Alain nézte vérző lábát, és nevetett.

A lejtő végéhez értek, amikor Dersztend megbotlott egy kőben. Két pajtása visszatartotta, mire a fogoly félénken rámosolygott Alainra.

Albán füttyentett egyet.

— Ejha — mondta —, mit látok? Az ánglus úr megkülönböztetni merészel minket? Ő, aki egy kukkot sem ért, tudja, hogy te vagy a kedves? Előre, mindent összezavarni!

Az ikrek markukba köptek, és derékon ragadták egymást! Egymásba kapaszkodva gurultak, henteregtek, míg a sapkák, az övek, az ingek, csak úgy röpködtek körülöttük. Dersztend előrehajolva, kifeszített nyakkal próbálta szemmel tartani védelmezőjét. Aztán Alain és Albán felkelt, majd háromszor is lehajolt, hogy felszedje a szétszórt cókmoikat, betúrták ingüket, helyére tették az övüket, és feltették a sapkájukat egyforma méltósággal. Mély meghajlás következett Dersztend felé, és kórusban kiáltották:

— Albánra nyelvet ölteni!

— Alainra kedvesen rámosolyogni!

A szertartást egy újabb tisztelgés fejezte be, amire Dersztend azt hitte, neki is meg kell hajolnia, aztán az ikrek karon fogták, és barátjukhoz, az Óriáshoz futottak, aki hatalmas hátát fordította feléjük. De lelkesedésük lelohadt, amikor Maho apót is felfedezték mellette, Maho apót, aki bizonyára nem mulasztja el ezt a jó alkalmat, hogy „ránca szedje” őket.

52

Az Óriás megfordult, észrevette a fiúkat, és így dörmögött:

— Megérkeztek a szökevényeim.

— Hol voltakotok semmirekellők? — kérdezte Maho apó.

Az ikreket hirtelen határtalan jó érzés fogta el. Űtéseket váró görcsös testükben a feszültség csodálatosan felengedett. A kemény szavak nem tudták elrejteni a hang vidámságát.

— A foglyunk elszökött, és mivel...: — akarta magyarázni Albán.

— Jobban tettétek volna, ha futni hagyjátok — szakította félbe Maho apó. — Jó kis kolonc a nyakunkon. Majd kuksolhat a hajófenékben egyedül!

— Ó, ne! Ne! — könyörögtek a fiúk. — Csak ne a hajófenékbe! Felelünk érte.

Néhányan a kis csoporthoz csatlakoztak.

— A hajófenékbe! De tüstént! — parancsolta a kalóz, és Dersztendet az egyik matróz felé lökte, aki szó nélkül magával vonszolta a fiút.

Alain és Albán könnyes szemmel nézett utána.

— Ennyi az egész! — foglalta össze Maho apó meglegedetten. — Átkozott ánglus palánta! Majd jól elrohad a börtönben.

— Úgy van! — helyeselt az Óriás. — De ismerek több ilyen átkozott palántát! Mit állnak ezek itt úgy, mint a jelzőbóják, amikor a kapitány hívhatja őket?

— A kapitány hív? — ismételték a fiúk megdöbbenve. — Duguay-Trouin úr?

— Nincs két kapitány — csattant Maho apó hangja, hogy az ikrek fülüket féltve, gyorsan hátráltak.

— A kapitány azért hív, hogy ... hogy megbüntessen?

— Kisebb gondja is nagyobb annál! De Duguay-Trouin úr csak az egyiketeket hívhatja. Most az egyszer

53

kénytelenek lesztek felhagyni azzal az átkozott tréfáttal.

„Soha!” — gondolták az ikrek, de gondolatukat bölcsen elhallgatták.

Az Óriás a fejét vakarta.

— És most ki menjen?

— A „Másik!” — javasolta néhány matróz nevetve. Két kar nyúlt ki, amelyeken a tetovált „Másik” szó ékeskedett. A társaság hahotázott. Alain és Albán továbbra is szerényen viselkedett.

— A kapitány majd kiismeri magát köztük. Lóduljatok, de gyorsan, semmirekellők! A parancsnoki emelvényen van!

Az ikrek azonnal engedelmessé váltak. Már nem színlelték a szerény magatartást, sosem érezték magukat ilyen kicsinek, és — amint egyszerre léptek, alig mertek egymásra nézni, és egy kukk sem jött ki a szájukon.

Duguay-Trouin úr egy térképet tanulmányozott. Szórakozottan, lassan fordult feléjük, aztán visszahőkölt, összeráncolta szemöldökét, és hirtelen nevetésbe tört ki:

— Így hát a múlt este nem káprázott a szemem! Felállt, megigazította az övét, jókedvűen nézte az előtte reszkető két kis hajósínast. Igyekezett marcona képet vágni, és néhány lépést tett feléjük.

— Hogy hívnak? — kérdezte hidegen. -*- Jehanno.

— Életkorotok?

— Tizenkettő.

— Ez kevés.

A fiúk leszegték a fejüket. **Tudták ezt ők jól, és nem** tettek semmit.

Duguay-Trouin úr folytatta.

— Melyiketek teljesít árbocon szolgálatot?

— Én — szólt Albán.

— Ha jól emlékszem, valamelyiketek szeretne **borsot** törni az ánglusok orra alá. Melyik?

54

— Én — mondta megint Albán. — De Alain, aki... — Semmi magyarázat! És egyikőtök foglyot ejtett. Melyik?

Albán habozott, kereste ikertestvére tekintetét, megpróbálta megértetni vele: „Rajtad a sor! Rajtad a sor! Nem mondhatom állandóan: én.” De Alain hallgatott, és azt gondolta: „Albán olyan, mint én, nem tud hazudni.”

— Én — szólt Albán kétségbeesve. — De Alain, aki... Duguay-Trouin úr egy mozdulattal megakasztotta ezt az ismétlést.

— Rendben van! — mondta. — Tgy hát a „Másik” kell nekem.

A „Másik” szóra két kar újból megindult, de éppolyan hirtelen, ismét a két hát mögé került.

55

— Inas, keresek — jelentette ki Duguay-Trouin úr, majd kegyesen megtoldotta —, az enyém nem bírja a tengert. Téged választalak.

Rátette a kezét Alain vállára, aki magában ismételte: „Inas, inas”, és azt gondolta „Albán dühös lesz. Inas! Matróz helyett inas! Ha megtanultam volna kötélén mászni...” De bálványát látni fogja mindennap, és rajongva nézte a kapitányt.

— Nem lesz rá sokáig szükség — szögezte le a bálvány, és Alain már előre szomorkodott miatta —, tapasztaltabb helyettest kapok majd. Addig is menj a cókódkodért! Te pedig — fordult Albánhoz — kérd az egek urát, adjon annyi ánglust, hogy kielégíthesd étvágyadat! Leléphettek.

— Még nem — mondta Albán bíborvörösén —, még nem.

Alain éppoly vörösén, térdre esett.

— Csak nem akarod máris a csizmámat lehúzni — tiltakozott Duguay-Trouin úr, váratlan mosollyal. — Még nincs este. Mit akarsz még te „Másik”?

Alain először életében nem örült annak, hogy „Másiknak” nevezik. De el kellett fogadnia.

— A foglyunk... — mormogta, és maga is elcsodálkozott, hogy mennyire nem fél — a hajófenékben van elzárva ... Ha mi vigyázhatunk rá ... felelünk érte.

A fiatal kapitány az ajkát harapta, hogy megőrizze komolyságát, és szigorúan mondta:

— A hajófenékben van elzárva? Kényes ügy, természetesen. És ti azt kéritek, engedjem szabadon, becsületszóra? Lelkemre, boldog lennék, ha alkalomadtán velem is ilyen kesztyűs kézzel bánnának. Rendben van. De az első tengeri csatánál vissza a hajófenékre! Csata idején nem akarok ellenséget látni a fedélzeten! Most menjetek!

Mentek — csendben, örülni kellett volna Derszten-déért, és mégis megmagyarázhatatlan csüggedés vett raj-
58

tuk erőt. Talán, mert nem tudták megköszönni? Talán, mert sok nehéz dolog várt még rájuk? Alain azon törte a fejét, hogyan tudja majd Duguay-Trouin úr csizmáját lehúzni este. Albán meg megint azon a szégyenen rágódott, hogy mennyire félt a tengeri ütközetnél. Azt hitte, hogy végre bevallhatja, és megszabadulhat tőle, mint a gyónásnál. De Duguay-Trouin úr nem volt hajlandó meghallgatni. És ki hiszi el nekik, ha kijelentik, hogy Dersztend szabad?

Az emberek ügyet sem vetettek a két fiúra. Alain felvett egy marék homokot.

— Milyen finom — mondta —, milyen fehér. Mint a liszt otthon ...

És hirtelen nagy öröm fogta el, mikor arra gondolt, hogy Albán nem hazudott Duguay-Trouin úrnak.

— Ó, Albán! — mondta. — Te sem tudtál hazudni! Nyertünk.

— Szavakban nem. De mégis mi kerekedtünk felül: most sem lett okosabb, mint eddig.

57

A KAPITÁNY „FOKÉNT” AZT AKARJA.■::

A tenger nagy és nyugodt, Alain füttyörészve sikálja a fedélzetet. Füttyül, hogy bátorítsa magát. Minden kezdődik előlről, és minden nehéz, még nehezebb, mint az első napokban, mert a várt inas csak nem mutatkozott, és most már nem csak egyszerűen a legénység becsapásáról van szó, hanem magáról Duguay-Trouin úrról is. Albán nem akar engedni: „Ha kivételeket teszünk, oda a mulatság.”

Bár Albán nem vallja be, Alain azzal gyanúsítja: örül, hogy Duguay-Trouin úr közelében élhet, és szívesen teljesíti parancsát. De ez bizony nem könnyű dolog. Hiába próbálják a parancsokat egymásnak továbbadni a lehető legpontosabban, az ikrek attól rettegnek, hogy talán nem teljesítettek egyet, amit a kapitány a „Másiknál” elrendelt. Nappal a kettős munka közepette ez gyötéri a fiúkat, és éjszaka — olyan alkalmas volt azelőtt a beszélgetésre — nem találkozhatnak többé!

Testvérétől megfosztva, Alain állandóan azon töri a fejét, hogyan tudnak élni azok a fiúk, akiknek nincs ikertestvérük. Beszért is erről Joélnak, az egyetlen ko-rukbeli hajósinasnak, de Joél hangosan megismételte a kérdést, és a jelenlevő idősebb hajósinasok bégetve elkezdtek reszkető hangon hívni: „Ike-e-e-r! Ike-e-e-r!”

Szerencsére, attól való félelmében, hogy egyszer Albánnal is így bánnak, féktelen dühre gerjedt, a hozzá legközelebb esőnek ugorva, ököllel, körömmel forrasztotta torkára a szót a nála jóval nagyobb fiúnak. Ha a jele-
58

net eszébe jut, még most is mulat rajta hogy kiabáltak az idősebb hajósinasok, és Dersztend hogy elcsodálkozott. Joél most békülni akar, de Alain nem bocsát meg, s egyébként Albán sem bírja ezt a fiút.

Alaint megvigasztalja győzelmének emléke, feltekint a felhőtlen égre, aztán barátságosan int Dersztendnek, aki figyelni barátját. Hogy a kosztot kiérdemelje, a fogoly is dolgozik.

Dersztend is felnéz, az égre mutat.

— Szép! — mondja örömmel, mert az ég valóban szép, és Dersztend büszke, hogy ilyen tökéletesen meg tudja mondani franciául.

— Fine (szép) — helyesel Alain angolul, véglegesen kibékülve az étellel.

Körülöttük matrózok és hajósinasok sűrögnek-forog-nak. Ezen a napon, a nagymosás napján a *Coétquen* en a zászlót nem vonták fel. A hajó orrán száradó férfiholmik szolgálnak zászlódíszül,

Dersztend egy széles mozdulattal szinte átöleli az egész eget.

— *JVo clouds* — mondja minden szótagot hangsúlyozva —, *no clouds* (felhőtlen).

— *JVo clouds* — ismétli Alain, és igyekszik úgy hangsúlyozni, mint Dersztend. — *JVo clouds*.

Az egész arca egyetlen kérdőjel, és még megtoldja:

— Mit jelent?

Dersztend kitarja a karját, majd összekulcsolja a kezét, és az ég felé dob egy képzeletbeli léggömböt.

— *Clouds* — mondja felemelve hüvelykujját, aztán két ujját: — *Clouds*.

Fejét megrázza:

— *JVo, no clouds. No clouds.*

— Aha! Felhőtlen!

És Alain előbb lassan ejti ki, aztán mindig gyorsabban, minden szótagot hangsúlyozva:

59

\

— Fel-hőt-len, fel-hő t-ien, fel-hőt-len, felhőt-len. Rajtad a sor!

— Felhőtlen — ismételte Dersztend engedelmesen. A két fiú el van egymástól ragadtatva. A fedélzetmester nincs a közelben. A korláthoz futnak.

— The sea? (A tenger?) — kérdi Alain.

— A tenger! — válaszol Dersztend.

Dersztendet a siker vakmerővé teszi. Egyik ujját társa felé böki, és félénk mosollyal felteszi a tiltott kérdést:

— Alain?

De Alain azonnal begerjed.

— Ohó! Nem, öregem, ezt már nem! Mindent, amit akarsz, de ezt nem! Azt hiszed, hogy azért vesződünk annyit mindenkivel, még Duguay-Trouin úrral is, hogy a titkunkat egy piszkos kis ánglus orrára kössük?

Alain kifulladásra elhallgat, bőszen dörzsöli az orrát, meglóbálja a bal karját, és veri a mellét:

— „Másik!” — kiáltja. — „Másik!”

Dersztend rémulten hátrál. „Hü! — gondolja Alain — csak hogy kivágtam magam, kis híja, és elárulom a titkunkat, de Albán sem csinálta volna jobban! Azért mégis meg kell tőle kérdeznem, hogy bánik Dersztenddel négy szemközt.”

Ismét elfogja a szorongás. A fedélzet takarításával nemsokára kész, és közeledik az árbócgyakorlat ideje. Dersztend, aki ebben a munkában nem vehet részt, a szakácshoz indul. Alain kétségbeesett pillantást vet a főárbocra, és aztán még magasabbra, az ég felé, ahol biztosan megszánják kínját. Az emberek és még a hajósinasok is olyan ostobák, hogy ezt nem értik: isten nem azért teremtett ikreket, hogy egymás nélkül éljenek. Joélnak igaza volt, hogy kinevette: ő csak félelme! Látja magát egészen pontosan kettévágva, amint fél lábon ugrál, fél karral hadonászik, csak a feje van egyben, mert egy kettéhasított fej... Alainnak eszébe jut a

60

tengeri csata, és megborzad, aztán a fedélzetmester parancsszavára felugrik.

Amint csoszogva a hajósinasok sorához csatlakozik, Albán esik rá, sapkája és öve a kezében. S míg a fiúk hancúrozva zavart csinálnak maguk körül, a fedélzetmester káromkodva próbálja egyiküket megragadni. Albán súgja: „Az első tisztet hívni. A kapitány vihart vár. És főként azt akarja...” Egy csattanós pofon hallgatásra kényszeríti. Egyébként most rajta a sor, hogy nyakon csípjék.

Alain elszalad, útközben, rendbe hozza ruháját. Az első tisztet hívni, nem nehéz. Alain majdnem úgy szereti, mint Duguay-Trouin urat. Azon a napon, amikor Alain a kapitány szolgálatába lépett, a tiszt rá pillantva felkiáltott: „Ez a fickó mentette meg az életemet, ugye?”; Alain a fejét rázta. Természetesen emlékezett rá, hogy beleharapott annak az angolnak a lábába, aki a tisztet olyan közéről szorongatta, de a tiszt nélküle is megvédte volna magát, és az is bizonyíték erre, hogy Duguay-Trouin úr őt választotta első tisztnek, hogy egymaga helyettesítsen két vagy három sebesült tisztet. A kapitány jókedvűen mondta: „Biztosan a »Másik« lehetett! Mindig a «-Másik!» Makacsul csak ezt ismételtetik.” Az első tiszt, aki legalább tíz évvel volt idősebb kapitányánál, komolyan válaszolt: „Egyik volt-e vagy a másik? Nem tudom, de mindenestre kalapot emelek előtte.” És igazán kalapot emelt. Mire Duguay-Trouin szintén leemelve a kalapját kijelentette: „Ilyen körülmények közt én sem tarthatom fenn a kalapom.”; Alain meg azon törte a fejét, hogy nem gúnyolódna-e vele, de az első tisztet még így is nagyon szerette.

S míg a tiszt után nyomozott, az ujjain számolta a parancsokat. Albán szavai még a fülében csengtek. Egy: Hívni a tisztet. Kettő: A kapitány vihart vár. Nem, ez nem parancs: mit tehet ő a vihar ellen? De hát hogy lehet viharról beszélni, amikor az ég ilyen tiszta kék, a

62

tenger ilyen nyugodt, tükrén még egy kis remegés sem fut keresztül, s a szél olyan gyenge, hogy a *Coétquen* szinte egy helyben vesztegel? De végül is mi köze hozzá... *Három*.

Alain hirtelen megáll. „Három? ...” ismételtette, és rájött, hogy néhány pillanat óta meghátrál ez elől a „félelmetes” három elől. Most szembe kell vele néznie. Mit akarhat főként Duguay-Trouin úr?

Szíve megadta magát sorsának, és Alain már arra gondolt, hogy testvéréhez megy, de Albán már ott kúszott messze az árbocon. A tengerbe vetni magát, ez látszott kétségkívül a legcsábítóbb megoldásnak. Persze azzal a feltétellel, hogy kihúzzák a vízből, mert mi lenne nélküle Albánnal, ha nem húznák ki? Vagy talán rejtőzzön el a fedélközben, ahol Albán végül is rátalálna, és etetné az út végéig? Mint egy semmirekellő! Mint egy patkány! Megborzadt saját magától, jobbra-balra tekingetett, szinte attól félt, hogy gyávasága rá van írva homlokára, és megint az első tiszt keresésére indult.

Az első tiszt, aki néhány más tiszt társaságában kockázott, a szokott tréfálkozással fogadta, és előbb úgy tett, mintha nem értené az üzenetet. Arcát felfújta, és szemét forgatta, hogy jámbor ábrázatát ily módon haragosra változtassa, és Alaint arra kényszerítette, hogy ismétlje a parancsot ötször-hatszor és egyre hangosabban. Aztán felállt, és nagyot ütött Alain vállára: — Ne ordíts! — üvöltötte. — Nem vagyok süket!

Alain majdnem elveszítette egyensúlyát, de nem félt, inkább magához tért. Még a társaság nevetése sem zavarta. Az első tiszt megigazította a zsabóját, a mandzsettáját, vette a kalapját, és Alain fejébe húzta, akinek az a füléig szaladt. Hallotta a vastag hangot, amint ünnepélyesen kinyilatkoztatta:

— Tisztelgés, urak! Micsoda jóképű hadnagy!

Kitört a hahota. Alain már-már sírva fakadt. A kalaphoz nem mert hozzányúlani. A hadnagy levette fejéről.

62

— Gyerünk, fiam, de gyorsan! A szolgálat hív!

„A szolgálat hív!” Alain nagyokat lépve követte a tisztet. Elképzelte, hogy egy napon ő is tiszt lesz, s ez nem is olyan nehéz. Semmi sem nehéz! Duguay-Trouin úr például kétségtelenül már elfelejtette, hogy *jóként* mit akar. Ez biztosan valamilyen megszokott parancs, amelyet nap nap után hallott, amióta az újjáfestett *Co'ët-quen* vízre szállt, hogy továbbinduljon portyázó útján: „*Főként* gyors egedelmességet követelek ... *Főként* ahhoz ragaszkodom, hogy a mondott időben felkelts ... *Főként* azt akarom, hogy ne zavarjanak, amikor... *Főként* azt akarom ... *Főként* azt akarom ...” Alain most már nevetségesnek tartotta rémületét.

63

A VIHAR

Duguay-Trouin úr a bástyafedélzeten járt fel s alá.

— Vártam — mondta nyers hangon.

— Itt vagyok — válaszolta az első tiszt, és kedélyesen kitérte karját.

— Azt akarom mondani — hangsúlyozta Duguay-Trouin úr még keményebben —, hogy túlságosan sokáig váratott magára!

A tiszt vigyázzállásba merevedett.

— Parancsoljon, kapitány!

A kapitány egyet dobbantott. Alain, mivel elmenekülni nem tudott, a háttérbe húzódott. „És mi még azt mondtuk, hogy olyan, mint egy lány!” — gondolta.

— Parancsoljak! Parancsoljak! — üvöltötte Duguay-Trouin úr, s a megrémült fiú már-már attól tartott, hogy a tisztnek ront. Milyen parancsot adjak, mikor azt sem tudom, hol vagyunk? Ne vicceljen, uram!

A hadnagy meg sem moccant. Duguay-Trouin úr éppoly hevesen folytatta:

— Manőverező tisztek, kormányosok nélkül hogy is mehet egy hajó? Szükség volt rá, hogy mindnyájan megrokkjanak! Nem maradhattak volna a csatától távol?

— Ön volt a mintaképünk — mondta a hadnagy mély tisztelettel.

— Szép kis mintakép az olyan kapitány, aki nem tud hajózni!

Duguay-Trouin úr végigsimította homlokát, egy pillanatra behunyta szemét, és fáradt hangon folytatta:

64

— Valójában az az igazság, hogy nem tudom, merre járunk, és ha érzésemben bízhatok, kellene már valamit látni!

Utálattal mutatott rá a körzöre, az iránytűre.

— Ezek az átkozott műszerek nem mutatnak nekem semmit! De talán ön ...

A hadnagy szomorúan rázta meg a fejét.

— Sajnos, kapitány, én csak amolyan botcsinálta tiszt vagyok. Éppen csak a verekedésre alkalmas!

— A verekedésben — szólt Duguay-Trouin úr meghajolva — ön a mesterem.

A hadnagy is meghajolt. A kapitány megint indulatba jött.

— Hagyjuk az üres bókokat! Én sem tanultam, uram, legalábbis nem eleget. De hát ezt nem a bátyámnak kell elsősorban tudnia? Nem jelentettem-e, milyen siralmas állapotba kerültünk a tengeri csata után? De ha ő nem is bánja, hogy elpusztul a hajója, nekem egyáltalán nincs ínyemre, hogy zátonyra vigyem ezeket a derék embereket, akik bíznak bennem. Most meg éppen jókor jön ez a vihar ... Mít mond, uram?

A tiszt egy szót sem szólt. Duguay-Trouin a mellfodrárt gyűrögette, aztán kihúzta magát, és felnézett az égre.

— Isten velünk lesz — mondta határozott hangon. — Csak virrasszunk éjjel-nappal...

Kis fintort vágott, amely megint tizenkilenc évesnek mutatta.

— Hacsak lenne már megfelelő inasom... — sóhajtott. — De hol az ördögben van az ideiglenes?

Alain lángoló arccal közeledett.

— Hol bujkálsz? — kérdezte Duguay-Trouin úr, és válaszolni sem engedte. — És mit lóगतod itt a karodat? Hát nem megmondtam, hogy késedelem nélkül hozd az ebédemet?

Majd a tiszthez fordulva súgta:

3 Kalandok a kalózhajón

65

— Bevallom, hogy örülök, ha legalább látom! — Aztán megint a fiúhoz szólt: — Hát nem megmondtam, hogy a közelgő vihar miatt *főként* rumot hozzál? Hol a fejed?

„Albán sapkájában” — gondolta Alain, aki örömmel megmagyarázta volna. Ujjongott. „*Főként* rumot akar, *főként* rumot akar!” — és megfogadta, hogy útközben felhörpint egy-két kortyot, olyan finoman éget, és az embernek utána folyton nevetnékje támad.

S míg Alain gurult lefelé a létrán, még hallotta, amint a kapitány hangja élénken felcsattant:

— Gyerünk, uram! Munkára fel! Határozzuk meg a hajó helyzetét együtt. Azt mondja, hogy ön csak amolyan botcsinálta tiszt, de hát a tapasztalat...

„Hízeleg neki” — gondolta Alain, aki egy pillanatra sem hitte el, hogy a bálványa valamit nem tudhat. —•

„Milyen jó! Milyen szép!”

Igaza volt a kapitánynak! Az ég ólomszürkévé változott, és balra, a hullámos tengeren széles folt siklott a *Co'ëtquen* irányában. Alain a konyha felé szaladt, útközben hátra vágta Dersztendet, neki meg a szakács húzta a fülét, aki utálta, ha valaki a birodalmába bemelegkedett. De a varázsszó birtokában: „A kapitány kéri”, azonnal

kiszolgálták.

Az idő mind komorabbá vált. Egy palack borral egyik karja alatt, a másik alatt egy rumosüveg, két kezében egy halom élelemmel, amely felért az álláig, Alain ugyancsak kínlódott, míg feljutott a hágsón. A korty rumot majd máskor.

Egy fiatal fregatthadnagy közvetítette a parancsot a kormányosnak. Mihelyt elment, a látóhatárt fürkésző hajóosztást a távcsövét leengedte.

— Az angol partokat mégiscsak észre kellene vennünk — szól gondterhelten.

„Az angol partokat?” — gondolta nyugtalanul Alain.

Bfi

— „Vigyázni kell, nehogy Dersztend úszva megszökjön!”

Szétterpesztett lábbal állva, hogy kivédje a hajó him-bálódzását, Alain azon törte a fejét: hová tehetné le értékes terhét. A bútorokon műszerek, térképek, könyvek hevertek szanaszét. Duguay-Trouin úr kézfejevel az egyik asztalka csücskét szabaddá tette.

— Egyen velem egy falást — indítványozta a tisztnek. — ördög tudja, mikor lesz rá újból alkalmunk.

A tiszt mentegetőzött: hívja a szolgálat. Duguay-Trouin úr hagyta elmenni, és lehuppant egy zsámolyra.

— A rumot! — parancsolta furcsa hangon, egészen rekedten.

Alain meg akarta tölteni a serleget, és ugyanakkor megpróbálta az asztalkán elhelyezni. A kapitány türelmetlenkedett, kitépte kezéből a fiaskót, és az ajkához emelte.

— Dugd el előlem ezt a bort, látni sem akarom! — mondta ugyanolyan hangon.

ő, a nagy ivó! Alain eltüntette a fiaskót a legközelebbi sarokba, és Szent Annához fohászzkodott: segítse, hogy el ne veszítse az egyensúlyát. A felismerhetetlen hang még azt mondta:

— Meddig vársz még a felszolgálással?

Alain rohant, megtöltötte a tálacskát. Duguay-Trouin úr kihúzta kését, bevagdalta a szalonnát, ujjai között forgatta a kanalat, megpiszkálta a lencsét, aztán nyers mozdulattal ellökte a tányért, amely a földre zuhant, és együtt táncolt a hajóval. Alain elszomorodottan nézte, mint vész kárba a sok finom falat, nem tudta, hogyan legyen a kapitány szolgálatára. Félnék pillantást vetett Duguay-Trouin úrra, és szemét még jobban tágra meresztette: a kapitány arca halálsápadttá vált, sőt, Alain még egy kicsit zöldnek is találta. Lehetséges, hogy az ő kapitánya^ az ő bálványa, tengeribeteg, akár Albán?

67

S mivel Alain a kapitányt nem sajnálhatta, inkább a testvérét szánta.

Duguay-Trouin úr nagyot húzott még a rumból, a flas-kát zsebre vágta és távozott. Hangja már tisztábban csengett:

—■ A kormányfülkében leszek. Tüntesd el ezeket a szemeteket!

Alain letérdelt, és a „szemetet” villámgyorsan eltüntette — a szájában. A tisztogatás befejeztével, meglehetősen felsőhajtott, kacsintott egyet, és mivel a rumot a kapitány magával vitte, nagyot hörpintett a borból.

Azután már nem tudott mihez fogni. Hatalmas szélvihar támadt, a villámok a főárbocot fenyegették, a mérőeszközöket a mennydörgés rezegtette, a *Coétquen* a hullámokon táncolt. Alain a világ minden kincséért sem akart volna valamibe is beleavatkozni, a tenger olyan veszedelmes, olyan sötét, oly mély, olyan dermesztő volt! De Albán biztosan a munkáját végzi, hacsak nem tengeribeteg. A kötelekbe kapaszkodva elindult hát, hogy megkeresse ikertestvérét. A záportól és a hullámoktól csuromvizesen, a szelet is túlharsogva, az Óriás ordított a fülébe:

— Itt a világ vége, fiam!

A plébános úr is így mondja mindig, Alain jól emlékezett rá: „Amikor sötétség borítja el a tengert...” Fényes nappal éjszakai sötétség, ez a világ vége, de hol lehet Albán?

Az emberek eltűntek a lejárókban. Albán utánuk ment a fedélzetközbe. A bűz itt elviselhetetlen volt, Alain megállt és füttyentett. Reszkető kis hang válaszolt. Egy matróz, akinek Alain útját állta, földre terítette, Alain fel sem próbált állni, négykézláb átmászott a fekvő testeken, ügyet sem vetettek rá, és a régi kuckó felé tartott. Ott találta a zokogó Albánt.

— Nem akarom, hogy lássanak! Beteg vagyok. Különben is meghalok.

68

A *Coétquen* felnyögött.

— Természetesen — mondta Alain —, itt a világ vége! Mindnyájan meghalunk. De ... de szeretnék inkább ott fenn meghalni, veled együtt.

Megtoldotta:

— Azt hiszem, túl sokat ettem.

—■ Ne beszélj evésről! — kiabálta Albán.

— Ó, most jut eszembe! Pedig azért jöttem, hogy elmondjam neked, de elfelejtettem ... Nem találod ki?! Éppen olyan vagy, mint Duguay-Trouin úr!

Albán hirtelen fölugrott.

— Mint ő? Ó olyan, mint én? Ezt megnézem!

— És aztán rumot ivott és elmúlt. Gyere, mi is kerítünk valahol.

A szakács éppen rumot osztogatott, és az ikrek ittak néhány kortyot. De a kormányálláson, ahová Albánnak csak mászva sikerült eljutnia, Duguay-Trouin úr nem látszott már gyengélkedőnek. Maga tartotta a kormányt, és intett a parancsot váró Albánnak, hogy nincs semmire szüksége. Albán, akit ismét elfogott a hányinger, éppen testvéréhez indult, amikor a hajó tatrésze hirtelen megemelkedett. Két vízoszlop söpörte végig a hajót teljes hosszában. A legénység térdre vetette magát, és a Szűzanyát, Szent Annát és a paradicsom összes szentjeit hívta segítségül. És amíg a *Coétquen* száguldott, és úgy látszott, hogy nem tudja egyensúlyát visszanyerni, egy hullám elnyelte az orrárbocot, és végigseperte a fedélzetet egészen a főárbocig. Amikor a hullám visszahúzódott, két ember feküdt az előbástyán, mint valami kifícamodott paprikajancsi. A hajó visszanyerte egyensúlyát, aztán megint felemelkedett a tatja, de most már lassabban.

— Kapaszkodjatok, a kutyafáját! — üvöltötte az első tiszt.

Az orrárbóc érintette a vizet, ingadozott, felment, megint leszállt.

69

És hirtelen minden elhallgatott.

A *Coétquent* hátulról egy magos tajtékfüggöny védte a vihartól. Elöl, két oldalról felbukkant a föld. Albán végre az Óriás karjában megtalálta Alaint és Dersztendet, a kalóz a két fiú fejét egymáshoz dörzsölte.

— A Bristol-öböl! — rikkantotta. — Úgy ismerem, mint a tenyeremet!

És harsogó nevetésbe tört ki.

— Otthon vagy, ánglus! Ma este már nem látjuk meg a mennyországot.

A mennydörgés távolodott. A legénység örömkönyveket sírt.

70

ÁLBAN UJABB ÖTLETE

A sziklafal mögül felbukkan a nap, és szétszórja a fedélzeten terjengő puha ködöt. Az egész hajó alszik, az őrségparancsnokon és az őrszemeken kívül csak Dersztend és az ikrek vannak ébren. Alain és Albán attól féltek, hogy foglyuk kihasználja az általános alvást, és úszva megszökik. Ezért karjánál fogva jó erősen tartották, és nézték a *Coétquen* oldalánál csobogó tengert. A vihar előző este Bristol kikötő felé sodorta a fregattot. A tenger bejáratánál valami csatornafélében horgonyoztak le. Most a hajó bevont vitorlákkal, szelíden ringatózott.

Dersztend megremegett.

— Damp (nedves) — mondta fintorogva.

— Természetesen — felelt Alain.

— Mit mond? — kérdezte Albán bosszúsan.

— Nem tudom, de úgy látszik, ő tudja.

— Hallgass ide, valami nem stimmel ebben a vadembereknek való nyelvben! Minden szó egyforma!

— Talán, mert nem értjük? Egyébként néha értem ... Ugye, Dersztend, értelek?

A ki 3 fogoly a nevét hallva, összerezzen. Láttá Alain mosolyát, és válaszolt:

— *Why not?* (Miért ne?)

— Vájnot! Vájnot! — tiltakozott Albán. — Felbőszít a vájnotjával!

— Azt hiszem, ez nála „igent” jelent. Azért mondja, hogy kedveskedjen.

Alain gondolkozott kissé, és hozzátette:

71

— Azon gondolkozom, mit érezhet, hogy olyan közel van hazájához. És egyáltalán tudja-e? Azon töröm a fejem, van-e mamája.

Albán belecsípett Dersztend orrába, hogy magára vonja a figyelmét, és a közeli partra mutatott.

— Angolföld?

A fogoly arca felderült.

— *England?* (Anglia?)

— Természetesen — felelt újból Alain —, biztos, hogy most nem tévedtünk.

— És most, Dersztend — folytatta Albán —, felelj! Van anyád?

Dersztend rövid habozás után, így szólt:

— *The sea.* (A tenger). Albán nevetésben tört ki.

— Ó nem, öregem, nem a tenger! Egy anya. Egy anya, mint egy apa!

Dersztend nagy szemeket meresztett, bágyadt tekintetét egyik ikerről a másikra emelte, szerette volna felismerni a szívének kedvesebbet, és pillantása megállt annak a fiúnak arcán, aki nem nevette ki. Alain zavartan rázta a fejét.

— Nekünk is vannak egyforma szavaink. Nemcsak ők a vademberek. Hogyan akarod, hogy Dersztend megértse? Meg kell neki mutatni...

Alain úgy tett, mintha karjában csecsemőt ringatna.

— Várj — szólt Albán —, ez nem elég.

Bal karját behajlította, mintha hóna alá kapna valakit, és a jobb kezével a gyors elfenekelést utánozta. A fogoly

szeme könnybe lábadt. Reszkető hangon szólt:

— *My mother.* (Anyám.)

Aztán mutatoujjával a szárazföld felé bökött, és néhány érthetetlen szót mormolt.

— Jó, ez az! — mondta Albán. — Először is, van mamája. Másodsor, szeretné viszontlátni. És harmadszor, van egy ötletem!

72

— Hagyj fel • az ötletekkel! — könyörgött Alain. —. Nem mondom, mindig remekek, de . . . félek tőlük.

— Kimaradhatsz belőle. Egyébként is már régen Du-guay-Trouin úrnál volna a helyed.

— Vagy neked.

— Vagy nekem. Csakhogy ma te leszel a szolgálatos.

— Vigyázni fogsz Dersztendre? Nem hagyod megszökni?

— Légy nyugodt, esze ágában sincs, sokkal gyávább. Éppen azért...

Alain, aki megnyugodva távozott, nem hallotta a mondat végét:

— ... én fogom *rávenni* a szökésre.

A fedélzet tréfálkozó emberekkel telt meg, akik nyugat felé mutogattak, és nézték a felkelő napban szikrá-zóan fehér partot. A *Coetquentől* körülbelül egymér-földnyire a magas sziklafalak szétnyíltak, és egy kis természetes kikötőt alkottak. A hely teljesen elhagyottnak látszott.

Albán Dersztend karját szorítva, az Óriáshoz csatlakozott, akinek harsogó, vidám hangját vagy fél tucat fiatal hajós hallgatta. Albán az első sorba siklott. Az Óriás nagyot csapva a hozzá legközelebb álló legény vállára, éppen kijelentette:

— Egy szó, mint száz, fiúk, még ha ez Anglia is, a számunkra mennyország!

Albán megrángatta az övét. Az Óriás nem szerette, ha szavába vágnak, előbb ellökte a fiút, de a jókedvet bizonyára napiparancsba adták.

— Ez érdekel, mi, semmirekellő? Mindenki vele nevetett.

— Nem ... — mondta Albán, sejtelve sem volt, hogy miről beszéltek.

A nevetés megduplázódott, de Albán nem zavartatta magát, és folytatta:

— Úszva el lehet érni a partot?

7,3

Az emberek örömrivalgásba törtek ki:

— Nézd, a „Másik” részt akar venni a mulatságon! Az Óriás pillantásával felmérte a távolságot.

— Ha a karod elég hosszú, talán igen. Feltéve, ha a halak hagynak egy kis bőrt a csontodon... Én inkább a dereglyét választom.

— Dereglye megy a szárazföldre! — kiáltott fel Albán.

— Persze! Hát csak nem hagyunk ki egy ilyen alkalmat?!

A fedélzetmester ordítása hallatszott:

— Vízhordásra! Kiüríteni a hordókat! Megrakni a dereglyét !

— Ugye megmondtam... — szólt az Óriás, kezét dörzsölve. — De takonypóccokat nem viszünk ám magunkkal.

„Majd elvállik” — fogadkozott magában Albán.

Az Óriás munkához látott, és valósággal négy helyett dolgozott. Albán és Dersztend olyan közel maradtak hozzá, amennyire csak a hordóktól való összelapítás veszélye engedte. Dersztend közönyösnek látszott, de Albán orrát dörzsölte, és növekvő nyugtalansággal törte a fejét, miként juthatnának fel a dereglyére.

— Hús ember a dereglyébe! — Hús ember! Egy lélekkel sem több!

Eszeveszett tülekedés támadt! Ötven megvadult ember harcolt, hogy elérje a kötélhágcsót, ahol fűrtben lógva tovább tépázták és karmolták egymás haját és arcát. A csónakmestert, aki megpróbálta a fegyelmet helyreállítani, a tengerbe vetették. Az első tiszt karddal a kezében odafutott. Albánnak már csak egy kívánsága volt:

Dersztenddel együtt biztonságba kerülni. Sodorta magával előre. Három ember a tengerbe esett, és a dereglye körül kapálódzott. „Megvan az ötlet!” — gondolta Albán, és ismét bizakodni kezdett. Észrevett egy kötelet, ott lógott a hajó oldalán. Kihúzta kését, egy szép

74

acélkést — Dersztend tulajdonát, amelyet hadizsákmányként szabályosan kisajátított. Egyik kezében a kést forgatta, a másikkal megragadta a kötelet, és a megfélemlített Dersztendet arra kényszerítette, hogy előtte lecsússzon. „Ha arra gondolok, hogy mindezt a sok bajt érte csinálom! El sem hinné, aki látná!”

Kését visszacsúsztatta az övébe, Dersztendet lábával tolvá maga alatt, nyugodtan, szabályos megszakításokkal ereszkedett le. De amikor a fogoly a vízbe ért, Albán hirtelen megtorpant. És ha ez a fiú, aki nem tud franciául, úszni sem tud? „Jézus Mária!” — nézett fel a ha-

75

jóra. Oly magas az most, és olyan komoran emelkedik felettük. Késő! Majd elvállik ...

Szerencsére Dersztend még jobban úszott, mint 6, és Albán fellélegzett. A feketelevés még hátravolt, mert csak nem engedhette, hogy ostoba módon a *Coétquen* mentse ki. Abban reménykedett, hogy felfedez egy kötelet, amelybe belekapaszkodhatnak. Dersztend után úszva megkerülte a dereglyét, de egy darabkát sem talált. A

túlságosan csúszós bárka pereme pedig nem volt alkalmas a kapaszkodásra. Így hát Albán attól való félelmében, hogy kimentik, elhatározta, hogy elúszik a hajótól. „A dereglye legénysége biztosan kihalász, még ha visszatéréskor fel is akasztanak. Most sok időt vesztenének, míg visszavinnének a hajóra.”

A felakasztás lehetősége olyan kellemetlennek tűnt fel előtte, hogy rögtön el is felejtette, és eltökélten a szárazföld felé úszott. Dersztend habozott, a *Coëtquen* felé fordult. Albán a partra mutatott.

— Anglia — mondta Alain mosolyával.

Dersztend visszamosolygott, és néhány tempóval utolérte.

Míg a *Coetquentol* távolodtak, hallották, amint az Óriás szitkok özönét küldi feléjük a dereglyéből. „Brr!” — mondta Albán, de megkönnyebbülten fellélegzett. „Ha az Óriás ott van — gondolta —, meg vagyunk mentve. De jaj a fülünknek!”

Amikor a két fiút, nem nagy gyöngédséggel kihalászták, olyan verést kaptak, mint életükben talán soha, de bölcsen elviselték. A vitát, hogy mi lesz velük a szárazföldön, a csónakmester döntötte el: ők fognak őrt állni a bárkánál. Albán és Dersztend szorosán egymás mellett ült a padon, pillantásukat le nem vették a közeledő partról, és élvezték, amint a napsugár csupasz testüket melengette.

76

A KÉS

Mikor a csónak a fövényen megfeneklett, az emberek pisztollyal a kezükben kiugráltak, éppoly vad kiáltozással, mint amikor megcsáklyázták az ellenséges hajót. Csak hiányzott az ellenfél. Albán egy kis fintorral röptében elkapta a karabélyt, amit a csónakmester feléje dobott. Hogyan is védelmezhetné meg egyes-egyedül a bárkát az ország összes ánglusaival szemben, akik annál is inkább félelmetesek, mert olyan ravaszok, hogy még a képüket sem tolják ide. Az egyik kalóz Dersztendet is fel akarta fegyverezni. A kis fogoly a fejét rázta, és karját határozottan hátradugta.

— De hisz ő fogoly — ellenkezett Albán. — Az én foglyom, és nincs joga fegyvert viselni. Majd én vigyázok rá a dereglyével együtt. És ha valaki jön ...

— Ha valaki jön — szakította félbe az Óriás —, ha valaki jön, azt tanácsolom, lőj a levegőbe, és mi itt termünk. „Hű! — gondolta Albán. De még mennyire.” Három vagy négy embert kivéve, akik egy, a homokos parton megfeneklett halászbárka körül álldogáltak, a többiek csoportosan távoztak. A csónakmester azokkal tartott, akik megkerülték a sziklafalat, és az Óriás nagy léptekkel egy mezei út felé indult. Aztán a két fiú látta, amint az ott maradtak azzal szórakoznak, hogy a halászbárkába lövöldöznek; utána a tengerbe vonszolták, ahol lassan-lassan megtelt vízzel.

Albán, amikor Dersztenddel magára maradt, döbben-

.77

ten vette észre, hogy a hordók még mindig a helyükön vannak. Senki sem hederített rájuk. Aztán arra gondolt: itt az ideje, hogy a fogolynak visszaadja szabadságát. A *Coëtquenre* természetesen a dagállal térhetnek visz-sza, és az a kilátás, hogy hosszú órákon keresztül egyedül marad, elviselhetetlennek látszott előtte. „Végül is — gondolta — nincs megkötözve. Ha el akar menni, hát menjen! Én csak később menesztem!” Sajnálta, hogy nincs mellette Alain. Azon törte a fejét, mit is tenne testvére az ő helyében, és jobb híján rávigyorgott Dersztend-re. Aztán törökülésbe ült, a dereglyének támaszkodott, letette a karabélyt, és kivette a kését. A pengéjét a homokba dörzsölgette, hogy a rozsdától megtisztítsa. Dersztend elégedetten figyelte mozdulatait.

„Beszélgetnem kellene vele — gondolta Albán —, de nincs hozzá kedvem. Egyébként ezzel is úgy áll a dolog: a nyelve sincs lekötve. Ha beszélni akar, hát csak beszéljen!”

Visszadugta az övébe a tökéletesen kifényesített kést, és felugrott. A nap majdnem a zeniten állt, tikkasztó volt a hőség. Albán a tengert mutatta Dersztendnek, a fiú utána ment a vízbe. A parttól néhány méternyire lassan-lassan süllyedt a halászbárka. A fiúk egyszerre másztak bele, és ugrálni kezdtek, hogy minél gyorsabban elsüllyedjen. Albán kezdte a fröcskölést, de Dersztend sem maradt adós, majd derékon kapták egymást, hemperegtek, fejük a víz alá merült. A bárka feneket ért, a fiúk győztesen rikoztozva tápászkodtak fel. Az angol fogoly mutatóját kérdőn felemelte, és bíborvörösén megkérdezte, iszonyúan erőlködve, hogy helyesen ejtse ki:

— összekavarodás?

Barátságos hátbavágást kapott feleletül.

— Gyere — mondta Albán —, megyünk sétálni, közben megszárad a nadrágunk. A dereglyét nélkülünk se lopják el.

78

A karabélyát a homokba szúrta, és hozzáfűzte:

— Itt hagyom nekik a karabélyomat

Szikláról sziklára ugrálva — megkerülték a sziklafalat, csigák után kutattak, de hiába. Dersztend orrát fintorgatva a hasát nyomogatta.

— Éhes vagy? — kérdezte Albán. — Hát még én! Az apály szárazon hagyott egy kis körfolyosót, oda nyomult be a két fiú. Dersztend ujját felemelve, hirtelen megállt. Albán, aki fütyörészve jött utána, elhallgatott, fülelt, és távoli hangos beszédet és nevetést vett ki. „Ha ezek ánglusok — gondolta —, én leszek Dersztend foglya! Szerencsére, Alain mindig kedves volt vele!” Legszívesebben visszafordult volna, de az angol fiú ismét

megindult, és Albán szégyellve félelmét, meg a kíváncsiságtól is hajtva, Dersztendet taszigálta, hogy megelőzze. Mintegy száz méter után egy hirtelen kanyarulat egy barlang bejáratát tárta fel. A *Coétquent* egy közeli kis sziget takarta el, a tenger és a part egyformán elhagyatott volt. Bár a hangok jelentékenyen erősödtek, Albánt ismét elfogta az aggodalom, és egy kukk nem sok, de annyit sem sikerült megértenie. Megkérdezte:

— Ánglusok?

— *No* (Nem) — állította Dersztend, akinek bizonyára jobb füle volt.

Ujjával Albán melle fölé bökött, és mosolyogva mondta:

— Te.

— Én!!!

Dersztend összehúzta a szemöldökét, és erőlködve kinyögte:

— *Coétquen*. Csónak. Emberek.

— A mi embereink! A csónakokból?! Mit keresnének itt? No, majd meglátjuk.

A fiúk óvatosan lépkedtek, vigyáztak, hogy a kavicsok ne ropogjanak a lábuk alatt. Eljutottak a barlangig, oda-

79

tapadtak a sziklafalhoz, lassan közeledtek a bejáratához, és bekukucsáltak.

— Ó! — mondták egyszerre, és mindent értettek.

A nedves sziklafalra akasztott fáklyák fényénél mintegy tíz kalóz ült a hordókon, kezükben kancsó, és nagyokat kurjongatva, énekeltek. Többen egyenesen a hordóból ittak, ahonnan nagy sugárban sör folyt. Egyikük, aki egy egész sonkát marcangolt, a csontot forgatva, hozzájuk ugrott:

— Kotródjatok innét!

A fiúk elmenekültek abban az irányban, ahonnan jöttek. Amikor lelassítottak, újabb hangokra figyeltek fel.

„Jézus Mária! — fohászzkodott Albán, Dersztendet karon ragadta, és felfedezve a sziklafal egy üregét, barátjával odalapult.

A közeledő csoport élén az Óriás menetelt. Vállán egy szopós malacot cipelt, és elhaladt a gyerekek előtt anélkül, hogy észrevette volna őket. De a tyúkokkal nyomában lépkedő, már meglátta a fiúkat. Kialtására az Óriás hátrafordult. ' — Mit csináltok itt? — ordította. — És a dereglye?

— Azt keressük — mondta Albán egy kicsit megnyugodva, hogy a barátjával akadt össze. — Éppen oda tartunk.

— Megérdemelnéd, hogy kitepjem a füledet!

• Albán kissé szemtelenül elnevette magát. „Természetesen — gondolta —, de ahhoz szabad kéz kellene!” Az Óriás valószínűleg ugyanarra a gondolatra juthatott, mert a lábába rúgott. Albán hátrált, hogy tisztességes távolságra maradjon. Három másik ember is cipelte az ennivalót: sonkát, szalonnát, kenyeret. A fiúk tágra meresztett szemmel bámulták a sok finom falatot. Albán szájalmas ábrázatot vágott.

— Mi is éhesek vagyunk — szólt. — És szomjasak is — tette hozzá halkabban, mert nem szerette volna, ha visszavezetik a barlangba.

80

— Nagyszerű! A hajón kellett volna maradnod, fiam. Rághatod a gyökereket! És most hordjátok el magatokat, egy-kettő!

„Gyökeret rágni, nem is rossz ötlet. Inkább azt, mint semmit...” Visszatértek a kis kikötőbe. A karabély még mindig ott feküdt a homokban, a hordók pedig a dereglyében.

— Nézzünk utána, mit találunk — jelentette ki Albán. — És utána ...

„És utána — gondolta — vissza kell adnom Dersztend szabadságát. Furcsa, hogy nem szökik meg magától is!” Egy rekettélesen keresztül, amely véresre sebezte a lábukat, a fiúk ösvényhez értek, s ezen a meredek úton feljutottak egy kis domb tetejére. Albán előbb a környékkel akart ismerkedni. Idegennek érezte magát „Angolhonban”, és félt, hogy ánglussal akad össze.

Dersztend saját tengelye körül forgott, és meglepetten felkiáltott. Albán is körüljártatta szemét a láthatáron, de semmi különös nem fedezett fel. Nem messze elszórt házak látszottak, egy kastély a kikötő fölé emelkedett. A domb lábánál elterülő megművelt földek ennivalót ígértek. El akarta vonszolni Dersztendet, de Dersztend csak nem moccan onnan. Jobb kezével feszes köröket rajzolt a bal ökle körül, széttárta a karját, mutatta a láthatárt, majd ugyanazt megint eljátszotta, öklét mind görcsösebben összehúzva.

— Hát igen, sziget — mondta Albán dühösen. — Mit akarsz, mi legyen? Talán nem tudad, hogy Anglia sziget? Hát akkor...

Dersztend, aki egy kukkot sem értett meg ebből a beszédből, hacsak azt nem, hogy a „Másik” haragszik, lemondóan vállat vont, és megint engedelmesen követte.

A domb lábánál egy kis forrás fakadt, és a fiúk mohón belemártották a fejüket. Most már csak enni vágytak. Ez nehéz feladat elé állította őket. Seholy egy gyümölcsfa, még sárgarépának sem volt semmi nyoma. Al-

6 Kalandok a kalózhajón

81

ban Argui gyenge és friss répájára emlékezett, és még a nyál is összefutott szájában. Már minden reményét elvesztette, amikor Dersztend, aki egy kissé távolabb járt, a szomszédos földekén, magához hívta.

Albán előtt ismeretlen leveles ágak hálózta be keresztül-kasul a földet. Dersztend pedig a földben kotorászott.

Különböző formájú, még földes gumókat kapart elő. Nem néztek ki valami étvágygerjesztőnek, mégis harapnivalónak látszottak. Albán megragadta a legnagyobbat, kezével szaporán ledörzsölte, beleharapott, de ki is köpte.

Dersztend mosolyogva nézte, és nagy, lelkes magyarázatba kezdett.

— Franciául beszélj! — ordította Albán dühösen. — Már mióta kínlódunk, hogy megtanítsunk!

Dersztend kinyitotta a száját, homlokát ráncolta, és keservesen tagolta: •— Sut-ni.

— Sütni? Sütni? Ó! Sütni! Igen, de hogyan?

A fogoly a gumókat Albán kezébe nyomta, kiásott még néhányat, és elindult a part felé olyan magabiztos és elragadtatott arckifejezéssel, mint aki kincseket szállít. Albán szorosán a nyomában lépegetett, és bosszankodva gondolta: „Felfordult világ. Most ő parancsol nekem! De Alainnak igaza van, az embernek néha az az érzése, hogy tudja, mit tesz.”

Dersztend értékes rakományát egy sziklától védett helyre, a homokba helyezte, és elfutott. „Végre rájött! — gondolta Albán. — Megszökik!” És hirtelen rettentően egyedül érezte magát. De Dersztend visszajött, még mindig futva, karja tele gallyakkal és ágacskákkal. Albán repeső szívvel nézte, amint ügyes kézzel mélyedést váj a homokban — el sem tudta volna képzelni, hogy ilyen fürge! —, és egy kezdetleges kemencefélélt épít, még lyukat is hagyott kéménynek! Ide helyezte a gumókat, módszeresen befödte rózsával, körülnézett, és pár

82

lépésnyire meglátta, amit nyilvánvalóan keresett: a tűzköveket. Némi erőlködés után a kőből szikra pattant: és az ágacskák tüzet fogtak. A kemence nyilasára hajolva Dersztend nagy bőszen fújta. Füstoszlop szállt fel.

Dersztend szemét le nem véve művéről, elégedetten ült le Albán mellé.

Egy fél órával később Dersztend újból ásni kezdett, eltolta a lassanként kialakuló paraszt, hogy kivegye a titokzatos gumókat. A tűztől nem lettek szebbek, de aszott külsejük, úgy látszik, nem hangolta le Derszten-det, kezébe vett egyet, körmével lehántotta a fekete héját, és Albánnak nyújtotta.

— *Potato* (krumpli) — mondta —, *potato*.

— Potet — ismételte Albán.

A félig nyers, félig megégett „potet” íze előbb megdöbentette Albánt, de a gyomrát melengette. A negyedik már valóságos lakoma volt. Dersztend, aki ugyancsak alaposan nekilátott, a két utolsót a zsebébe csúsztatta.

— A „Másik” — mondta:

— A „Másiknak”, — fordította le Albán. ~ Jó gondolat

Dersztend a sikertől felbátorodva, megpróbálkozott még egy névvel. Rámutatott a *Coétquenre* — a partról lehetett látni —, és kérdezte:

— A „Másik”? Albán?

Albán boldogan gondolta: „Engem néz Álamnak. így hát biztosan kedves voltam!” De a fejét rázta.

— Nem, öregem, azt már nem! A „Másik”, az „Másik!” Többet nem tudhatsz.

Majd búsan megtoldotta:

— Még ma sem, amikor elmész. Még ma sem, amikor már semmi hasznod nem lenne belőle.

Megkezdődött a dagály. Az emberek nemsokára itt lesznek. Ideje intézkedni, mert ez az ostoba Dersztend

83

magától nem tud megszökni. Albán a szántóföldek felé vonszolta, és a házak irányába mutatott:

— Eredj! — mondta. Dersztend nyugodtan távolodott.

— Gyorsabban! Fuss! Nem szoktak sétálva szökni!

Dersztend visszafordult. Látta Albán parancsoló mozdulatát, kétségkívül azt hitte, hogy a „Másik” játszani akar, és nekiiramodott.

— Hé — kiáltott Albán —, hé! Gyere vissza! Elviszed a poteteket!

Dersztend visszatért. Albán kivette a poteteket a zsebéből. A fogoly könyörgő pillantást vetett feléje.

— „Másik” — mondta egészen halkán, a tengerre mutatva.

— Eszem ágában sincs megenni! Most már menj! Dersztend meg sem moccant. „De hát miért nem akar elmenni? •— törte a fejét Albán. — Ha én fogoly lennék, és Saint-Malóba vinnének ... De mielőtt elmennék, visszakérném a késemet. A kését akarja talán ő is? S minthogy szabad lesz, joga van a fegyverhez! Kihúzta a kést, fájdalmasan nézte, aztán ünnepélyes mozdulattal átnyújtotta Dersztendnek.

De Dersztend hátradugta a kezét, éppúgy, mint a karabélynál. Albán éktelen dühbe gurult. Messzire eldobta a kést, karon ragadta Dersztendet, egyet penderített rajta, és a kés felé lökte. És minthogy Dersztend még most sem értette meg, ő menekült előle.

Szó nélkül rohant a dereglye felé, ahol már az emberek sürgölődtek. Az Óriás egy hordát gurított, a közeli forrásból töltötte meg. Hirtelen Albán futó léptek zajára figyelt fel. A dobogás háta mögött hallatszott. Dersztend széttárt karral, a kés a foga közt! És leejtette a fiú lábához, akár egy engedelmes kutya, aki visszahozza az elhajított követ.

— Mit csináltok megint? — dörmögött az Óriás.

84

«

— Minthogy... — mondta Albán —, minthogy itt van a hazájában, vissza akartam adni a szabadságát.

Kihívó hangon hozzáfűzte:

— A. *mi* foglyunk! Jogom van hozzá! — és az ajka remegett: — De nem akar ...

Az Óriás felröhögött:

— Megértem, hogy nem akar! Hogy vele fiztessék meg, amit elraboltunk? Aztán hogyan szökjön tovább ebből a vademberek lakta szigetről?

— Hát nem Angliában vagyunk?

Az Óriás majd megpukkadt nevetében.

— Természetesen, ez Anglia! Egy falatka Anglia. De ezt a szigetet, Londée-t, már jó ideje, hogy mi bretonok szinte kisajátítottuk.

85

EZALATT...

A *Coëtquen*en pedig Alain, miután megnyugodott Der-sztend sorsa felől — hisz Albán elhatározta, hogy nem engedi megszökni —, Duguay-Trouin úrhoz ment. A kapitány teljesen felöltözve feküdt az ágyán. „Szegény — gondolta Alain —, milyen álmos! Érthető, ennyi ideig a kormánynál... ő bezzeg nem olyan naplopó, mint mi. Azon töröm a fejem, Albán örülne-e a helyemben. Szeretném egészen közelről megnézni Öt!” Lélegzetét visszafojtotta, és a kapitány fölé hajolt. Alvás közben Duguay-Trouin úr ismét visszanyerte lányos képét, homlokán göndörebb volt a haj, mint valaha. Megint az a saint-malói René úr volt, aki elbújt a szenteltvíztartó mögé, hogy meglesse a kisasszonykakat. Alain majdnem elnevette magát, mikor ez a jelenet eszébe jutott. De most bajszos, és a két szeme közt egy ránc húzódik. Arca mégis rózsás, igen, akár egy lány, majdnem mint Anne. Alain kinyújtotta az ujját, hogy megérintse. Duguay-Trouin úr váratlanul megfordult. A fiú egy lépést hátrált. Duguay-Trouin úr nem moccan! Alain folytatta a szemlét. „Nem olyan kövér, mint az Óriás — gondolta, amint nézte a kapitány vállát —, de ha kardpárbajra állna ki vele ..., láttam egyszer, és a keze ...” Pillantása a két kézre esett. Az egyik nyitva volt, a másik ökölbe szorult. „Hohó! A kapitánynak, úgy látszik, nem tetszik valami.” És hirtelen észrevette a csizmát. Duguay-Trouin úr, aki *főként* nem szeretett csizmában aludni, most magán hagyta, Alainnak nem maradt más

86

választása: térdre esett, és buzgón foháskodott a hajósainak védőszentjéhez. Az ég olyan nagy, hogy kell ott lennie egy ilyen védszentnek. A nevét szerette volna tudni, hogy kilencnapos ájtatosságot ígérjen neki, ha a csizmák zaj nélkül, maguktól leesnek. Kezét össze-téve térdepelt, szemét lesütötte, hogy a csodát el ne ijessze. Reménykedve várt — és az orrának ütődött a csizma.

— A csizmámat — dörmögte Duguay-Trouin úr behunyta szemmel.

Alain felállt, és dadogva mentegetődzött. Duguay-Trouin még mindig aludt, de a felébredt csizmák felemelkedtek, és továbbra is ott motoztak a fiú orránál.

— A csizmámat! Mondtam már!

Alain ismét térdre esett. A csizmák utána estek. A fiú két kis meglegedett sóhajjal lehúzta, s a kapitány „phú”-je-íadta hozzá a kíséretet. Duguay-Trouin úr akkor mifsfha felébredt volna.

— Most pedig ki! És állj őrt! Senki sem léphet be! Senki! Érted? Aludni akarok! És *főként* ne zavarjanak!

Az ajtó előtt kuporogva térdre hajtott fejfel — Albán és ő ezt a testtartást szerették a legjobban — Alain most azért foháskodott, hogy az első tiszte ne szálljon szembe ezzel a paranccsal. Meleg volt ebben a zugban, ahová még szellő sem hatolt be. „Furcsa — gondolta —, én is álmos vagyok. Pedig semmi fárasztót nem csináltam, sőt semmit sem csináltam!” Behunyta szemmel ismételte: „semmit... de semmit...” és mintha Albán hangja még hozzáfűzte volna: „Még csak nem is aludtál ...”, és boldog volt. „Még csak nem is aludtál... semmit sem csináltál... egyáltalán semmit...”

Valaki a fülébe ugatott.

— Házórzó kutya! — mondta egy síri hang. Alain felpattant.

Joel, a hajósinas vigyorgott előtte.

— Nem dolgozod magad halálra, ugye? — szólt gú-

87

nyosan. Hozzátette még, és egyet köpött: — Ej, inas! Pizkosvízi hajós!

Alain suttogva, gyorsan válaszolt, ő is gúnyosan:

— Duguay-Trouin úr mosdóvíze tisztább, mint amit te iszol!

— Azt hiszed, nem tudom? — bólintott Joel. — És mit gondolsz, mit kellene most csinálnom? Poshadt víztől bűzös hordókat pucolni. Uram Isten, milyen illat! Így hát meglógtam.

— Akkor lókj messzebb! A kapitány alszik.

Alain a vállán keresztül hüvelykujjával az ajtó felé bökött. Joel elsápadt.

— A kapitány bent van?. És alszik? Jaj, jaj, jaj! Szegény fejem!

„Ha felébred, inkább nekem lesz jaj ...” — gondolta Alain.

Joel óvatosan hátrált néhány lépést. Megfordult, és komor képpel halkán tanácsolta.

— Mégis ébreszd fel. Mindjárt kitör a zenebona.

— Milyen zenebona? Ki mondta neked? Joel fintort vágott és eltűnt.

Alain fülét az ajtóhoz tapasztotta. Semmi zaj. Fellélegzett. De milyen zenebona? Elfoglalta helyét, és fülelt. A hajó orrából szörnyű zsvaj hallatszott, mintha rettentően verekednének. Kik? És miért? Nagyon szeretett volna odafutni, de a parancs, az parancs, nem merete helyét elhagyni. Albán az ő helyében módot talált volna, hogy mindenütt ott legyen a szeme! Az első tiszt botlott meg Alainban, a fiú azonnal felugrott, s kitért karral védte az ajtót.

— A kapitány alszik — szólt esdeklően. — Azt akarja, hogy *főként*...

— Rendben van, tudom — szakította félbe a tiszt. — Csak azért jöttem, hogy bejelentsem: ezt csak bízva rám. Az emberek verekednek, hogy csónakba szálljanak, nem az első eset, hogy...

88

És már el is mént. Az emberek verekednek, hogy csónakba szálljanak? És miért? Hogy Angliába~ menjenek? Az ánglusok, biztos, hogy nem engednék be őket csak úgy, és mi keresnivalójuk lenne a vadak országában? De semmiképpen sem lehet a dolog súlyos, mivel Du-guay-Trouin úr nem ébredt fel.

Az ordítás mégis rettentő méreteket öltött. Alain-nák eszébe jutott a tengeri csata, megkönnyebbüléssel gondolt arra, hogy Albán biztosan nem keveredett bele a zenebonába. Abban a pillanatban a zsvaj ellenére, tisztán kivette az Óriás hatalmas hangját: „Másik!” „Másik!” Mivel ő itt kuksolt nyugodtan, a „Másik” csak Albán lehetett. Albán és egyik „ötlete”! S Alain anélkül, hogy egy szempillantást is vetett volna a kapitány ajtajára, a hajó orrába rohant. Csak szíve dobogását hallotta, és kábulatában nem látott mást, csak valami sötét tömeget. Maho apó útközben elkapta.

— Engedjen el! — kiáltotta, s harapott és karmolt, hogy kiszabadítsa magát. — Hol van Al... hol van a „Másik”?

Maho apó nevetve felelte, anélkül, hogy elengedte volna.

— A tengerben! Alain megdermedt.

— A tengerben! Csak nem esett a tengerbe? .. .

— Dehogy! — legyintett Maho apó, és csak tovább nevetett.

A fiú kiszabadította magát, keze ökölbe szorult.

— Maga nevet... nevet... Hol van Albán?

— Albán! így hát te vagy Alain? Jobb így, mert téged vettek fel.

Alain ráugrott. Maho apó egyik kezével lefogta két csuklóját, és a jobbójával lekent Alainnak egy pofont.

— Hogy móresre tanítsalak — mondta.

Aztán a fiút egy csomó haragos emberen át a korláthoz vonszolta. Alain előbb csak a gyorsan távolodó de-

89

reglyét látta. De nemsokára a bárkától néhány ölnyire két fejet vett észre: Albán és Dersztend volt ott, semmi kétség.

— Hazudott! — kiáltotta. — Albán a tengerbe esett! És Dersztend is!

A kalóz megtépázta a fülét.

— Hogy megtanuld, én nem hazudok sohasem! Nem esett a tengerbe, hanem beleugrott. Az ánglusotok is.

Alain le nem vette szemét Albánról és Dersztendről.¹ Nem bánta a fülét, és fütyült Maho apó szónoklatára, aki még megtoldotta:

— És ha egy perc múlva még azt mondom, hogy a tengerben vannak, te cibálhatod meg a fületem.

Albánt és Dersztendet valóban beemelték a csónakba. Alain rémülten látta, amint néhány kalóz durván rázza őket. Maho apó a kezét dörzsölte.

— Jól helybenhagyták a fickókat! Ez után az elpáho-lás után sokáig merevek maradnak.

A hajósok vele nevettek, Alain nem merete a karját felemelni, hogy integessen két pajtásának, akiket egyébként is alig tudott már megkülönböztetni. Körülötte a csoport szétszéledt. Amikor csak három-négy ember maradt ott, feltette félénken a kérdést, ami annyira gyötörte:

— Vissza fognak... jönni?

— De még mennyire! Számadásunk van velük!

Ez a fenyegetés nem Albánra irányult, az biztos. Alain megvigasztalódott, de amikor egyedül maradt, rákönyökölt a hajó korlátjára, és míg könnyek patakzottak arcán, azt gondolta: „Én vagyok az oka. Dersztend meg akart szökni. Én kértem Albánt, hogy vigyázzon rá.”

A dereglye valahol nagyon távol partra szállította a nyüzsgő emberrakományt. Alainnak csak akkor jutott eszébe, hogy otthagya az őrhelyét. Kezével letörölte könnyeit, és azon törte a fejét, merre menjen, hogy el-

90

kerülje a kellemetlen találkozásokat. Minden homályos zug kártyázó embercsoportokkal volt tele. A napfényben úszó hajó jobb felén futott végig Alain, hogy újra elfoglalja őrhelyét.

A kapitány kabinjának ajtaja még mindig zárva volt. Megmenekült!

Megint lekuporodott, játszott a lábaujjaival, körmével a padló réseiből kikaparta a finom port. Unatkozott. Nem akart Albánra gondolni, Albánra, akit talán visszatértekor elagyabugyálnak. Ő, Alain, mást nem tehet, példás magaviseletével elérheti, hogy a „Másikkal” is elnézően bánjanak. A gyomra már korogni kezdett, amikor ismert léptek közeledését hallotta, nem akart hinni a fülének.

Mégis felugrott. Duguay-Trouin úr — csizmában! — kis bajuszát pödörve, csúfondáros arccal mérte végig Alaint. Alain a még mindig zárt ajtóra nézett.

— Igen — mondta Duguay-Trouin úr Alain pillantását követve —, bizony ezen az ajtón távoztam.

Finom kezével néhány kört rajzolt a levegőben, és hozzáfűzte:

— Már azt hittem, megszöktél... megint.

— Ó! Kapitány! — tiltakozott Alain, és majdnem elsírta magát.

A kapitány úgy csinált, mintha észre sem venné! Alain alig hallhatóan motyogta:

— És a cs?.."

— A csizmám? Puff! Istennek hála, ha arra kerül a sor, ki tudom magam szolgálni! De az ebédet már nem találom fel magamnak. Hozd utánam a parancsnoki emelvényre az első tiszti ebédjével együtt. Gyönyörködni akarok az angol vidékben. Aztán pedig lódulj innen: ma mindenki szabad a dereglye visszatéréig.

Alain hálából semmiféle ügyetlenséget nem követett el a felszolgálásnál, és a meglehetősen bőséges maradék megkímélte, hogy katonai kosztra szoruljon. Amióta

91

Maho apó felismerte, félt mutatkozni. Ha majd "Albán visszatér, néhány „összekavarodás" helyrehozza az ostobaságát, de addig.. ., feküdt a bástyafedélzet forró deszkáin, és két szundítás között szemhéját csak azért nyitotta fel, hogy felmérje a nap állását. Szórakoztatta, hogy eltalálta az időt. Éppen azt gondolta magában:

„körülbelül négy óra", amikor egy kiáltásra felpattant. Az árbockosárból az őr jelentette: „Hajó!"

Alaint az emberáradat a korláthoz sodorta, a hajósok lökdöstek egymást, hogy jobban lássanak. Egy hatalmas hajó tűnt fel a keskeny csatornában, amely a parttól elválasztotta azt az aprócska szigetet, ahol a dereglye kikötött. Semmi kétség, egy angol kereskedelmi hajó! A sziklafal, amely a dereglye közelében emelkedett, bizonyára megakadályozta, hogy a partra szállt emberek észrevegyék. Alain — akinek sikerült Maho apó közelébe csúsznia — legalábbis ezt vette ki az öreg és szomszédja eszmecseréjéből. Mivel az öreg kalóz azt állította, hogy sosem téved, Alain leste a véleményét.

Az egyik hajós dühösen mondta:

— Kicsik vagyunk mi ehhez! Jobb lesz, ha meglépünk!

— Micsoda — morgott Maho apó —, és a fiúkat a szárazföldön hagyjuk?!

Még megtoldotta:

— Bár ha visszahívjuk őket, magunkat áruljuk el. Mindenki levertnek látszott. Maho apó egyszerre csak elmosolyodott, és állával a zászlóra bökött. A zászlóra, amely vidáman lobogott a szélben.

— Az angol zászló megvéd. Az ánglus minket is annak fog tartani.

— Ugyan!

— Nyisd ki a szemed! Nézzétek, pajtások! Hát nem megmondtam?

Az emberek egy pillanatra némán álltak, aztán fergeteges hahotában törtek ki. Az angol hajó valóban be-

92

vonta vitorláit, lehorgonyzott. Az egyik kalóz felkiáltott:

— Éljen az angol király! — és mint a visszhang, a többiek is ezt kurjongatták.

Duguay-Trouin úr hangja harsant fel a magasból:

— Mindenki a helyére! A vitorlákat készenléte helyezni.

A jobb oldali őrség helyére szaladt. Alain, mivel a kapitány inasa, a hajósok munkája alól felmentést kapott, ezért Maho apó közelében maradt. Az öreg kalóz ott ödögött egy-két szolgálatos társával, és Alain hallotta, amint dűnnyögi:

— Ez aztán kapitány! Időt ad a dereglyének, hogy visszatérjen. Nem érezheti magát valami jól. Nem szeretnék a bőrömben lenni.

93

Alain is kibújt volna örömmel a sajátjából. **Remegő** hangon kérdezte:

— Lehet, hogy a dereglye nem tér vissza? Maho apó vállat vont.

— A kapitányunk nélkül megeshetne... De véle minden csoda lehetséges.

Elnevette magát, és folytatta:

— És főként, ha az ánglus olyan ostoba, hogy továbbra is csak a zászlót nézi. Igazán együgyű lehet. Mégiscsak ... takaros kis fregatt a *Coetquen!*

Maho apó újra a partot vizsgálta, aztán nagyot ütött Alain vállára.

— No, fiam! — mondta olyan vidám hangon, hogy Alain aggodalma elpárolgott — a mieink mindenesetre visszajönnek!

A dereglye éppen kifutott a tengerre:

94

MENEKÜLNI

Duguay-Trouin úr le nem vette szemét a távcsőről, miközben odaszólt a mellette álló első tiszthez:

— Szavamra, az angol hajó bevonja vitorláit. Ha nem forognánk ilyen nagy veszélyben, hahotáznék. Igaza van annak, aki azt állítja, hogy a lobogó fedezi az árut.

„Maho apó is ezt mondta" — gondolta Alain, aki parancsra várva a két tiszt mögött állt.

A kapitány nem tudta mosolyát elfojtani, amikor hozzáfűzte:

— A bátyámnak, aki azt hiszi, hogy a *Coetquen* a világ legkülönb hajója, talán nem esne valami jól, de én...

Megrázta a fejét, és szóttagolva mondta:

— öt-ven-hat-á-gyú!

Az emberek az árbocokon dolgoztak. Amilyen gyorsan csak lehetett, kioldották a vitorlákat göngyölegben tartó vastag fonalakat, hogy vékony kenderköteléssel helyettesítsék azokat, amiket pillanat alatt el lehet szakítani.

Alain már részt vett efféle gyakorlatokban, még akkortájt, mikor az árbocon volt kénytelen szolgálatot teljesíteni. De mi lett a dereglyével? „Szent Ég — könyörgött —, segítsd vissza hozzám Albánt, mindenre esküszöm, sosem fogok tiltakozni a mosogatásért, térden állva kúszom körül a székesegyházat, három napig egy korty vizet sem iszom, kilenc éjszaka le sem hunyom a szemem ..." Ennek az utolsó fogadalomnak a megtartása nehéznek tűnt előtte. Hozzátette hát: „ha

95

sikerül...", és kétségbeesetten törte a fejét, mit ígérhet még.

Duguay-Trouin úr nagyot káromkodott:

— Nézze csak ezt a dereglyét! Veszünkre tör, és magát is el akarja veszejteni! Micsoda gondolat így rohanni? Mintha már menekülnénk! Ha az angol erre sem fog gyanút, vakabb, mint hittem.

— Keményen húznak, annyi szent — helyeselt a tiszt szokott kedélyességével. — De áramlat ellen eveznek, alig haladnak.

„Alig haladnak, ó istenem!" — gondolta Alain, és tovább törte a fejét, de nem tudott kitalálni Albán életéhez méltó fogadalmat.

Duguay-Trouin úr hevesen folytatta:

— Nincs rá szükség, hogy ilyen gyorsan közeledjenek. A manőverezés még tart. Csak úgy tudunk kievickélni a bajból, ha meglepetésszerűen elugrunk. Még csak az kell, hogy ezek a fajankók ránk tereljék a figyelmet.

— Biztosan attól félnek, hogy faképnél hagyjuk őket. Ismerje el, kapitány, hogy jócskán bejédhettek, mikor szembe találták magukat ezzel az otromba vízi óriással.

Duguay-Trouin úr nem válaszolt. Alain látta, amint a távcsövet görcsösen tartva figyel. A parancsnoki emelvényen halálos csend uralkodott.

— Na, tessék — szólalt meg végre —, az angol tétovázik, abbahagyta a manőverezést.

A kapitány felegyenesedett, a tiszt felé fordult.

— Nézzen utána, hol tartanak az embereink. De előbb koccintsunk! Drága szabadságunkra! Drága szabadságunkra, mert a küzdelem túlságosan egyenlőtlen lenne. Te, „Másik", önts rumot!

Alain megragadta a kulacsot, amivel a parancsnoki emelvényen a kapitány csak nehéz helyzetben élt, és megtöltött két kis kelyhet. „Baj van" — gondolta.

D6

— Most indulj a hadnagy után! — parancsolta Du-guay-Trouin úr. — Beszámolsz a hírekről.

Az első tiszt elindult, de Duguay-Trouin úr visszahívta.

— Lehetetlen, hogy amíg felhúzzák a csónakot, értékes időnket pocsékoljuk. Vontatókötélre vesszük, és ha isten úgy akarja, megőrizzük.

A hadnagy újból meghajolt.

A munkájuk befejeztével az örök az árbocokon maradtak. Alain csak ment, nyakát nyújtogatta, hátha megpillantja a dereglyét. A tiszt rájött a mesterkedésére.

— Nem is mondták nekem, hogy a te „Másikod" is részt vett a szárazföldi expedícióban — mondta jóságosan.

— Igen...

— No menj csak, nézd meg, hogyan ér ide! Magam viszem a híreket a kapitánynak.

Kezét a fiú vállára tette, és halkán mondta:

— Van egy olyan idős fiam, mint te. Aztán még halkabban:

— És szeretném neki visszavinni az apját. Gyerünk, uraim, hol tartunk? — folytatta vidáman, a két fiatal tiszthez fordulva.

Alain hirtelen megkönnyebbült szívvel elillant.

Az áramlatból kikerülve a dereglye szemlátomást közeledett. Még néhány perc, máris odasimul a hajóhoz, és a matrózok kötélhágcsókat dobnak az érkezőknek.

— Hú — szólt az Óriás, aki elsőként lépett a fedélzetre —, már azt hittem, hogy elindultok nélkülünk!

— Nagy kedvünk lett volna rá! És ha nem hoztatok volna vizet? ...

— És ha nem lett volna itt a kapitány ... — javította ki Maho apó.

Albán és Dersztend bukkant fel az Óriás nyomában, aki vállával tört utat az embertömegben. Alain rájuk vetette magát.

7 Kalandok a kalózhajón

97

— Brr! Mennyire féltem — mondta Albán —, láttad azt a sokágyús hajót?

— Láttam. Hát még én, gondolhatod! Azt hittem, sosem jössz vissza ..

Alain elszégyellte magát, hogy megfélekedett Dersz-tendről, a fogoly nézte őket hangtalan, széles nevetéssel. Alain jól hátba vágta és folytatta:

— ... azt hittem, sosem jöttök vissza. És ez az én bűnöm volt.

— A te bűnöd? — kérdezte Albán. — Nahát.

— Ó! Kitaláltam, Dersztend után kellett eredned, mint ahogy kértelek.

— Ebből egy szó sem igaz! Éppen ellenkezőleg! Alain felhúzza a szemöldökét.

— Ellenkezőleg? Te akartál megszökni? Albánból kitört a nevetés. Alain bűnbánóan nézett.

— Rendben van. Úgy látszik, hülye vagyok. Ez régóta ismeretes. Csakhogy valami komolyabb dolog történt: igazi ostobaságot követtem el ma, és nem fogsz megbocsátani. Kiszaladt a számon, magam sem tudom, hogyan. Kikottyantottam, hogy én vagyok Alain ...

Dersztendre nézett és visszahőkölt, pajtásuk láthatóan azon erőlködött, hogy valamit megértsen.

— Látod, már megint kezdem — mondta félénken Alain.

Albán megdörzsölte az orrát, kezét csípőre tette.

— És ... — kérdezte tréfásan —, és ... elhitték? Alain arca maga volt a teljes értetlenség.

— Miért ne hitték volna?

— Mert csinálhattad azért is, hogy becsapd őket, és ők úgy csináltak, mintha bevették. Csuda jó ötlet volt, hogy lóvá tetted őket! Nem is hittem, hogy ilyen ravasz vagy.

— De — tiltakozott Alain — mondom ...:

A két fiú félrehúzódott, nem érdekelte őket, mi történik körülöttük. Lökdösődő emberek, akik a dereglyét

93

kötélre vonták, választották szét hirtelen az ikreket. Pattogtak a parancsszavak. Az egyik kalóz felkapta Dersztendet, és elvonszolja. Alain éa Albán végre ösz-szetalálkozott.

A konyha kiszögellése mögé bújva, látták, amint az emberek egymás után tűnnek el a lejárókon. A *Coét-quenten* különös nyugalom uralkodott.

— A bal oldali őrség — súgta Albán. — Hallottad? A katonákat értem ... De miért küldi a bal oldali őrséget is a hajófenékbe?

Most ez egyszer Alain válaszolt, teljesen büszkén a tudományára.

— Egyszer a kapitány ezt előttem megmagyarázta: hogy a hajó nehezebb, és a fedélzet könnyebb legyen. A szavakra nem emlékszem, de biztos, hogy ez a lényeg. Remélem, nem bántják Dersztendet.

— Légy nyugodt, majd elbújik. Igazad volt, sokkal dörzsöltebb, mint gondoltam.

A hajó felszedte a horgonyt. Felharsant Duguay-Trouin úr parancsa.

— A köteleket elvágni!

A kötelektől megszabadított vitorlák egyszeriben lehullottak, és hirtelen megdagadtak. A szélről meglökött fregatt veszélyesen megdőlt a vízen.

Az ellenséges hajó intó lövést adott le. A *Coétquen* összes vitorláját kifeszítve valósággal repült előre.

Alain és Albán éppen azon törte a fejét, ki menjen Duguay-Trouin úrhoz, amikor a kapitány a főárboc közelében bukkant fel előttük. Egy mozdulattal összegyűjtötte a legénységet, és lefektette az embereket a bástyafedélzeten. Egyedül a tisztek maradtak állva.

— Lehasalni, uraim! — parancsolta.

Az első tiszt azonnal engedelmeskedett; a legfiatalabb tiszt fintort vágott. A kapitány kemény hangon mondta:

— Alkalmatlan pillanat, hogy a bátorságát fitogtassa!

99

A többiekkel együtt Duguay-Trouin úr lábánál hasalva az ikrek elképedve nézték a látványt.

Az angol hajó elindult. A francia fregatton, ahol egy pissenés sem hallatszott, az idő mintha megállt volna.

Duguay-Trouin úr az első tisztet magához intette.

— A *Coétquen* kiváló, gyors járású hajó — mondta határozottan. — Ha a szél tovább tart, megmenekülhetünk. Máskülönben...

Majd kis szünet után hozzáfűzte

— Máskülönben, legyőznek minket! Aztán parancsoló hangján:

— A dereglyét elereszteni!

A fedélzetmester talpra szökött, és magához intett egy legényt. Mindketten futva távoztak. A hasaló emberek között felzúgott az elégedetlenség moraja. Az egyikük, a legmerészebb, dörmogte:

— A hordók még ott vannak. Egy korty vizünk sem lesz.

Duguay-Trouin úr kezét kardja markolatára csapva hevesen válaszolt.

— Ha nem vigyáztok, hamarosan mindnyájan Angliában ihatunk! Az első okvetetlenkedőnek magam látom el a baját!

A fedélzetmester és a matróz feladatuk végeztével, négykézláb mászott vissza. A terhétől megszabadult *Coétquen* fokozta sebességét.

A percek csigalábon jártak. Alain és Albán halálosan unatkozott, a szemükkel nem észlelt veszélyt nemigen fogták fel, s már éppen szundikálni kezdtek, amikor ismét felharsant Duguay-Trouin úr hangja:

— A távolság egyre csökken, nemsokára lőtávolságban leszünk.

És mint a dereglyénél tette, erélyes hangon rendelkezett:

— Kidobni a póthorgonyt, kidobni a pótárbocokat és a pótvitorlarudakat! Minden felesleges súlyt kidobni!

100

Az első tiszt felé fordulya mormogta:

— Vesszen, aminek vesznie kell... — Aztán összeszedve magát: — Csak kihúzhatnánk, míg az este ránk köszönt.

A fedélzetmester által kijelölt emberek szó nélkül engedelmeskedtek, örültek, hogy elzsibbadt lábukat kinyújthatják.

A láthatáron a nap lenyugodott, sötétség borult a fedélzetre.

A *Coétquen* egy vagy két óra hosszat megint jó sebességgel futott, de az éjszaka beálltával teljes lett a szélcsend.

A legénység parancsot kapott: vonják be a vitorlákat, amelyek ilyenformán segítséget úgysem nyújthatnak, és horgonyozzanak le. Duguay Trouin úr szerint az angol hajó is követte példájukat. A munka befejezése után a kapitány a bal oldali őrségért és a katonákért küldött. Alain és Albán látták, amint Dersztend közéjük furakodott.

Mikor a legénység a fedélzeten összegyűlt, a kapitány földre borult, és a kalózok levetették sapkájukat. Duguay-Trouin úr fennhangon adott hálát istennek eddigi védelméért, és imádkozott a szerencsés másnapért, aztán keresztet vetett, felállt, és így szólt:

— Menjetek, barátaim, egyetek és aludjatok, minden erőtökre szükségetek lesz.

Albán elhatározta, hogy este ő lesz a kapitány „Má-sikja”, és feléje tartott. Ebben a pillanatban az őrszem a főárboc kosarából több ellenséges hajó közeledését jelentette.

101

A KOROMSÖTÉT.ÉJSZAKÁBAN

Az őrségparancsnokon, az örökön és a kapitány inasán kívül a parancs mindenki számára továbbra is az alvást rendelte el. A legénység tagjai egy-egy színültig töltött pohár rumot kaptak, mert a hajón található néhány csepp vizet a betegeknek és a vihar áldozatainak tartalékolták. A szomjúságtól elgyötört kalózok — ráadásul a legtöbbjük egész nap tétlenül ödögött — dühöngeni kezdtek, amikor észrevették, hogy a menekülés közben a raktárba behatólag tengervíz a kétszersültet teljesen péppé áztatta. A kapitány kénytelen volt a legizgágáb-bakat vasra veretni.

De a fenyegető veszélyről senki sem beszélt: nem jó az ördögöt a falra festeni, és hogy mi lesz másnap, az a kapitányra tartozik. Most is több a baj, mint kellene.

Duguay-Trouin úr mielőtt egy kis pihenésre visszavonult volna, a szolgálatos tisztnek kiadta a parancsot, hogy a legkisebb időváltozást is jelentse, a „Másiknak” pedig elrendelte: álljon készenlétben. Albán volt ez a „Másik”, aki ugyan önként vállalta, mégsem találta valami irigylésre méltónak a helyzetét.

Az inasfülkének kinevezett picurka odúban, amely a kapitány kabinjával volt szomszédos, Albánt rettentő éhség gyötörte. Az étkezés az emberek zendülése miatt, hirtelen befejeződött, a kalózok végül is egymás képébe vágták a kétszersültet.

Albán megtapogatta zsebében a nevezetes „potetet”, amit csak Dersztend jelenlétében akart megkóstoltatni

102

Alainnal. Határozottan megrázta a fejét, nagyon erősen összehúzta a szemét, a kezét pedig visszahúzta a kísértéstől, és elkezdte rágni a körmét.

Rágt a lelkiismeretesen, dühödten, egyiket a másik után, nem hagyva ki egy ujjpercét sem. Aztán nézte a harapás nyomait, a húson a kis fehér lyukakat, amelyek lassanként kisimultak. „Ha legalább aludni tudnék — gondolta —, nem gyötörne annyira az éhség!” Nem tiltották el az alvástól, de a kapitány megmondta: „Légy készen!” De hogyan feleljen az első hívásra, ha alszik? „Nincs kiút — döntötte el Albán sóhajtva —, a kapitány nem kukoricázik, ha a fegyelemről van szó.”

Elképzelte Duguay-Trouin urat bösz haragjában. Egy mulatságos haragot, amely nem irányulna sem Alain, sem őellene. És vadul forgatta a szemét. A játék magával ragadta, felállt. Szétterpesztett lábbal, bal ökle a csípőn, jobb kezével hadonászva száját mozgatta, mintha csak úgy folyna ajkáról a szó. De Duguay-Trouin úr haragja hamar lecsillapodott. Albán megpróbálta kipréselni ajkáról a kis nevetést, amellyel a dühroham gyakran véget ért, és ajka szélét beszívta. Látta a kapitányt, amikor előtte való este a *Coétquen* egéruat vett: „Lehasalni, uraim!” és a tisztek hasaltak a fedélzeten, akár a legénység. Ez az emlék boldogsággal töltötte el. „Egyszer — gondolta —, egyszer ugyanezt fogjuk mi is mondani, és ők kénytelenek lesznek engedelmeskedni! De én vasra veretem azt, aki fintorog.” Elképzelte magát, mint parancsnokot, ellenséges hajóktól körülvéve. Egyiket a másik után győzte le, jobbra-balra kaszabolva, nagy küzdelemmel szerezte meg a lobogójukat.. ' Gondolatban hirtelen megállt: „Alain boldog lenne!” ... és nyomorultnak és magányosnak érezte magát.

Visszahanyatlott a fekhelyére, hasát dörzsölte, aztán jó nagyokat ütögetett rá, hogy elhallgattassa. Keze önkéntelenül a „potetek” felé indult. „Alain azt mondaná: edd meg, tudod jól, hogy én sosem vagyok éhes.”

103

„Néha te is éhes vagy — válaszolta. — És egyébként is, nem erről van szó.” A hang hízelgővé vált. Albánt elfogta a düh: „Jól tudom, hogy nekem adnád, ha itt lennél, ostoba! De azt hiszed, hogy nekem kedvem van olyan dolgokat enni, amit te nem ismersz? És ha meg- . eszem, még azt sem fogod meg tudni, hogy megettem.”,

És megint ütötte azt az átkozott hasát.

— Mi van itt? — suttogta az igazi Alain az odúba csúszva. — Magaddal verekedsz?

— Azt csinálom, ami jólesik. Magammal diskurálok. Hát te nem alszol?

— Nem. Ezért akarlak helyettesíteni. Nem tudok aludni.

— Ki akadályoz meg ebben?

— Mi. Én és te. Meg Szent Anna. Albán felhúzta az orrát.

— Hogy kerülünk bele én és Szent Anna?

Alain elpirult, kereste a választ, de már elszólta magát, visszakoyni nem tudott.

— Ne haragudj — suttogta nagyon gyorsan —, any-nyira félttem! És megfogadtam Szent Annának: *kilenc* egymást követő éjszakán nem alszom, ha visszajössz. Nem bántam meg, de nem könnyű!...

Albán lehajtott a fejét. Majd egy kis szünet után megállapította:

— Jól kinézünk!

— Te nem, csak egyedül én! Én ...

— Hagyj gondolkozni.

Kinyitotta a kezét, széttárt ujjakkal, tenyérrel felfelé. Pillantását lassan hordozta egyikről a másikra. A bal hüvelykujját behúzta, a jobbat behajlította, számolt.

— Egy, kettő, három, négy! És mosolygott.

— Jó — mondta —, a fél nem számít. Belejövünk. Fejenként négy nap, nem lesz olyan rémes.

104

— Azt már nem — tiltakozott Alain —, az én fogadalmam teljesen egyedül, nekem kell megtartanom!

Albán, a méltatlankodástól pulykavörös lett.

— Most már ketten vagyunk? Megbolondultál? Hát nem osztozkodunk mindenben? Azt hiszed, engedem, hogy valamit egyedül csinálj? Ezt akarod?

S mivel Alain erre nem tudott mit felelni, Albán folytatta:

— Hát akkor ez rendben van. Egyébként... egyébként, tudod, én is boldog vagyok, hogy visszakerültem. Azt hiszem, ha a félelem nem vette volna el az eszemet, és gondolkozni tudtam volna, hetet-havat ígértem volna! Veled csak jól jártunk.

Egy pillanatig gondolkozott, és felragyogott az arca.

— Biztos, hogy *kilenc egymást követő* éjszakát ígértél?

Alain tágra meresztette a szemét, a száját eltátotta, aztán vállat vont.

— Már nem emlékszem, de azt tudom, hogy azt gondoltam magamban: ez bizony nehéz lesz...

— Így hát *egymást követő*... Az már baj. De semmiképpen sem várhatunk vele száz évig! Jobb túlesni rajta!

— És én pedig — mondta Alain ragyogva —, én pedig azt hittem ...

— Kotródj! A kapitány ébredezik. Duguay-Trouin úr szólította.

Alain elindult, törte a fejét, hová is menjen. A fedélköz áporodott levegőjében nehéz lenne a szemét nyitva tartania. „Szomjas vagyok” — gondolta. — De rögtön vissza is' vonta. „Ha tovább nyögök, Szent Anna személyesen jön Albánért.” És minthogy a fedélzetre ért, szemét a koromsötét égre emelve megreszketett: ott vonszolja talán Szent Anna Albánt, és most tűnnek el. A levegő enyhe volt. Alain nagyot lélegzett, ettől kissé felfrissült. És mintha bújócskát játszana saját magá-

105

val, kezét előrenyújtva, hogy ne ütközzön bele semmibe, elkezdte bejárni az ő Coétquenjének elhagyott fedélzetét, amely ebben az órában valóban csakis az övé volt. Feje fölött a vitorlák a sötétséggel dacolva, fehéren csillogtak.

Albán a kapitány kabinjában parancsra várt. De Duguay-Trouin úr csak ült az ágyában, kezére hajtott fejjel, és meg se moccant. „De hiszen hívtok” — gondolta a fiú. Albánra ez a mozdulatlanság és teljes csend nyomasztóbban hatott, mint a kapitány legborzasztóbb dühkitörése. Előbb a lábával és a kezével motoszkált, hogy felhívja magára a figyelmet. Aztán a lélegzetét is visz-szafojtotta. Arra gondolt, hogy a kapitány talán meghalt. Visszaemlékezett, hogy egyszer az öreg Layec anyó vásárlással bízta meg, és mikor visszaérkezett, az öregasz-j szonyt holtan találta. Teljesen egyenesen és mereven ült a padon.

A büntetéstől való félelem sem tarthatja hát vissza. Köhécselt, és reszkető hangon megszólalt:

— Kapitány?

Duguay-Trouin úr kezét leejtette, és arcát lassan felemelte. Albánt sokkal nagyobb megrázkódtatás érte, mint amitől rettegett. Duguay-Trouin úr sírt! Albán a kapitány helyett annyira elszégyellte magát, hogy hirtelen lesütötte a szemét. De hogy megmeneküljön az újabb csendtől, amely már az előzőnél is rettentőbb lett volna, megismételte:

— Kapitány...

— Távozz! — mondta Duguay-Trouin úr olyan halkán, hogy Albán kételkedett benne, vajon jól hallotta-e, és nem mert engedelmeskedni.

Félig lecsukott szemhéja alól látta, amint a kapitány lába belebújik a csizmába, mintha sosem szorult volna segítségére. Albán felemelte a fejét.

A kapitány már nem sírt. Elmerengve húzogatta mandzsettáját.

106

— Nem akarok senkit sem látni — mormolta. — Egyedül isten menthet meg minket, és ez a hosszú éjszaka túlságosan rövid lesz.

„Ő is hangosan gondolkodik, akárcsak én! De ő nem látszik valami jókedvűnek.”

. Duguay-Trouin úr kezével végigsimította homlokát, és pillantása ráesett a mozdulatlanul álló fiúra. Elfogyott a béketűrése.

— Nem megmondtam, hogy menj! Távozz! Mégsem! Várj!

Parancsoló hangon megismételte

— Nem akarok senkit sem látni! De ha szükség van rám, az előbástyán vagyok. Értesítsd az őrségparancsnokot! És becsapva maga mögött az ajtót, kirohant.

Albán elcsodálkozott, hogy magára maradt, s hirtelen kedve szottyant az előbbi játék folytatására. Csak nem mulaszthatja el ezt a páratlan alkalmat, hogy eljássza igazi díszletek között Duguay-Trouin úr életének egyik bizonyosan fontos jelenetét.

Leült az ágyra, nyelvét kiöltötte, benyálazta az ujjait, összekente az arcát, és fejét a kezébe temette. Aztán felállt, csupasza csuklójára ráhúzta a képzeletbeli mandzsettát, és a távolba meredt.

— Nem akarok senkit sem látni — mondta komolyan. — Hiszek a mindenható istenben, és ez az éjszaka túl hosszú ... Éhes vagyok.

Kezét a zsebébe dugta. Megint ezek az átkozott „po-tetek"! De mivel rendelkezésére állt Duguay-Trouin úr ládája ... Lelkiismeret-furdalás nélkül belenyúlt, kivett egy kétszersültet (ezeket a tengervíz nem áztatta el), és valóságos csoda! — csokoládét is. Levette a sapkáját, hogy mindezekből egy kis batyut csináljon. „A »potetekkel« együtt — gondolta —, ha összekerülünk Alainnal...”

107

Aztán ismét átalakult Duguay-Trouin úrrá, és eljátszotta az utolsó jelenetet. Nyersen mondta:

— Kotródj, kotródj! — mondtam már! — Aztán az első tisztet utánozva tisztelgett és elszaladt.

A szolgálati kabinból kiszűrődő gyenge fény segítette, hogy könnyen teljesítse feladatát. Biztos volt benne, hogy testvére a tiltott álomtól menekülve, nem tért vissza a fedélközbe, ezért gazdag kincsével hozzákezdett a fedélzet módszeres átkutatásához.

Rábukkant az előárbc lábánál álló Alainra, megrántotta két bokájánál fogva, és a földre döntötte.

Alain felsóhajtott.

— Hú, de jó, hogy felfordítottál, azt hiszem, kezdtem elszundítani.

— Hát persze.'

— ■ Te nem vagy álmos?

— Én! — kiáltott fel Albán, aki tökéletesen megfélemedezett arról, mennyire szeretett volna aludni.: — Nem volt rá időm. De éhes, az vagyok. És minden van kettőnk számára. És még itt van Dersztend felfedezése, de az csak a tiéd.

— Dersztend felfedezett valamit?

— Angliában nem volt neki nagy kunszt! Finom ám, majd meglátod. De előbb figyelj ide, soha az életben úgysem találnád ki, amit most elmesélek. Te láttad már Duguay-Trouin urat tengeribetegnek? Csakhogy én sírni láttam őt!

Egymáshoz bújtak a hűvös éjszakában, és hosszasan tárgyalták ezeket a hihetetlen eseményeket.

108

A LÁTÓHATÁR SZÉLÉN

A hajó orrában fel és alá járkáló Duguay-Trouin úr Csizmáinak ütemes dobbanása kísérté órák hosszat az ikrek duruzsolását. Közeledtére abbahagyták a beszédet, és mikor meggyötört arca is felbukkant a homályból, még jobban egymáshoz bújtak. Ahhoz az ismeretlen, megmagyarázhatatlan szorongáshoz, amely a kapitány minden egyes megjelenésekor a fiúkat eltöltötte, a hideg meg az álmoság is hozzájárult. Amikor végre kifogytak a szóból és elhallgattak, még nem hajnalodott.

Duguay-Trouin úr abbahagyta a járkálást. Kezébe hajtott feje a korláton nyugodott, néhány lépésnyire a fiúkat oltalmazó kötélcsomótól.

A félelmetesen nyugodt tenger úgy fogta körül a *Coëtquent*, akár egy harapófogó. Sosem fog többé szél kerekedni.

Megjelent az első tiszt. Kis lámpájának fénye megnyújtotta árnyékát a fedélzeten. Duguay-Trouin úr a fénytől felriadva, lassan felegyenesedett.

— Mit kíván tőlem? — kérdezte kimerülten. — Feltámaszthatom a szelet?

Keserűen felnevetett és megtoldotta:

— És még ha fújna is, nemcsak nekünk fújna... Túl késő. Be vagyunk kerítve.

— Mit fogunk hát tenni, kapitány? Hamarosan hajnalodik. Készüljünk fel a küzdelemre?

Duguay-Trouin úr kitört.

— A küzdelemre! Egy négy ellen! Tizennyolc ágyú

kétszáz, háromszáz vagy mit tudom én, hány ellen!... Ehhez nincs jogom. Felesleges vérontás lenne, és felelős vagyok a rám bízott lelkekért. Ó, pedig az enyémet is eladnám az ördögnek, ha elkerülhetném, hogy az ellenség kezére jusson a hajóm! A tiszt szelíden mondta:

— Mindnyájan készek vagyunk feláldozni önért az életünket, kapitány. De a bátorság olykor kénytelen engedni a túlerőnek. A megpróbáltatás fájdalmas. Mégis ...

Leküzdötte zavarát:

— Bocsásson meg, kapitány, nem kenyerem a frázisok puffogatása. Azt hiszem, a balszerencse nem ejt foltot a becsületen, és Jean Bárt és Forbin lovagoknak sem homályosította el hírüket, hogy egykor a túlerő előtt meghajoltak.

— Ez igaz, uram, és hálás vagyok, hogy emlékeztet rá, de ők legalább nagy dicsőséget szereztek száz alkalommal is. Mit tettem én, mikor csak másodszer töltöm be a parancsnoki tisztet? Tizenkilenc éves korban az ellenség kezére kerülni, nehezen elviselhető!

A tiszt nem válaszolt. A kapitány egyszerre csak ösz-szeszedte magát, és szilárd hangon folytatta:

— Parancsaimat várja? Elrendelem: a legnagyobb fegyelem uralkodjék a hajón! A sötétség ellenére a legaprólékosabb gonddal hozzák rendbe a vitorlázatot! A hajón nélkülözhetetlen tárgyakon kívül az utolsó kétszersültig mindent dobasson be a tengerbe — beleértve az evezőket is —, hogy az ellenség csak a pusztá fát, a vitorlákat és a kötélzetet találja. Végül pedig a tiszt urak legszebb egyenruhájukat öltse magukra. Ha hőstettel nem is dicsekedhetünk, legalább mutassuk meg ezeknek a sörvív királygyilkosoknak, hogy tudnak viselkedni egy saint-malói fregatton, amit őfelsége XIV. Lajos megbízással kegyeskedett ellátni. Magam is sietek felkészülni.

i.10

A kapitány távozott. Alain suttogetta:

— Megyek, hogy segítek neki — suttogetta Alain.

— Várd meg, míg hív. Úgy tűnik, inkább egyedül akar maradni. Nekem pedig semmi, de semmi kedvem Sincs egyedül maradni!

Semmiféle hívást nem hallottak.

A fedélzet benépesült emberekkel. Csak a tiszt kurta parancsszava hallatszott. Az emberek némán engedelmeskedtek. A baj a nyakukon volt. A kapitány megjósolta: este az ánglusoknál vacsoráznak vagy talán a pokolban, ha az ellenség úgy véli: egyszerűbb a kalózkodat kardélre hányni vagy felakasztani, akárcsak a közönséges tengeri rablókat.

Amikor Duguay-Trouin úr visszatért, a fiúk a homály ellenére is világosan ráismertek a díszegyenruhára, a dús csipkére, amelyet olyan gondosan őriztek a láda mélyén az elindulás óta. Keze a kötélcsomót érintette. Széles mandzsettája, amely leért az ujjak tövéig, fehéren ragyogott a sötétben. Duguay-Trouin úr ismét elfoglalta helyét a hajó orrában.

Az ég világosodni kezdett, a levegő mozdulatlan maradt. Rövid időközökben felmorajlott vagy nyöszörgött a tenger, valahányszor megnyílt, hogy befogadja a beledobált nehéz terheket vagy apró kincseket. Mintha a *Coëtquen* a teljes szélcsendben hajótörést szenvedett volna, úgy körül volt véve a víz színén maradt mindenféle ka'cattal.

Duguay-Trouin úr most levette szemét a pirkadó égről. Élénken megfordult. Az első tiszt odasietett.

— Minden rendben van, kapitány — szólt —, és az embereink...

— Uram — vágott a szavába Duguay-Trouin úr, és karját megragadta —, nézze! Nézzen a jobb oldali csónakdaru irányába! Nem látja?

Ugyanakkor odanyújtotta neki a távcsövet.

111

— Azt a feketeséget a látóhatáron? — kérdezte a tiszt bizonytalanul. — Lehet. ..

Duguay-Trouin úr hangja szenvedélyesen felcsattant:

— Azt hiszem, igen! Szél közeledik! S ha mi az ellenséges hajót megelőzve készen állunk a fogadására! Még nem veszett el minden!

A távcsövet újból szeméhez emelte.

— Istennek legyen hála! — sóhajtott. — Ez nem lehet más. Csakhogy még nem nyertünk.

Nagy izgatottságában néhány lépést tett, aztán hirtelen megnyugodott, és sürgetve mondta:

— Egy percet sem veszíthetünk. Az ellenség, úgy látszik, még alszik. Túlságosan biztosak a győzelemben! De nem hiszem, hogy őrszemeik vaksága sokáig tartson ... Csupán a gyors indulás menthet meg minket. Sietve' bontassa ki a pótvitorlákat, és a többi vitorlát szélnek állítani!

Megint nézte a még sötét láthatárt, ahonnan a fekete tömeg feléjük tartott.

— Jön! — kiáltotta ujjongva. — A szél! Ó, csak tovább aludnának!

Megindult a tiszt előtt.

Egy szempillantás alatt megváltozott a hangulat. A legénység örömmámorban teljesítette a parancsot, pedig halálos csendet rendeltek el. A víz messzire viszi a hangot, és az ellenséget nem szabad álmában zavarni.

Mint hogy a kapitány ismét reménykedett, az emberek úgy érezték, hogy megmenekültek.

Lankadatlan buzgalommal dobálgattak tovább a korláton át mindent, ami felesleges tehernek bizonyulhatott, és a tenger most szinte cinkosán fogadta ezeket az adományokat. Nem arról volt már szó, hogy szépen adják meg magukat, hanem hogy annyi ballasztot dobjanak be, amennyit csak lehet, és eltűnjenek az ánglusok szeme elől. Lelkesedésükben a kalózok alig tudták megállni, hogy kölcsönösen be ne dobálják egymást a ten-

112

gerbe, és az ikreknek csak annyi idejük volt, hogy elugorjanak a kötélcsomójuktól, mert másképpen ők is a vízbe kerültek volna. Anélkül, hogy megegyeztek volna, mindegyikük azt tette, ami szívének és kedvének megfelelt: Alain nem moccanat Duguay-Trouin úr mellől. Albán pedig felkúszott a legmagasabb vitorlarúdra, parancsra várva, hogy elvágja a vitorlákat tartó köteleket! A pótvitorlák kifeszültek. Az őrszem még semmi mozgást nem jelentett az ellenséges hajóról.

— Kapitány, minden kész! — jelentette az első tiszt.

— Jobb oldali őrség a hajófenékbe! Bal oldali őrség teljesítse a parancsokat!

A sápadt hajnalban a feketeség elérte a *Coetquerit*. A tenger megorzongott, aztán háborogni kezdett. És hirtelen feltámadt a szél. Hatalmasan, ellenállhatatlanul. A hajó megremegett, életre kelt, a pótvitorlák csattogtak, és akár a londée-i indulásnál, előző este, a fővitorlák egyszerre csak felduzzadtak.

ft Kalandok a kalózhozör

J13

Duguay-Trouin úr maga fogta a kormányt. Mellette a kormányos. A *Coétquen* erősen megdőlvé hirtelen megfordult. Az áldozat most hozta meg gyümölcsét, a vitorlás máris könnyedén repült a hullámokon. Az előző este fölfedezett három nagy hajó elől menekülve a *Coétquen* egyenesen a legelőször észrevett ellenséges hajó felé tartott. Az angol hajó nem figyelt fel a szél közeledtére, és csak most kezdett indulásra készülődni. Duguay-Trouin úr ekkor átadta a kormányt a kormányosnak, azzal a paranccsal: közelítse meg az ellenséget majdnem lőtávokra, ő maga pedig a hajó közepére futott, s arca csak úgy ragyogott a jókedvtől.

Az angol hajó még messze volt attól, hogy elindulhasson, amikor a *Coétquen* kihívó sortűzet nyitott rá. Az emberek felegyenesedtek az ágyúszóra. Duguay-Trouin úr visszaparancsolta őket:

— Senki se moccanjon! Megugrunk előle! A legénység válaszolt:

— Éljen a kapitány!

A szél, amely „csupán nekik fúj” — valami csoda folytán legőrültebb reményeiket is felülmúlta —, a kis fregattot távol ragadta hatalmas ellenségeitől. Hamarosan kiderült, hogy az ellenséges hajók felhagytak számukra jelentéktelen és túl gyors zsákmány üldözésével.

Az emberek egy ugrással talpon termettek, és üdvrivalgással fogadták a hírt. Duguay-Trouin úr megfordult, és megpillantotta Alaíht.

— Mondd, „Másik”, hol voltál az előbb? Kerestelek. Alain lehajtotta a fejét. A kapitány felemelte a fiú állát. Nevetett.

— Neked köszönhetek valamit. Egész egyszerűen a ládámat! Ha ott vagy, hogy végezd a munkádat, megparancsoltam volna, hogy dobd a tengerbe. Most sajnálnám!

J14

„DERSZTEND, HOL VAGY?”

A hajófenékbe parancsolt embereket — akik zavarodottan, hunyorogva jöttek fel, és nemigen értették, hogy mi történt — a fentiek diadalkiáltással fogadták. Testvéri karok nyúltak feléjük. Minden kötekedés megszűnt a katonák és a hajósok között, ölelgették, hátba vagdosták egymást, olyan erővel, hogy gyengébb bordák összetörtek volna, lerepültek a sapkák, és örök hálát fogadtak a kapitánynak, Szent Annának és Szűz Máriának. A *Coétquen* a menekülésben, a támadásban egyaránt legyőzhetetlen, valóban a tenger ura. A tisztek Duguay-Trouin úr köré csoportosulva — aki leheletnyi bajuszával játszadozott —, mulattak a látványon, türelemmel várták a tombolás lecsillapodását.

A fedélzeti nyílás két oldalánál Alain és Albán — a zsvajra ügyet sem vetve — hiába leste, hogy Dersz-tend felbukkanjon. Mikor az utolsó ember is átlépte az utolsó létrafokot, a két fiú a sötétben tátongó lyuk fölé hajolt, és örömtől repeső szívvel barátjuk szalmasárga haját látták felcsillanni.

— Gyere már! — kiáltották türelmetlenül. — Mire vársz? Gyere már fel!

De ahelyett, hogy Dersztend szökkent volna feléjük, a szőke fény nagyobbodott, kiszélesedett, aztán már csak egy vonal látszott: amit hajnak véltek, a napsugár játéka volt csupán.

Az ikrek lassan felegyenesedtek. Albán a kezét tördelte, Alain ajka reszketett.

115

— Csak nem ..., csak nem ölték meg? — kérdezte iszonyattal.

Sietve megtoldotta, saját maga megnyugtatósára:

— Talán nem vettük észre, amikor feljött?! Albán megrázta a fejét.

— Ő meglátott volna minket. Ketten csak eléggé szemet szúrunk.

Egy kis füttyentésre hátrafordultak. Joél állt előttük, csípőre tett kézzel, félig nyitott szemhéja alól rosszindulatúan méregette őket, és röhögött. Pillantása megakadt Alain száján, Albán kezén. Alain már nem reszketett, Albán megorzongott. Joél felröhögött:

— Már megint ez az átkozott zagyvaságtok! Miattam kár a gőzért! Már réges-régen füttyülök rá, hogy ki a

„Másik”!

Az ikrek még feleletre sem méltatták. Joél fesztelenül folytatta:

— Kerestek valakit?

— Semmi közünk hozzád — felelték a fiúk egyszerre.

— A ti bajotok! Azt hittem, hogy azt az ocsmány ánglustokat keressétek... Én ..., én tudom ...

Sarkon fordult.

Alain és Albán kérdően néztek egymásra. Nagyobb megalázás, mint Joelhez fordulni, nem eshetett volna velük.

De Dersztend iránt érzett aggodalmuk győzött a büszkeségükön.

— Várj! — kiáltották, és utána eredtek." Joél félvállról odavetette:

— Semmi közötök hozzám, nem mondok semmit! Az ikrek karon ragadták:

— Mit tudsz? Hol van Dersztend? Albán kihúzta a kését.

— Megmondod!? — morogta. — Vagy szíjat hasítok ebből az ocsmány pofádból!

Joél a fenyegetést nem nagyon vette szívére.

— Jó lehet neki, a patkányok félig megrabálták!

118

Alain felkiáltott.

— Meghalt?

Albán felemelte a kést. Joel továbbra is úgy tett, mintha nem venné észre, és gonoszul felcacagott:

— Élve felfalni! Ez rosszabb. De úgy kell neki! A sebesültek vizéből ivott, amikor nem jut senkinek.

Odadobtam a patkányoknak, és mivel azok is ki vannak éhezve, elképzelhetitek, milyen alaposan nekilátnak.

Alain kitépte Albán kezéből a kést, az arca olyan gyűlöletet sugárzott, hogy Joel most már. igazán veszélyben érezte magát.

— Segítség! — kiabált.

De mire az emberek odarohantak, az. ikrek már eltűntek a fedélzetnyílásban. Joel fülsiketítő hangon, még segítségért ordított, amikor ők már kezdtek szólíthatni barátjukat: „Dersztend! Dersztend!”

Egymást átölelve, apró lépésekkel haladtak a vaksötétben, szabad karjukat előrenyújtották, hogy az utat kitapogassák, de a kapitány parancsára a hajófenékről minden limlomot eltakarítottak. Hiába tapogatóztak abban reménykedve, hogy valamiféle szilárd tárgyba belekapaszkodhatnak és megkerülhetik, azzal az érzéssel, hogy előrejutottak. Kapálódzó kezük csak az ürességet markolta. Megálltak, szinte összetörte őket ez a sötétség, amely áthatolhatatlanabb, mint a legmagasabb hajóoldal. Émelyítő szag csapott fel a nyirkos deszkákból. Egy patkány futott át Albán két lába között, a fiú felkiáltott. Az éjszaka mélyéből egy másik kiáltás visszhangzott:

— *Rats! Ra-a-ats!* (Patkányok!) Dersztend él!

Az ikrek nekiiramodtak, de hasra estek, orruk a bűzös nyirokba ért, Dersztend zokogó hangja visszaadta bátorságukat.

— **Jövünk!** — kiáltott Alain, míg **baj** nélkül feltá-

117

pászkodtak. — Mindjárt ott vagyunk! Mi vagyunk! Ne engedd magad felfalni! Albán halkán felnevetett:

— A száját mindenesetre meghagyták!

— Ó, még van kedved...

Csendben mentek előre, és amikor úgy tűnt, hogy Dersztendhez egészen közel jutottak, mindketten megbotlottak egy vastag láncban, és ráestek.

— Joel valóban láncra verte! — siránkozott Alain. — Sosem fogjuk kiszabadítani.

— Ha Joél teljesen egyedül tette, ketten könnyűszerrel kiszabadítjuk. Egyébként...

Dersztend elhallgatott. Albán ügyes kezével végigtapogatta: a kis fogoly egészen kuporodva ült.

— A nyakán mindenesetre nincs lánc — mondta. — Sem a csuklóján!... Sem a bokáján!... — fejezte be diadalmasan. — No, segíts!

— Mit?

— Kihúzni a lánc alól! De mégsem! Inkább a láncot húzzuk ki.

Albán megkereste testvére kezét, két súlyos láncszemet nyomott a markába, és ő is megragadott két másikat.

— Vigyázz! Hátrafelé és a vezényszavamra! Kész! Hó-rukk! Hó-rukk! Hó-rukk!

Teljes erővel húzták. Dersztend elfojtott jajkiáltása hallatszott minden lökésnél.

— Rendben van — jelentette ki Albán. — Abbahagyhatjuk!

Megint lehajolt, láncoktól feltört tenyerét dörzsölte, és parancsolva mondta:

— Állj fel, Dersztend! A fogoly nem mozdult.

— *I can't.* (Nem tudok.) — sóhajtott, — Joel. Bilincs.

Albán nevetésben tört ki.

118

— Ó, nem *kantsz?*, Majd meglátjuk, hogy nem *kantsz-e*. Fel, ha mondom.

Albán egyenrangúnak érezte magát Duguay-Trouin úrral. Alain segítségével Dersztend talpra állt. Albán még mindig nevetett.

— Tökfilkó! Azt hitted, Joel olyan agyafúrt fickó, hogy oda tudott láncolni? Azt hitted, hogy ehhez joga van?

Nem láncra vert, hanem a lánc alá tett. Érted a különbséget? A láncot föléd tette. És nyugodtan hagyta, hogy megzabáljanak a patkányok. Nélkülünk .. J

— Nem is volt nyugodt — ellenkezett Alain. — Aztán meg egy kukkot sem ért abból, amit mondasz. Aztán meg ..., aztán meg ... hagy békén!

— Hogyan? Megszabadítjuk, és még békén is hagyjuk? Ez túlzás! De ezt megkeserüli Joél.

Visszafelé Dersztend két karjánál fogva húzták, és az út elképesztően könnyűnek tűnt előttük. Az ajtón leszűrődő fénysugár mutatta a kijáratot.

— Csak azon töröm a fejem — mondta Albán, szokott, kissé fölényes hangján —, csak azon töröm a fejem, miért nem gondoltunk arra, hogy hátrafelé menjünk le. Akkor láttuk volna a fényt...

Alain válaszon gondolkozott:

— Mert talán . . ., mert... nem gondoltunk rá?

— Ó, te kis okos! Nevettek.

Fejük fölött az égboltozat. A fehér vitorlák a szélről és a naptól duzzadtak. Minden jó szagú volt. Dersztend is boldogan nevetett.

A fedélzeten helyreállt a rend. A katonák csoportba verődve, ismét az örökös kockázásba merültek. A két őrség legénysége nem telt be a friss események tárgyalásával. A tisztek szétszóródtak.

Amikor a fiúk belopóztak a konyha melletti kis kuckójukba, Alain és Albán döbbsen nézték Dersztendet.

Véres és poros arcán három karmolás húzódtott, bágyadt,

119

könnyben ázott szeme lázasan csillogott, akár a víz a holdfényben. Félig nyitott száraz ajka körül kicsillantak fehér fogai. Elmosolyodott, és félénken nyújtott kezét mindkét barátjának.

— „Másik” — suttogta gyengéden. — *Thank you.* (Köszönöm.)

De az ikrek csak két karján éktelenkedő zúzódásokat láttak. Albán olyan gyors mozdulattal húzta maga elé Dersztend fél lábát, hogy a fiú majd hanyatt esett. A lábszáron végig friss seb húzódtott. Albán felállt, keze ökölbe szorult és kijelentette:

— Megyek, és leszámolok Joéllel.

De Alain — aki Dersztend felültetésében . segédkezett — megállította. Egy rettentő gondolat hasított megint bele, egy rettentő gondolat, amitől a vádaskodás óta menekült. Levette sapkáját, és Dersztendnek nyújtotta, de előbb úgy tett, mintha beleköpne és mosakodna. Aztán félreállt, odaintette Albánt, és szégyenkezve saját kétségétől, a fülébe súgta:

— És ha *csakugyan* ivott a sebesültek vizéből?

Albán meghökkent. Tetőtől talpig figyelmesen megszemlélte védencét, aki Alain útbaigazításai szerint lelkiismeretesen tisztogatta magát, és vállat vont.

— ö? Pfüj! — mondta, és Alain nem értette, hogy ez a megvetés Dersztendnek szól-e vagy neki, a csúf gondolatért. — ö? Soha!

— Természetesen, igazad van — mondta Alain megkönnyebbülve —, nagyon buta vagyok, de féltem, hogy te, hogy te azt gondold ...

Jsmét elfogta a nyugtalanság.

— És Duguay-Trouin úr? Megint azt fogja hinni, hogy megszöktünk.

Albán fintort vágott, a kapitányról megfeledkezett.

— Rendben van — mondta —, egy kis időre vállalom. Te addig törődj Dersztenddel. De előbb, még akkor is leszámolok Joéllel.

120

Elment, aztán visszarohant, letépte a sapkáját, és Alain arcába dobta.

— Nohát — kiáltotta dühösen —, azt akarod, hogy ránk ismerjenek? Ha játszogatsz, és odaadod neki a sapkádát, akkor add oda legalább mind a kettőt!

Futólépésben eltűnt. Alain megint emésztetni kezdte magát, és ismételte: „Még akkor is leszámolok Joél-lel. Még akkor is? ... Még akkor is? .. Albán azt mondta, *még akkor is*, mintha elhinné, hogy Dersztend csakugyan ivott a sebesültek vizéből...”

121

LÁZADÁS A FEDÉLZETEN

Bár a *Coëtquen* a derült időben, a kedvező szélben egyenesen Saint-Malo felé tartott, a hajót mégis pusztulás fenyegette. Harminchat órája étlen-szomjan! Az még hagyján, hogy nem ettek. De inni! Még az állat sem maradhat víz nélkül. A legbúzösebb patak is csillapítja a szomjúságot. HajóseMBER hordók nélkül, csak a sós vízre szorul.

S ugyanazok a matrózok, akik két nappal ezelőtt kapitányukat vállukon szerették volna körülhordozni, már elfelejtették, hogy neki köszönhetik szabadságukat és talán az életüket is. Közel voltak hozzá, hogy azt követeljék: akasszák fel Duguay-Trouin urat az árboc-rúdra; követve a régi szokást, amely halállal sújtotta azokat, akik a kenyér vagy innivaló elvesztésével éhínséget okoztak. S amikor a betegek és sebesültek követelő panaszra felhangzott: „Inni!” — a legénység őrvjngve vette át a kiáltást. Voltak, akik teljesen kimerülve, lógó

nyelvvel estek össze a fedélzeten. Mások öklükét rázták az engesztelhetetlen ég felé, amely esőbe vetett bizonytalan reménységüknek a közeljövőben semmi biztosat nem ígért. A bástyafedélzet ügyeletes tisztjei — kezük kardjuk markolatán — iparkodtak a csoportosulásokat feloszlatni. Duguay-Trouin úr a főkolomposo-kat vasra verette. Eltávolította őket a többiektől, de érvelésük továbbra is ott motoszkál a fejekben: a kapitány becsapta őket! Az is bolond, aki elhiszi, hogy azok az átkozott hordók akadályozták volna a hajó haladá-

122

sát! Ha isten éltetné okét, dehogyis szállnának többé ilyen tacszóval hajóra ...

Duguay-Trouin úr mikor az első tisztől értesült a szóbeszédről, vállat vont.

— Emberi hálátlanság! Mikor lett volna időnk ismét felhúzni a hordókat? A szomjúság kétségkívül kegyetlen megpróbáltatás, de nem hálnak bele. A magam részéről — fűzte hozzá torkát köszörülve — bámulom őket, hogy még van erejük ehhez az üres szalmacsépléshez. Sebesültjeim sorsa jobban aggaszt.

— Azt is mesélik — mondta a hadnagy —, hogy a fogoly gyerek ivott a vizükből.

Duguay-Trouin úr hirtelen Alain felé fordult, aki a kapitány háta mögött állt, mint a cövek, várva a legkís-sebb intésre.

— Igaz ez, „Másik”?

Alain elvörösödött, amiért ő maga is elhitte ezt a gyalázatosságot. Határozott hangon, válaszolt:

— Nem, kapitány, ez hazugság!

A tiszt még világosabban kifejezte gondolatát:

— Hazugság vagy nem, úgy látom, a fiú veszélyben van!

— Alb... a „Másik” vele van — jelentette ki büszkén Alain. — Majd megvédi!

De a kapitány így szólt:

— Sehogy sem tetszik nekem ez az ügy. "Saját magam nézek utána. Addig is, uram — a bátor védelmező ellenére —, a legjózanabb emberek közül néhányat rendeljen ki a fogoly őrizetére. Nagyon kegyetlen dolog lenne, ha testi épsége érdekében bezárnánk a fiút. S becsület köt bennünket hozzá.

Alain imádatlalt tekintett Duguay-Trouin úrra, aki újabb torokköszörülés után lendülettel folytatta:

— Két vagy három nap múlva, isten segítségével; Bretagne partján kötünk ki!

— Addig is

123

Duguay-Trouin úr erősen tartotta magát.

— Hajóm megmentése feletti örömöm még tart. De ön biztosan józanabbul látja a dolgokat, mint én. Addig is valóban ...

Komoly képet vágott, aztán kitört belőle a nevetés.

— Nem, kétségkívül az öröm felülkerekedik! Ha addig valamilyen zsákmányra bukkanunk, szemet hunyok egy kis fosztogatás felett, és győzelmesen térünk vissza Saint-Malóba.

— Győzelmesen? Mi, akik teljesen ki vagyunk fosztva — mormogta az első tiszt keserűen.

Duguay-Trouin úr ez egyszer haragra gerjedt.

— Ugyan, uram, nem ismerem magára. Ki akar hozni a sodromból? A *Szent* áronnal már előküldtünk több zsákmányolt hajót, és bár a mi vitorlásunk ki van fosztva, a legénységgel együtt teljesen ép. Ez több, mint amit tegnapelőtt reméltem, amikor már szinte láttam, mint egy árbocaitól megfosztott ócska hajóroncsot. És főként... Tétovázott, de nem tudta magát türtöztetni, és hozzáfűzte :

— Nem is tudom, hogy mondjam meg, lehetetlennek látszik, de *érezem*: új' zsákmányra fogunk bukanni.

A hadnagy arca a legteljesebb megdöbbenést fejezte ki. Kítátotta a száját, nem tudta: ellenkezzen-e vagy

„nevéssen. #

Duguay-Trouin úr komolysága leszerelte, és meghajolt.

— Bocsásson meg, kapitány, igaza van! Kétségkívül nem ez a szokott lelkiállapotom.

Duguay-Trouin úr is meghajolt.

. — Nincs miért mentegetőznie. Egyébként majd kieszelek valamit. Elárasztom őket olyan ígérekkel, hogy szomjúságról, éhségről megfelelkeznek. És te, „Másik” — kérdezte jószággal —, te nem szenvedsz túlságosan?

124

— Ó, nem, kapitány, éppen ellenkezőleg.

. — „Ellenkezőleg?” Olyan éteri lény lennél, hogy a mi földi szükségleteink csak terhedre vannak?

Alain nemigen értette ezt a tréfát, de ugyanakkor szégyellte is, meg büszke is volt rá, hogy foglalkoznak vele, hát bátran a kapitány szemébe nézett — akár Albán —, és a fejével nemet intett.

— Nos, mutasd meg az embereimnek, hogyan kell viselkedni. De előbb bejelentetted az altiszteknek:

őrségváltáskor, egy órán belül, minden embert a fedélzeten akarok látni!

Alain elszaladt.

Nem, valóban nem érezte magát sajnálatra méltónak. Érdes nyelve, égő torka bármennyire is fájt, ez csak kívánt következménye volt Albán csodával határos visz-szatértének, amikor már azt hitte, hogy ott vész Londée szigeténél. „Ellenkezőleg”; gyakran gondolta, hogy az általános ínség csak segíti egyik fogadalmának teljesítésében. De amikor visszaemlékezett, miképpen festette le az első tiszt az emberek gyötrelmeit és az ezzel

járó veszélyeket, félni kezdett: talán őerte vonta el Szent Anna a vizet az egész hajótól, hogy megkímélje a kísértésektől, amelyeknek talán nem tudott volna ellenállni? Lehetséges, hogy száz száz cserepesedjen ki, csak azért, hogy Szent Anna megsegítsen ilyen kis senkit? Ekkora felelősségtől gyötörve Alain ünnepélyesen megesküdött, hogy soha életében nem tesz többé fogadalmat.

Az altisztek megkönnyebbülten teljesítették az Alain közvetítésével kapott parancsot. A *Coétquen* csak úgy repült, még a szolgálatosoknak sem akadt dolguk, és ha az emberek most a hőségtől eltikkadva többnyire aludtak is, az altisztek féltek, hogy naplemente után, az esti hűvösségtől felfrissült kalózoztól újabb szenvedélyes kitérőket várhatnak. De hogyha Duguay-Trouin úr veszi kézbe a legénységet...

125

Albán és Dersztend is ott aludt egymás mellett. Pár lépésnyire Maho apó térítgetett észre néhány legényt, akik leverten hallgattak. „Gondoljátok meg, fiúk, ha nem lett volna a kapitány...” Anélkül, hogy beszédét megszakította volna, cinkosán rákacsintott a „Másikra”. Alainnak át kellett lépnie az Óriás hatalmas testét, aki nyitott szájjal, szétvetett kézzel és lábbal hevert. Alain megrázta Albánt, a fiú szemét dörzsölve, morcosan ült fel.

— Ó, felébresztettek! — kiáltott fel zavartan. — Csak meg akartam kérdezni, nem vagy-e nagyon szomjas. «*— És hogy ezt megkérded, felébresztesz! De jól tetted: azt álmodtam, hogy a hajón tűz ütött ki.

— Akkor igazán szomjas vagy.

— Én!? Természetes, hogy nem. A többiek hülyék. Én, én iszom,

— Iszol? Mit iszol?

— Magamat. Szopom a számat nagyon, de nagyon. Szívni kell! Megtöltöm a számat, mintha Joélt le akarnám köpni. Aztán megiszom!

Alain elragadtatással nézte testvérét. Albán fintort vágva még megtoldotta:

— Tegnap még könnyebb volt. Bár...

Szeme huncutul csillogott. Könnyed hangon hozzáfűzte ...

—> Az is igaz, hogy az egyik sarokban szivacsot találtam, volt még benne egy kis víz. Neked is hagyunk. Jó, mi? Dersztend?

Dersztend könyökére támaszkodott, szemöldökét ősz-szehúzva próbált valamit megérteni, és rámosolygott.

— örülök — sóhajtott Alain —, mert ez a víz-ügy az én hibám.

Albánból kipukkadt a nevetés.

— Duguay-Trouin úrnak képezed magad!

Felállt, összeütötte a bokáját, mókásan tisztelgett:

— Kapitány!

— Ne neved, nagyon kérlek. Először is, úgy nézel ki, mint aki elhiszi, akárcsak a többi, hogy ez Duguay-Trouin úr bűne. Pedig az enyém. Hallgass ide.

Hadarva suttozta:

— Nem akartam neked elárulni, hogy még egy foga-* dalmát tettem, hogy ..., hogy visszagyere ... Hogy nem iszom három napig vizet. Ezt is meg akartad volna felezni, és másfél nap természetesen nem lett volna elég...

— Ó, azt hiszed? — vágott a szavába Albán gúnyosan.

— Kérlek, kérlek.... Most már megérted, hogy mindenki kényszerítve van azt csinálni, mint én! Azt gondold, hogy Szent Anna nem bízott bennem, hogy azt gondolta, ha vizet látok, iszom?

Albán már félbe sem próbálta szakítani. A fejét csóválta komolyan.

— Szent Annának igazán a kedvence lehetsz! Ha any-nyi embert arra kényszerít, hogy megtartsa a te fogadalmadat ...

Egy pillanatig elgondolkozott.

— Ez fura, persze... De mondd csak — folytatta hevesen —, *merészkedtél* még valamit egyedül határozni?

Természetesen vállalom a felét! És a másfél napunk már réges-régen letelt! Még 'a szivacsot is beleértve: csak utána találtam. Ha véletlenül megered az eső...:

Felnézett a reménytelenül kék égre.

— ... Belátom, hogy erre nincs sok remény. De ha esni fög, akkor iszol!

Alain szégyenkezett. Dersztend a kezét veregette. Albán nevetésben tört ki.

— Ha olyan hatalmas vagy — kiáltotta —, kérd meg Szent Annát, hogy hullasson mannát a *Coétquenre*, mint ahogy a zsidókkal történt a sivatagban. Majd meglátjuk, meghallgat-e.

127

Alain feleletlen törte a fejét, mikor Dersztend rémulten felkiáltott:

Joél tartott felé, egy csoport fenyegető ember kíséretében. Éles hangján rikácsolta:

— Itt van! Ő az, aki a sebesültek vizéből ivott! Ő hozta ránk a bajt! És ezek közül az egyik meg akart engem ölni!

Dersztend felegyenesedett, két oldalán az ikrek álltak. Joél Dersztendre akart ugrani, de Alain és Albán megragadta és kitekerte a karját. Joél üvöltött. Az emberek a két fiút felemelték, a vállukon átdobták. Alain és Albán megrettenve zuhant vissza a fedélzetre. Joél és Dersztend tovább üvöltözött. Maho apót pedig, aki megpróbált közbelépni, durván félrelökték.

— A tengerbe az ördöggel! — bömbölték az őrzöngök, és megragadták Dersztendet.—A tengerbe az ördöggel!

Ékkor az eddig fekvő Óriás megmozdult. Lassan felemelte két lábát, összetette, és egy rúgással a levegőbe repítette Joélt. Aztán éppoly tempósan felállt — legalább egy fejjel tornyosult mindenki fölé —, s két karját villámgyorsan körbe forgatta.

Hirtelen Duguay-Trouin úr parancsa harsant fel:

— Hagyjátok abba!

A zsvivaj egyszerre elhalt.

A kapitány előre jött, mellette az első tiszt, utánuk a tisztek és még két vagy három tengerész.

— Szép kis társaság! — jegyezte meg keményen.

Az első tiszt felé fordult, minden szavát tisztán lehetett érteni, pedig nem is beszélt hangosan.

— Mit ijesztgetett, uram? Hiszen embereink még teljes erőben vannak! Én ugyan elhatároztam, hogy egyenesen Bretagne-ba vezetem a hajót, most mégis úgy vélem, elég jó erőben vagyunk ahhoz, hogy találkozassunk két-három ellenséges hajórajjal.

Egy ember felkiáltott:

— De *nem* az ördög társaságában!

128

— Ki merészel ördögösségről beszélni az én hajómon? Ügy emlékszem, ezt megtiltottam... Lépj ki! Senki nem mozdult.

— Kapitány — mondta az a fiatal tiszt, akinek nem volt ínyére minap a lehasalás —, úgy látszik, hogy a fogoly *csakugyan* ivott a sebesültek vizéből.

Duguay-Trouin úr felvonta a szemöldökét, és olyan megvetéssel mérte végig, hogy a fiatalember behúzta a vállát.

— Igaz, uram — szólt —, vagy legalábbis valószínű. Magam néztem utána. De ön talán közölte vele, hogy nincs víziünk?

A kérdés kizárt minden feleletet. Egy pillanatnyi hallgatás után Duguay-Trouin úr így folytatta:

— Eszébe kell juttatnom azt is, hogy a fiú nem érti a nyelvünket, és semmit sem foghat fel gondjainkból, intézkedéseinkből. Egy fogoly — főként ha gyerekről van szó — számomra szent. Szíveskedjék mindezt az emlékezetébe vésni!

Dersztend és az ikrek támadói szégyenkezve szegték le fejüket. Joel kereket oldott. Maho apó a kezét dörzsölte, és az Óriás nagy meglepéssel tolta bagóját egyik pofájából a másikba. Albán keresztbe font karral, kidüllesztett melletl örvendezett a fiatal tiszt kudarcán, aki szerette volna, ha a fedélzet megnyílik a lába alatt. Alain pedig elragadtatva és csodálkozva gondolta: „Dersztend *csakugyan* ivott a sebesültek vizéből! De ez a tiszt bűne!”

Duguay-Trouin úr szenttelen arccal még hozzáfűzte:

— Nem tűrök semmiféle rendbontást! Ezt vegyétek tudomásul!

A matrózok örség szerint csendben sorakoztak, sapkájukat a kezükben tartották. A káplár kissé távolabb gyűjtötte össze embereit. Alain és Albán Dersztendet ismét magukhoz vették, és egymásnak mutogatták a horzsolásaikat. Duguay-Trouin úr így szólt:

» Kalandok a kalózhajón

129

— Fiaim, kérlek benneteket, ne veszítsétek el hidegvéreteket! Két nap múlva, ha a szél tart, kikötőt érünk. Addig is ...

Egyik ujját cserepes ajkára tette, aztán az első tisztre nézett:

— Addig is szert teszünk valami zsákmányra! Ha isten úgy akarja, lelkemre, én sem leszek nála szigorúbb.

— Egy kis fosztogatást engedne? — súgta Mahó apó szomszédja fülébe. — Hát...

— Csitt! Hacsak nem minket támadnak meg!

— És — folytatta Duguay-Trouin úr — köszönjük a mindenható istennek, Szűz Máriának, Szent Annának meg az összes vedszentjeinknek, hogy megmentettek minket a haláltól, és a még annál is félelmetesebb fogságtól.

Miatyánk, ki vagy a mennyekben ...:

A kalózok kórusban feleltek.

Í3Ö

INNI!

Az éjszaka baj nélkül telt el.

Előző este, az ima után Duguay-Trouin úr úgy döntött, hogy a vasa vért embereket szabadon engedi. S míg visszatértüket várta, az első tisztnek magyarázta: „Ismerem őket, forrófejűek, de nem elvetemültek! Távollétük csak szítja a kedélyeket. Azt hiszem, jobb lesz, ha előlegezem nekik a bizalmat.” Duguay-Trouin úr embersége szerencsés lépésnek bizonyult. A lázadók — akiket a kellemetlen feladattal megbízott matrózok annak idején csak ügyyel-bajjal tudtak megfékezni — a hajófenékből szabadulva, csak a szabad levegőt és az éjszaka enyhítő frissességét élvezték. Most ők öntöttek lelket a legénységbe.

Az első tiszt pedig eltökélten szemet hunyt bizonyos lazaságok felett. A szomszágától gyötrődő szolgálatos matrózok például alig várták, hogy belezuhanjanak a mindent feledtető álomba. Kimeredt szemmel bámulták a homokórát, és úgy érezték, a fél órának sosem lesz vége. A homokórát bizony megfordították, jóval az utolsó homokszem lepergése előtt. A szolgálati idő így alaposan megkurtult, és amikor Duguay-Trouin úr a reggeli

imára a fedélzetre érkezett, első szempillantásra észrevette, hogy a legénység „homokot evett”: a bal oldali őrség már a jobb oldali őrség felváltására készült, holott éppen fordított lett volna a sorrend. A kapitány tüntetően megnézte az óráját, és fagyos pillantással mérte végig az előtte álló embereket, akik sapkájukat a

131

kezükben tartva, meg se moccantak. Így akarta tudomásukra hozni: nem dőlt be nekik, és semmi kedve sincs, hogy baleknak nézzék. A kalózok leszegett fejjel pislogtak az altisztekre — akiken majd az ostor csattan. Amikor a teljes csend helyreállt, Duguay-Trouin úr elégnak tartotta ezt a megleckéztetést, és megkezdte az imát. Erős szél kerekedett, és a *Cöétquen* növelte sebességét. Minden felesleges ballasztjától megszabadulva félhátszéllel vitorlázott, s a kezdődő erős hullámozás ellenére is szinte repült a vízen. Duguay-Trouin úr elragadtatva, büszkén fordult az első tiszthez:

— Micsoda hajó!

Az északnyugati szél sötét felhőket kergetett, göm-gölyű, lombos fákhhoz hasonló esőfelhőket, amelyek pirosan ragyogtak a felkelő nap fényében. A legénység tátott szájjal nézte a közeledésüket. Utolérték a fregattot. Végre itt volt a zápor. A várva várt zápor.

Nagy lótás-futás kezdődött. Az emberek szétszéledtek, és a hajó rendjét megsértve, a fedélzet megtelt mindenféle edénnyel. A legkisebb homorú tárgyat is — amely hanyagságból, vagy idő híján az általános sülylyesztésből kimaradt — kitétték a csodálatos esőnek, hogy felfogjon néhány csepp vizet. Vizet, amiről a kalózok azt állítják, hogy utálják, és amely most a legértékesebb adomány volt számukra. Derékig meztelenül az ég áldását kérték kiszáradt testükre. Alain, Albán és Dersztend félelmükben, hogy a vitorlák elfogják előlük az esőt, a nyílt fedélzetre húzódtak, a kőkeményre száradt szivacsukat áhítatosan letették, és őrt álltak mellette.

A viharos szél miatt be kellett vonni a vitorlákat. Fejük fölé alacsonyan úszó sötét felhő borult. De északnyugat felől megint világosodni kezdett, és a világosság lassanként elérte a *Coetquent*, míg a felhők továbbszáguldottak. A zápornak vége szakadt. A kétségbeesett

132

emberek látták, amint a zápor tőlük távol zúdul a tengerbe. Csak néhány csepp jutott nekik! Esőfüggöny zárta el előlük a láthatárt. Ekkor teljesen letörten — még káromkodni sem volt erejük — hozzáláttak a fedélzet tisztogatásához.

Duguay-Trouin úr megnyugtató hangja hallatszott:

— Bátorság, barátaim! Türelem! Szélirányban repülünk, és számunkra mégiscsak a szél a legfontosabb!

Az emberek lassan-lassan felegyenesedtek. Albán érdes nyelvével a még érdekesebb szivacsba dugta. Alain mosolygott a kapitány szavain.

■— Hozzá kell menni — mondta —, talán szüksége van ránk. Ki megy oda?

— Én unom.

— Én is unom — tiltakozott Alain.

— Igen, de a te bűnöd. Te akartad, hogy se ne igyunk, se ne együnk. Te mondtad.

Alain fuldoklott a felháborodástól.

— Ó, én nem *akartam!* És azt mondtad, hogy nem is hiszed. És még ha igaz is, nincs jogod ezt mondani.

Hirtelen haragjában — előfordult nála máskor is — ikertestvéreire ugrott, és vállánál fogva rázta.

— Szívd vissza, amit mondtál! Szívd vissza! Dersztend megpróbálta a két fiút szétválasztani. De

Albán rákiáltott:

— Azzal törődj, ami rád tartozik!

Mivel szégyenkezett, hát csak ímmel-ámmal védekezett. Alain eleresztette. Albán szomorúan felnevetett.

— Visszaszívnám — mondta egészen halkán, észrevéve, hogy néhány ember hallgatja őket —, visszaszívnám, de nincs már nyálam.

— Ez a vég — mondta Maho apó leverten. — Ha már ők is verekednek egymással.

— Hogy mi verekszünk? — tiltakoztak az ikrek méltatlankodva. S Albán megtoldotta:

■— Csak melegsünk!

133

Maho apó vállat vont.

— Amikor az ember belül, felül és **alul** sül, **rosszabb**, mint Szent Lőrincnek a rostélyon ...

— Pedig mi fázunk — erősítette Albán, akinek nem kellett egy kis hazugságért a szomszédba mennie.

A szivacsot testvére markába nyomta és elrohant.

— Mindjárt jövök!

Ebben a pillanatban az őrszem felkiáltott: Hajó! Az emberek szinte fel sem fogták. Annál inkább Albán.

Villámgyorsan visszatért, kiragadta a szivacsot Alain kezéből, és átadta Dersztendnek.

— Menj a kapitányhoz! — szólt. — Manőverezés következik, én maradok itt.

Alain nyugtalan pillantást vetett Dersztendre. Ujjával a lejárati pillantást mutatott.

— Menj le — könyörgött —, menj le! Ne várd meg, míg levisznek.

A fogoly nagy szemeket meresztett. Eltűnt mellőle mindenki, a kalózok egymás után távoztak, hogy elfoglalják helyüket. Dersztend rámosolygott Alainra, aztán a szivacsot a melléhez szorítva, engedelmesen a hajófenék felé

tartott.

Amikor Alain felkapaszkodott a tatemelvényre, az első tiszt mögé, Duguay-Trouin úr egy pillantásra sem méltatta az inasát. A messzelátóval a kezében vidáman kiáltotta:

— Hát nem megmondtam, uram? Kereskedőhajók! És nem is egy, hanem kettő! Kísérőhajó nélkül! Hála istennek!

A tiszt mosolygott. Míg Alain a válaszát leste, arra gondolt, hogy az első tiszt sokkal idősebbnek látszik, mint a kapitánya, s éppúgy mosolyog most is, mint ahogy őrá vagy Albánra mosolygott egyszer-egyszer. Duguay-Trouin úr mégis fintorgott.

— Azt mondtam — folytatta —, hogy az embereink

134

kedvéért örülök. Bevallom, nekem is jólesett volna egy; kis csetepaté.

Egy pillanatig hallgatott, aztán csúfondáros sajnálkozással összegezte:

— A szerencsétlenek! A tetejébe, még a szél is felénk hajtja őket. A Coetqueraiek még az útjáról sem kell letérnie.

Észrevette végül a „Másik” jelenlétét.

— Elmehetsz! Nem bocsátanám meg magamnak, ha hiányoznál a vigasságról.

Alain még hallotta, amint mondta:

— Rajta, uram, intézzük el minél hamarabb ezt a mulatságot. És ne felejtse eszembe juttatni, hogy be kell fognom a szememet.

„Vigasság ..., multság ...” — mondogatta magában a fiú. „Megadják magukat ellenállás nélkül, anélkül, hogy egy ágyúlövést leadnának?” Alain boldog volt, arra gondolt, hogy Albánnak nem kell attól tartania, hogy félni fog. De Ő is, akár Duguay-Trouin úr, egy kis csalódást érzett.

A fedélzeten a hangulat egyáltalán *nem* olyan volt, mint ahogy az tengeri csata előtt szokás. Azok a matrózok, akiket a manőverezés nem kötött le, egészen egyszerűen úgy viselkedtek mintha színházban volnának, vagy Saint-Malóban, a Holland Eszplanádon bámul¹-nák egy régen várt, zsákmánnyal megrakott hajó visszatértét. Alain az Óriás mellett találta testvérét, aki combját csapkodta, és majd megfulladt nevéttében.

— Albán — súgta Alain —, nem félsz? A kapitány azt mondta, hogy ez multság.

— És neked az kell, hogy ő mondja? Magadtól nem látod?

— Ez aztán az ember a talpán! — kiáltott fel az Óriás. — Végre valaki, aki addig sem várt, míg *kinő-

135

jön a szakálla, és a vízre lökött két szép kis zsákmánynak valót.

Nevéttében ismét a combját csapkodta.

Egyikük megállapította:

— A kapitány megmondtá. Az ember szinte azt hinné, hogy előre tudta. Valóságos csoda ...

— Ördögösség! — mondta egy másik.

Albán belecsípett Alain karjába, és Duguay-Trouin urat utánozva, hidegen mondta:

— Az én hajómon nincs ördögösség!

Aztán válla közé húzta a fejét, el volt szánva, hogy szemtelenségéért megkapja a jutalmat. De az emberek nevettek.

— Efféle ördögösséggel mindennap kiegyeznék! —■ kiáltotta az Óriás. — De' ha nem adnak még valamit a vizük mellé, elteszem őket láb alól.

„Valamit a vizük mellé! — gondolta Alain. — Én ha most mindjárt ihatnék vizet, megfogadnám ...” Eszébe jutott esküje: soha többé nem tesz fogadalmat. Nézte hát az eget, és elvörösödött.

Az angol lobogó alatt közeledő két kis kereskedelmi hajó már szabad szemmel is látható volt. A nyolcágyús, a közelebbi, nem úgy nézett ki, mintha ágyúit működésbe akarná hozni. A nehézkes, láthatóan dugig teli hajó egyébként sem menekülhetett volna. Amikor már lőtávolságnyira ért, a *Coétquen* igazán csak formáságból, sortüzet nyitott rá. A kereskedelmi hajó nem várta meg a második sortüzet, bevonta zászlóját, és egy helyben maradt. A nyomában úszó hajó is azonnal követte példáját. A *Coétquen* lassított, és az első zsákmányolt hajó oldalához állt. A fregattról átdobott vashorgok beleakaszkodtak a hajóoldalba. A kalózok „inni, inni!”

üvöltözését túlharsogták a parancsnoki emelvényről pattogó parancsszavak, amelyeket úgy teljesítettek, mintha csak gyakorlatoznának. Az emberek ütemesen

136

húzták a köteleket és a láncokat, a két hajó nemsokára egymáshoz simult.

A *Coétquen* legénysége és a katonák fejük felett forgatva az igazán felesleges fejszét, rázúdult a fedélzetre.

Odaát minden ellenfél eltűnt a hajó gyomrában. Csupán a hajóparancsnok állt a fedélzeten. Az első tiszt, a hajóírnok és a *Coétquen* egyik fiatal tisztjének kíséretében a kapitány felé tartott. Szabályszerűen tisztelegtek egymásnak, aztán az első tiszt taglejtéssel felszólította foglyát, hogy menjen át a fregattrá. A fiatal tiszt kísérte. Duguay-Trouin úr nem mutatkozott.

Alain és Albán hagyták, hogy az emberáradat elvonuljon. Mivel multságról van szó, Dersztendnek is ott a helye. „Nem akarok ellenséget látni a fedélzeten a csata alatt” — jelentette ki nemrégén Duguay-Trouin úr, de

most csatáról szó sem volt, tehát Dersztend sem maradhatott a patkánylyukban.

Nem is volt hozzá semmi kedve, fejét kidugta a fedélzeti nyíláson. Nyugtalanul és elragadtatva kérdezte:

— Anglia?

— Igen, ánglusok — válaszolt Albán megvetően. — Gyere vigadni! Látni fogod, mi mindent veszünk el tőlük. Régóta rabolnak minket...

És mivel Dersztend habozott, Albán szélesen kitérte karját, kidüllesztette a mellét, s szemét forgatta.

— Gazdag — mondta —, gazdag!

Csukott öklét a szájához tette, a fejét elragadtatással hátraszegte:

— És inni.

— Inni!!! — kiáltott fel Dersztend.

Ezt bezeg megértette, nem kellett számára lefordítani, és engedte, hogy elcipeljék.

A kereskedelmi hajón a *Coétquen* matrózai és katonái villámgyorsan munkához láttak. Duguay-Trouin úr megtartotta az ígéretét, de csak az isten tudja, mikor

137

vet véget a **dínomdánomnak**. Egy **percet** sem **akart** senki veszíteni.

Az Óriás egy hordón lovagolt, és a felszakított résen át egyenesen a szájába spriccelt egy nagy vízszugár. Aztán hüvelykujjával végiglocsolta a körülötte állókat. Néhányan lökdösődtek, hogy odatapasszák ajkukat a forráshoz, és akik *nem* tudtak odaférni, késsel vagdalták a hordót. Más hordók körül is folyt a harc. Pompás víz tört elő mindenünnen.

A kavargó tömegben Alain, Albán és Dersztend mohón ittak. A víz barázdákban folyt az arcukon. Nyakukat, karjukat, hasukat mosták vele anélkül, hogy az ivást abbahagyták volna — testük minden pórusa ivott. - — Pfu! — fakadt ki az Óriás, és felállt. — Milyen ocsmány ez a víz! Meleg és poshadt! Hogyan is lehet vizet inni? Lesz itt más is. Gyereünk, fiúk!

A kalózok kurjongatva és ordítva keresztül-kasul bejárták az elfoglalt hajót. Hamar rájöttek, hogy a vitorlás az Antillákról, a Barbados-szigetről jött, a hajófenékben gondosan elrendezve töméntelen kis rumoshordó állt, amelyeket egymás után lékelt meg a *Coet-quen* legénysége. Az előrelátóbbak egy-egy hordócskát a hónuk alá csaptak. Mások éhgyomorra annyit ittak, hogy holtrészegen estek össze. Az evésre még senki sem gondolt. A három fiú egymásba karolva énekelt, és noha nem ittak, csak néhány cseppet, máris tántorogtak — becsíptek az alkohol szagától. Csak úgy vaktában követtek egy csoportot a felső fedélzetre, és látták, amint összeütköznek az első tiszttel. A tiszt érzéketlenül állt egy csukott ajtó előtt.

— Ide tilos a bemenet — mondta ellentmondást nem tűrő hangon —, ez nem az ő kapitányuk tulajdona.

Személyi javai a jövőben Duguay-Trouin urat illetik.

Az emberek ellenkezés nélkül továbbmentek. De Alain látta az első tiszt cserepes ajkát..

138

— És Duguay-Trouin úr még semmit sem ivott! — mondta Albánnak. — Jó kis inasok vagyunk!

— Vízünk neki. Csak egy csajkát kell megtöltenünk.

Nem ment ez olyan könnyen. A fiúk ugyan saját leleményességükből elég gyorsan felkutattak egy csajkát, de a hordókhöz vezető utat elvétették. Amikor végre felbukkantak a fedélzeten, az első tiszt másutt állt, és a foglyok átszállításánál felügyelt. Lecsüggesztett fejjel, karjukat lógatva, lassan haladtak el a tiszt előtt, hogy átmenjenek a *Coetquenre*. Alain a tiszt beesett, meggyötört arcára nézett, és a Dugay-Trouin úrnak szánt vizet feléje nyújtotta. A tiszt már-már meg akarta ragadni, de összeszedte magát, és sértő mozdulattal kirepítette a csajkát a fiú

139

kezeiből. Alain, aki úgysem állt jól a lábán, az ütéstől elveszítette az egyensúlyát, és ő is felbukott.

— Ebből megtanulhatod, hogy nem kell túl kedvesnek lenni! — mondta Albán, aki a friss levegőn magához tért.

— Gyere hát! Még semmit sem láttunk.

— Hol van Dersztend?

— Ott. Beszél. Folyton ugyanazt ismétli: „Dontvözi, dontvözi!” És az ánglusok, úgy látszik, megértik. Azt hiszem, azt magyarázza nekik, hogy milyen jó nálunk.

— A foglyoknak jó?

— Ő! Halálra untatsz. Azt mondom, amit értek. Ha te jobban érted, menj és hallgasd meg!

Dersztend a tiszttől néhány lépésnyire nézte a foglyok felvonulását, és ahogy jöttek, mindet bátorította.

Mindegyiküknek mondta:

— Don't worry. *He's a nice captain.* (Ne féljen! Ez kedves kapitány!)

A foglyok sokkal levertébbek voltak, semhogy csodálkoztak vagy válaszoltak volna. Egyikük mégis meghökkent:

— *What are you doing here? Are you English?* (Mit csinálsz itt? Angol vagy?)

— *Yes, of course.* (Persze.) — válaszolt Dersztend, mintha ez magától értetődne.

Albán karon ragadta.

— Elfecséreljük az időnket — mondta. — És beszélj franciául! Ez a hajó most már francia hajó.

Dersztend, mielőtt barátai után indult volna, odakiáltott az utolsó foglyoknak:

— *Good luck!* (Jó szerencsét!)

Amikor Duguay-Trouin úr egy fél órával később a szócsövön át visszarendelte a hajóra a legénységet és a katonákat, az emberek megértették: vége a vigadalomnak. És visszatértek a *Coétquenre*, batyukkal, ládákkal, hordókkal megrakva, s amennyire csak lehetett — egyenes járással.

140

A soron következő manővereket a legszigorúbb fegyelemben hajtották végre. Néhány ember az első tiszti rendeletére az átkutatott hajót birtokba vette. A bevont zászlójú kereskedelmi hajót a *Coétquen* kíséri Saint-Malóig. A megmaradt hordókat és az élelem legnagyobb részét is átszállították a fregattra. Az elfogott hajó dereglyéjét vízre bocsátották. Két fiatal tiszti és mintegy húsz kalóz szállt be, hogy szabályszerűen átvegyék a második kereskedelmi hajót is, amely türelmesen várt sorára.

A műveletet a legsimábban hajtották végre, és a nap még magasan járt a látóhatáron, amikor a *Coétquen* az új dereglyével és a jóllakott legénységgel, dagadó vitorlák alatt elindult a bretagne-i partok felé.

Két gazdagon megrakott hajót hajtott maga előtt.

141

AKÁR EGY CSATAHAJÓ

— Azon töröm a fejem — mondta Alain, Albán és a foglyuk között kuporogva a fedélzeten —, azon töprengök, vajon anya felismer-e bennünket. Te már nem vagy csiklandós, és én... mondd, nem vagyok már egy kicsit ügyesebb?

— Már megint anyával bosszantasz?

— Tíz hete vagyunk távol! Nem örülsz, hogy viszontlátod? És Anne-t? És Marcot és Martint?

Albán a kezét dörzsölte.

— Anne-t igen. Muris lesz látni, hogy vágta ki magát abból a sok munkából, amit a nyakába varrtam! És a srácokat is! Megtanítom őket egymás fülét tépázni.

— Hát anyát? — erősködik Alain. Albán bosszúsan rázza a vállát.

— Már nem vagyok kölyök! Kalóz vagyok! Játszik a késével, és kijelenti:

— Még. ha gondolom is, nem valloim be.

— Mit nem vallasz be, te kukac?

A három fiú megrezzen. Széttvetett lábbal, csípőre tett kézzel az Óriás néz le rájuk nevetve. Albán azt gondolja, szövetségest talál benne.

— Ha volna mamája — kérdezte —, szeretné viszontlátni?

— De hiszen van édesanyám, fiam!

— öreg és kövér, mint maga?

— Hát igen, huszonnyolc esztendeje járom a tengert: Ami pedig a súlyomat illeti, az biztos, hogy a szegény

142

öreg nem tudna már hordozni! De azért biztosan javában főzi hazatérésem öröme a ragulevesemet, és itt adjam vissza lelkeket a teremtőmnek, ha nem örülök annak, hogy viszontláthatom. Alain arca felderül. Kezdi:

— Látod ...

Albán egy pillanatig megzavarodik, kését a levegőbe dobja, amely hármat perdül, aztán hegyével leesik.

— Ha ez így van — mondja —, én is örülök! Dersztend megfogja a kést, gondosan megtörölgeti, és visszaadja Albánnak.

— És a foglyotok? — kérdezi az Óriás kedélyesen. — Mit tudtok róla, van családja?

Az ikrek meglepetten hallják, hogy egy fogoly családjáról beszél. — Dersztend? Dersztend felvonja a szemöldökét, és lesi a folytatást.

— Tudjuk — mondja Alain. — Van anyja. Dersztend bólint, és mosolyogva mondja:

— Anya. *Mother*.

— Az apja nem él — mondja Albán.

Dersztend nézi, amint Albán kidüllesztí mellét, és kezét dörzsöli. Otthoni arcjátékra ismer rá ebben a rövid összefoglalásban, és szomorúan rázza a fejét.

— Ne kezdj újból bögni. Százszor megmondtuk, hogy olyan vagy, mint mi.

— De — folytatja Alain — van egy bátyja.: Dersztend elmosolyodik, és ujjával rámutat egy hajósínasra.

— Az is tengeren van — egészíti ki Albán. — Van még egy csomó poronty, nem is tudom hány, nem is érdekel.

— Ó, én tudom — szól Alain. — Van egy velünk egyidős nővére, és ...

Az őrszem „Hajó!”-t jelez, és Alain elhallgat. A beszélgetés abbamarad. Az egész legénység: az őrség és a

•

143

szolgálaton kívüliek, megdöbbennek. Megint harcolni kell, amikor már a hajót szinte a kikötőben látták. És ha még az irhájukat meg is mentik, a gazdag zsákmánynak vége!

— Mindenki a helyére! — kiáltják az altisztek.

Az emberek újabb csatára készülődnek. Három nagy vitorlás bukkan fel a *Coetquen* előtt, és egyenesen feléje tart. Olyan óriások, hogy itt egyedül csak a futás segíthet. A kapitány véleménye is ez, mert parancsot ad:

kifeszíteni minden vitorlát! De a kis fregatt nem tér le újáról, halad egyenesen előre. És hirtelen felharsan a dübörgő kiáltás:

— A királyi! A királyi hajók!

— Már nem olyan viharverték, mint Saint-Malóban! — jegyezte meg valaki megvetéssel.

— Hát igen! Míg mi helyettük dolgoztunk, kinyalták magukat.

A *Coetquen*, amely két napja csak topogott a vízen, hogy az elfogott nehézjárású hajókat meg ne előzze, most minden vitorláját kifeszítve, szokott sebességével száguld. Utoléri a zsákmányolt hajókat, majd az oldalukat súrolja, majd előreengedi, és megint utoléri őket.

— A kapitány szórakozik! — állapítja meg Maho apó. A legénység örömét leli ebben a játékban, lelkesen várja, hogy a három hajó üdvözlő távolságba kerüljön.

— Vonjátok be a fővitorlát.

A kalózok felhorkannak. „Hogyan! Úgy tegyenek, mint egy egyszerű kereskedelmi hajó, amikor pedig királyi megbízólevelük van! Így üdvözölni ezeket a semmirekellőket, amikor még a *Királyi JVapukat* sem tudták megvédelmezni!

A fővitorla ismét kifeszül. Hibás manőverezés? Nem, a legénység nem téved. Duguay-Trouin úr egyetért az embereivel, csak meg akarta mutatni, hogy ismeri a szabályokat. Szócsövéen ő maga parancsolja büszke hangon:

— Vonjátok be a fő sudárvitorlát!

144

Akár egy igazi hadihajó! A kalózok egy emberként ünneplik:

— Éljen a kapitány! — és lesik a választisztelgést. Ez késik egy kissé. A legénység szurkol.

— Lesz-e merszük megsérteni a saint-malóiakat?

— Ugyan! Hagyj időt, míg megértik ezek a lassú eszűek!

Az első hajó bevonja a fő sudárvitorláját, a második és" a harmadik követi példáját. A *Coetquen*, miután megkapta, ami dukál, ismét megfordul, elfoglalja helyét a kereskedőhajók mögött, és a lehető legkevesebb vitorlával megint szinte egy helyben topog.

Nem sokáig. A part feltűnik, Césebre-sziget közeledik. A bal oldali őrségnek — bár a jobb oldaliak felváltották őket — eszébe sem jut az evés. Albán a köteléknél teljesít szolgálatot, Alain Duguay-Trouin parancsait lesi, de a kapitánynak nincs szüksége semmire.

— *Főként* azt akarom ... — mondja. — Nem, tudom, a díszruhám rendben van. Végképpen nem akarok semmit. Így Alain Maho apó mellé húzódott, Dersztendhez csatlakozik. Átöleli a vállát.

— Az ott Saint-Malo — magyarázza. — *At home*. Otthon. A házunkat nem láthatod, mert túl kicsi, és még ha nagy is lenne, nem lehetne látni a székesegyház miatt. De ez nem tesz semmit, anya és Anne és Marc és Martin biztosan várnak minket a Holland Eszplaná-don. Gondold meg! Mindig oda mennek, valahányszor egy hajót jeleznek. Most a *Coetquen*... Érted, Dersz-tend?

Dersztend talán nem ért meg mindent, de annyit megért, hogy a „Másik” boldog. Szaporán bólogat.

— És ott van a szigeten Szent Zembre kolostora, és... Ó, Mahó apó, mi történt? A falak lyukasak. Mintha...

10 Kalandok a kalózhajón

145

— Mintha ágyúzták volna, de nem látszik komolynak, fiam.

— Szűzanyám! Talán csak nem jutottak el az anglu-sok egész a városig! És nem voltunk ott, hogy megvédjük! Maho apó megcibálja a fülét.

— Megállítottad volna az ágyógolyókat, ugye?

— Én nem! De Duguay-Trouin úr biztosan! Césebre egykettőre hátramarad, mert a *Coetquen*

kifeszíti összes vitorláját, és a zsákmányolt hajók élére áll, hogy útjához méltó legyen a bevonulása. Áthalad a szűk kikötőbej aratom, tisztelgő ágyúlövésére az erődök felelnek.

A saint malóiak valóban az Eszplanádon tolonganak. Alain szeretné felfedezni a családját. De ebben a tömegben ... Szívdobogva gondol arra: milyen büszke is volt, valahányszor egy hajó visszatért a kikötőbe. És most az ő fregattját éljenezik! Már nem olyan hajósinas többé, aki még nem hajózott! És ha arra gondol, hogy Albán lemaradhatott volna, ha nem olyan agyafúrt, mint amilyen, és hogy ő, Alain kételkedni merészelt a vállalkozás sikerében — könnyek szöknek a szemébe.

De ahelyett, hogy a város felé kormányoznának, a hajó Solidor kikötője felé tart. Saint-Malo, amely már az orruk előtt volt, hátramaradt. A fregatt lehorgonyzott, gondosan bevonta vitorláját. A két kereskedelmi hajó is követte példáját. Albán leugrott a főárbócról.

— Láttam őket fentről! — kiáltotta. — A legtetéről! Anyát és a prontyokat. Remélem, ők is láttak! Te nem láttad őket?

— Annyian voltak. De mit csinálunk itt? Hát nem szállunk ki? ' "

Albán az orrát fintorgatta.

— Nem, lehorgonyozunk.

146

— Meddig?

— Holnap, holnapután, jövő héten... Úgy látszik, ezt mindig így csinálják. A pénzüket jönnek megszámolni.

— Kik?

■— A firkászok. A király alkalmazottjai.

— De hiszen nekünk nincs pénzünk! Hol szereztük volna?

— Hát a kereskedelmi hajókon keresnek! És méghozzá aranyat! Csupán az a baj, hogy nincs!

Alain határozottan mondta:

— Ez lehetetlen. Csak nem keresik egy hétig azt, ami nincs.

Albán vállat vont.

— Ez a foglalkozásuk. Azért fizetik őket, hogy azt higgyék, hogy találnak ... Ha nekem lenne, eldugnám. Egy hétnél is tovább kereshetnék, hogy megtalálják.

•— De mivel nincs, kár keresni. Szeretnék hazamenni.

— Nos, ereddj, és mondd meg nekik, ha megérkeznek. Majd meglátjuk, mit felelnek.

— Nem megyek. Félek.

— Természetesen, tökfilkó! Egyébként, ez semmire se lenne jó. Én csak elmesélem neked, hogy mit akarnak. És mi, mivel nincs semmink, hazamegyünk.

— Ez lehetetlen. Nem lehet.

— Miért? Elhatároztam! Biztosan kitalálok valamit, hogy hazamehessünk. Hallgass csak egy kicsit, hadd gondolkozzam!

— Nem — mondta Alain. — Nem. Először csak egyikünk volt a lajstromon, és nagyon szívesen csak a fél zsoldot adnák ...

— No! Nem egészen! — tiltakozott Albán.

— De főként nem tudjuk, mit szólna hozzá Duguay-Trouin úr.

Albán elismerte:

•■— Ez igaz, még azt fogja hinni, hogy megszöktünk!

147

És itt van a részesedésünk. Ezt nem hagyhatjuk itt Mégis ... Mondtam már, hadd gondolkozzam!

Dersztend megpróbálta követni az ikrek párbeszédét, és most Alain feleletét leste. És mivel ez késett, rátette kezét az egyik fiú csuklójára, megpróbálta elterelni barátai figyelmét a számára ismeretlen gondtól. Saint-Malóra mutatott és kérdezte:

— *At home?* Otthon?

Otthon. Az ikrek aggódó pillantást vetettek egymásra. Dersztendről megfeledkeztek!

— Azt hiszed — kérdezte Alain hadarva, hogy Dersztend egyáltalán ne értse —, azt hiszed, hogy börtönbe vetik?

Albán a fejét csóválta.

— Meglehet.

— Akkor még ha kifundálsz is valamit, nem mehetünk el. Nem hagyhatjuk egyedül.

— Épp ellenkezőleg! Még inkább iszkolni kell, és tyű, így nehezebb lesz: *Mind a hármunknak* el kell mennünk.

Bánom is én a hadizsákmányt. Most, hogy már hajóztunk, beállunk máshová.

— Senkinek sem kell egy ánglus.

— Elhallgatjuk, hogy ánglus, azt fogjuk mondani, néma. És mivel nem süket, elboldogul valahogy.

148

A KALAND VÉGET ÉR

Duguay-Trouin úr pompás ruhában, csipkés zsabójávvai játszadozik, a kötélhágcsónál várja látogatóit. Mellette az első tiszt, aki néhány perccel ezelőtt érkezett, miután elrendelte, hogy az elfogott hajók horgonyozzanak le; Alain néhány lépéssel mögöttük áll.

Két kis vitorlás érkezik egyszerre a hágcsó aljához. Rövid ideig tartó kölcsönös udvariaskodások következnek, mindegyik a másiknak akarja a helyet átengedni! Aztán az illendőségnek eleget téve, egy kissé kimért modorú, még fiatal, de már elnehezedett férfi száll ki az egyik csónakból, és esetlenül mászik fel a létrafokokon. Alain ráismer Trouin de la Barbínais úrra, a hajótulajdonosra, aki René úrral, az öccsével felügyelt a *Coétquen* előkészületeire.

Duguay-Trouin úr a kezét nyújtja, hogy a hajóra segítse, és tiszteletteljesen köszönti.

— Remélem, uram — mondja —, méltó voltam a bizalmára.

Trouin de la Barbínais úr öccse vállára teszi kezét.

— Fivérem — válaszolt szertartásosan —, anyánk szavait tolmácsolom: büszke a fiára, és én sem tudnám érzelmeimet jobban kifejezni. Milyen messze vagyunk már a fiatalágnak szertelen kiruccanásaitól! Tizenkilenc éves korában — istennek hála — ön végre férfi.

Duguay-Trouin úr meghajol.

Az első tiszt is üdvözli a hajótulajdonost. A második csónakból kiszálló, siralmas külsejű emberek felbukkan-

149
nak a feljárónál. „A firkászok” — gondolja megvetéssel Alain. Elképzeli őket, amint összevissza járvák, mint a patkányok az ő *Coétquenjét*, képzeletbeli kincsek után kutatva. A kapitány véleménye sem lehetett nagyon más,

mert köszönése fagyos.

— Érezzék magukat otthon — jelenti ki olyan hangsúllyal, mintha azt mondaná: Menjetek a pokolba! — Az első tisztet a rendelkezésükre áll, és én... később!

A látogatók szótlanul továbbmennek.

— Hé, fivérem — jegyezte meg Barbinais úr, hangjában alig rejtett elégedettséggel —, jól elbánik ezekkel a szegény emberekkel! De térjünk a tárgyra! Két szép zsákmányolt hajót láttam. Mit hozott nekünk?

— Cukrot, indigót és dohányt. És két hajót. Bizonyára nem méltók az ön telepeihez, de amint tapasztaltam, jól bírják a tengert. Sajnálom viszont, hogy pillanatnyi szorultságunkban fel kellett áldoznom mindent, ami hajója haladását akadályozta.

Barbinais úr legyint.

— Ha szükség volt rá... De engedje meg, hogy megmondjam, az ön hajója derekasan megállta a helyét, Jacque Welche, a *Szent Áron* kapitánya bármennyire is írországi, elvesztette a rábizott zsákmány kétharmadát. Mindegy, elég csinos portyázás volt. Igen, igen.

Duguay-Trouin úr meghajolt. Alain nem ismer rá.

Elég csinos portyázás? *Nagyon* csinos portyázás! Négy zsákmányolt hajó és még kettő, továbbá a *Co'ët-quen*, amelyet kis híján elvesztettek! Barbinais úr, aki sohasem hajózott, biztosan nem tudta volna így megcsinálni, és még ő mer bírálni? És ami a legfurcsább: Duguay-Trouin úr még elégedettnek is látszik! Alain látja, amint örömeiben elpirul, amikor bátyja hozzáfűzi:

— Erről jut eszembe, két üzenetet kell átadnom — a jelentőségük különböző. Bretagne kormányzója, aki hallotta az ön hőstetteit, a lehető leghamarabb látni

150

óhajtja, hogy Ófelsége nevében kifejezze szerencsekí-vánatait.

Duguay-Trouin úr szívére tett kézzel, mélyen meghajol.

— Azonnal odamegyek — mondta. — De előzőleg tiszteljen meg, hogy házigazdaként kabinomban fogadjam. Mind a ketten elindultak, nyomukban Alain. Néhány lépés után a hajótulajdonos megállt. Gondterhelt arccal rágta a körmét.

— Ami a második üzenetet illeti — mondta —, vigyen el az ördög, ha emlékszem ... Anyánk üzeni és ...' Ó, megvan: az ön két hajósínásával kell foglalkoznom.

Két hajósínas! Hogyan, most már hajósínasok után érdeklődnek? Alain azt gondolja „Ó, ha mi lennénk...” és kineveti saját magát, aztán még erősebben gondolja — mintha csak Albán tette volna: „Csak ne Joél legyen!” Duguay-Trouin úr unott arcot vág.

— Két hajósínas — ismétli. — Az altisztek jobb felvilágosítást adhatnak, mint én. Hívatom őket. Ismeri a dolgok menetét: a hajósínasokat alig látom.

„Én bezzeg ismerem őket — gondolja Alain —, mind ismerem. — De minthogy nem tőlem kérde... .” A kapitány gondolkodik, aztán félig megfordul.

— Valójában — mondja — csak egyet ismerek, aki inasi teendőket teljesít nálam. Éppen ő az! A „Másik”.

— ő vagy a másik? Milyen másik? Duguay-Trouin úr nevetésbe tör ki.

— Elfelejtettem mondani! Természetesen kettő van belőlük.

Barbinais úr elveszti türelmét.

— Fivérem, szeretném megérteni. Mi a neved, fickó?

— „Másik”. Nem, bocsánat uram, azt akarom mondani: Jéhanno.

— Ó — kiált fel Barbinais úr megkönnyebbülve —,

151

megvan, így hívják! Most már emlékszem: ikrek. Nos, barátom, az anyád tiszteletreméltó asszony, és jó egészségét kíván.

Aztán int az öccsének.

— Elmehetsz — mondja a kapitány Alainnak, aki azt hiszi, hogy álmodik.

A hajótulajdonos suttogja:

— A várost jelentéktelen ágyútűz érte, de előfordult

Alain nem hall többet. Tüstént Albánnal akar beszélni.

A fedélzeten körülállták a Barbinais úr és a „firká-szok” kíséretéhez tartozó matrózokat. A kalózok meghívására jöttek fel a hajóra, és most kérdésekkel ostromolják őket, hogy híreket halljanak. A fiatal tisztet egy kissé félrehúzódba — hogy méltóságukon csorba ne essék — figyelnek. Alain befurakodik az emberek közé, és mint ahogy számított rá: Albánt az első sorban találta. Dersztend erősen csimpaszkodik a karjába.

— Albán — suttogta —, nem jól értettem, de anya . ~.Z

— Ó, elég! Hallgass inkább! Vagy ha nem érdekel, akkor legalább hagyj, hogy én hallgassam!

Az egyik szószátyár matróz nagy hévvel szónokol:

— Igen, a várost ágyúzták. Az ánglusok négy teljes napon át próbálkoztak átjutni a szűk kikötőbejáraton, de az erődöktől megkapták a választ. Látni kellett azt! Végül is kotródniuk kellett. Most már csak akkor kerülnek szóba, ha röhögni akarunk rajtuk. Halottak? Biztos, hogy nem, a kétemeletes pincék menedéket nyújtottak. A

hajótulajdonosok mind kinyitották kapujukat. Van eszük, hogy minden fillért összeszedjenek, de azt nem lehet a szemükre vetni, hogy hagyták volna a szegény embert kint rakásra ölni.

— Szükségük van ránk! — röhög közbe egy kalóz;

— Ágyúgolyók? Lelkemre, igen, ezrével repkedtek. Kár nem nagyon van. Néhány öreg, rozoga viskó. A
152

legjobban özvegy Jéhannoné viskója készült ki, teljesen összedült!

Alainnak és Albánnak még a szívverése is elállt. Szeretnének kérdezni, de összeszorult torkukból egy hangot sem tudnak kipréselni. Egész kisfiúknak érzik magukat.

— Kinek az özvegye?! — szól Mahó apó olyan hevesen, hogy a társalgás hirtelen megakad.

Az ikrek Mahó apó közelébe furakodnak.

— Jéhanno özvegye — ismétli a fecsegő. — A székesegyház mögött. Elég gondja volt úgyis, annyi éhes szájat etetni... Ismeritek, az az özvegy, akinek az urát tavaly egy tengeri csatában megölték ...

— Ismerjük — vágott a szavába Mahó apó. — Még a világon sem voltál, amikor már ismertük. Azt mondd meg, mi lett vele és a gyerekekkel.

— Hálát adhat az ánglusoknak! Bocher asszony vagy Trouin asszony, nevezzétek, ahogy akarjátok, összeszedte az egész csapatot! Feleségem még ma szívesen cserélné Jéhannonéval. Az ő baja hogy engem még nem faltak fel a halak! ..

— Mahó apó — kérdezte halkán Albán —, nem Du-guay-Trouin úr anyjáról van szó?

— De igen — mondta Alain —, éppen ezt akartam neked elmondani. Még a nevünket is tudja!

A csoport hirtelen szétoszlik. A kapitány jelent meg bátyja társaságában, és a városból jött matrózok ha-nyatt-homlok a hácsókhoz rohannak, hiszen parancs tiltotta, hogy onnan elmozduljanak. A lökdösődésben az ikrek elszakadnak egymástól.

Duguay-Trouin úr észreveszi Albánt. . — Hol van a „Másik”? — kérdi.

— Én vagyok a „Másik” — bizonygatja Albán, és csodálkozva látja, hogy Duguay-Trouin úrnak valami nem tetszik.

Rögtön hozzá is teszi:

153

— Parancsoljon, kapitány!

— Azt parancsolom, hogy vezesd elő a „Másikat”, a másik „másikat”, egyszóval a másikat! Nem tudom, mi a neved, azt, aki nem te!

„Ó — gondolja Albán —, igaza van, hogy jobban szereti Alaint, én is jobban szeretem.” Mégis elfogja a szomorúság. „De mért nem akar tudni sem rólam?”

— Érted?

És mivel Albán mintha megmerevedett volna:

— Megérted végre? *Együtt* akarlak látni benneteket! *Együtt*? Vagy úgy! Minden megint szép és nagyszerű. És míg Albán rohan, hogy teljesítse a parancsot, Duguay-Trouin úr tisztjeinek bejelenti:

— Partra szállok! Tisztelegnem kell Bretagne kormányzója, Chaulnes herceg előtt. Egyikük velem jön.

A legfiatalabb tiszt, akit az ikrek sosem szerettek, és akit még jobban utáltak, amióta Dersztendet be akarta vádolni, egy lépést tesz előre. Duguay-Trouin úr pillantásával megállítja.

— Nem, uram — mondja fagyosan —, nem ön. Félnék, hogy túlságos buzgalmában hasra esne előtte.

A tiszt zavartan hátralép. A körülötte állók alig tudják mosolyukat elfojtani. Duguay-Trouin úr határozatlan mozdulatot tesz.

— ön, uram — mondja —, vagy ön, vagy ön. Válasz-szanak önök. De gyorsan!

Gyors megbeszélés, és az egyik tiszt előrelép.

— Rendben van — mondja Duguay-Trouin úr. — És most hol vannak a „Másik”-ok?

Ott állnak előtte, sapka kezükben, nagy szemükkel, szeplős képükkel, fitos orrukkal és borzas hajukkal olyan egyformák, hogy a kapitány csak nézi őket, és mulat.

— Velem jöttök — mondja. — Parancsot kaptam rá. A cókókotokat később elhozatom.

De a fiúk a fejüket rázzák.

154

— Nem mehetünk.

Duguay-Trouin úr felhúzza a szemöldökét.

— Micsoda? Mit jelent ez?

— Nem hagyhatjuk itt a foglyunkat. Maguk elé tolják Dersztendet.

— A foglyotok! Nos, vigyétek haza, amíg váltságdíj fejében Angliába küldjük.

Váltságdíj Dersztendért! Soha! Egyébként semmiképpen sem lehetséges.

— Nem mehetünk — ismételték.

És Alain leszegett fejjel még megtoldotta:

— Anyának már úgyis sok szájat kell etetni. Barbinais úr mosolyog.

— Nem mondták még meg nektek, hogy most már a *mi* anyánk eteti ezeket az éhes szájakat? Így hát minden

rendben van. Gyertünk, uraim, siessünk!

A kis csapat a bárka felé megy. Albán odasúgja testvérének.

— Látod, milyen könnyű elérni, amit akarunk. Ez egyszer semmit sem kellett kifundálni. Csak nagyon erősen kell valamire gondolni.

— Szomorú ilyen gyorsan itt hagyni a *Coetquentí* Mit gondolsz, visszajövünk még?

— De még mennyire. Vagy pedig egy nagyobbra. Az Óriás elhaladtukban elkapta valamelyikük karját.

— Hé! „Másik” — mondta —, látogasd meg az öregemet. Kérdezősködjetek özvegy Houard-né után, a Hordó utcában. Mondjátok meg neki, hogy jövök, és sütheti már a friss húst!

Az első tiszt a hágcsonál tiszteleg a kapitánynak és a hajótulajdonosnak. Alban fülébe súgja:

— Sosem felejttem el, hogy az életemet megmentetted!

— Nem én voltam — vágja ki Alban diadalmasan —; hanem a „Másik”!

155

De ahogy utolsóként leereszkedik, Joel röhögését hallja.

— Kifizetődik inasnak lenni! Mi?

Albán ismét felszalad a létrafokon, Joel arcába köp, és meglegedetten leereszkedik. A kikötőnél és az út hosszában a saint-malóiak köszöntik a kis menetet: élükön Barbinais úr és Duguay-Trouin úr, aztán a tiszt, aztán Dersztend, aztán az ikrek. A szép Trouin-ház előtt, a két csillaggal és félholddal díszített kőcímer alatt anya vár Anne-nal és a két kölyökkel.

Duguay-Trouin úr anélkül, hogy hátrafordulna, egy kézmozdulattal szabadon engedi a fiúkat. Anyja kitér a karját. Alain és Albán elélik Dersztendet.

— Azt gondoltuk, nincs elég gyereked! — mondta Albán nevetve.

— Ó! — mondja anya. — Csakhogy visszajöttetek, még egy tucatot is elfogadnék.

Albán fél, hogy rájuk ismernek, megbotlik a lépcsőn; és leesik. Alain belemegy a játékba, és felkiált:

— Ostoba!

— Ejnye — állapítja meg anya nyugodtan —, az én Albán fiam ügyetlen lett.

— Nem vagyok Albán, a „Másik” vagyok!

— Persze, persze — helyeselnek a kicsik elragadtatva. — Ő az Alain!

— Ó, nem! — tiltakozik anya. — Ne kezdjétek megint!

— Sosem hagytuk abba! — felelik az ikrek egyszerre. — És természetesen folytatjuk.

Alain szélesre tárt karral hozzáfűzi:

— Amíg csak élünk!

Anya nem figyel már rájuk.

— Lépjetek be — mondja. — Két kis igazi szoba. Majd meglátjátok, milyen jó a mi új otthonunkban.

156

Kezét Dersztend fejére teszi, úgy tuszkolja a lakásba. A fiú ránéz és mosolyog.

— Otthon — ismétli.

— Várjatok — szól Albán. — Még valami hátravan, övéből kihúzza a kést, nézi, aztán a hegyénél fogva Dersztendnek nyújtja.

— Nesze — mondja —, nem vagy már a foglyunk. Itthon vagy. Még nem *at home*. De itthon.

Alain elragadtatással nézi. „És még ha mást is csinálnánk? ... Amit Dersztend mindig kért? ...”

A kérdését gyors ujjmozdulattal kíséri, és kérdően néz testvére. Albán ünnepélyesen bólint. S ekkor Alain száját Dersztend füléhez tapasztja:

— Esküdj meg, hogy sosem árulod el senkinek. Én én vagyok. De ő *Albán*.

157

TARTALOM

„Én a másik vagyok” . < - . ;.....	1
Rémület Saint-Malóban.....	14
Hogyan szálljunk hajóra?.....	15
Két ember a vízben!.....	24
A „Másikat” felakasztják	29
Tengeri csata.....	34
Az égből pottyan fogoly	3f
Hová vezet az éhség?.....	44
BVS.&XSA^-'ÜfWMV ú<; «vast választ	5f
A kapitány „főként” azt akarja.....	53
A vihar.....	S4
Albán újabb ötlete.....	71
A kés	77
Ezalatt... ;	m
Menekülni.....	95
A koromsötét éjszakában.....	102
A látóhatár szélén.....	109
„Dersztend, hol vagy?”	115
Lázadás a fedélzeten.....,”	122

Inni! 131
Akár egy csatahajó . . ;..... 142
A kaland véaet ér..... 149

DELFIN KÖNYVEK

Megjelent

AIMEE SOMMERFELT
ORSZÁGÜTON, INDIÁBAN
SZASZ IMRE
BASA
FRIEDRICH GERSTACKER
AZ INDIÁN BOSSZÚJA
FRANCISCO MARINS
AZ ARANYBÁNYÁK **TITKA**
KORNYE.T CSUKOVSKIJ
AZ EZÜST CÍMER
MÁNDY IVÁN
ROBIN HOOD
CLARK DARLTON
A TITOKZATOS BOLYGÓ
EDUÁRD BÁZ
A CSODACSPAT
THOMAS MAYNE REID
A FEHÉR TÖRZSFŐNÖK
HEGEDŰS GÉZA
AZ ERDÖNTŰLI VESZEDELEM
ERICH KASTNER
A REPÜLŐ OSZTÁLY
SZENTIVÁNYI JENŐ
A GÖRÖG GÁLYA **TITKA**
MOLNÁR FERENC
A PÁL UTCAI FIUK
TATAY SÁNDOR
KINIZSI PÁL R. L. STEVENSON
A KINCSES SZIGET
VADASZIRÓK ELBESZÉLÉSEI
A NÉMA VÖLGYBEN
HOSSZÍT TOLL
A SÓS SZIKLÁK VÖLGYE'
OLESZ BERDNYIK
TITÁNOK ÜTJA
STMONE MARTIN-CHAUFFIER
KALANDOK A **KALÓZHAJÓN**
ÉRDEKES REGÉNYEK

6,50 Ft

IN KÖNYV

SIMONÉ MARTIN-CHAUFFIER KALANDOK A KALÓZHAJÓN

Nemcsak Angliának, hanem Franciaországnak is megvannak a „kalózhagyományai”. A francia hajók is királyi engedéllyel járták a tengereket, hogy meg-megrohanják az angol kereskedelmi vitorlásokat. Hősiesség, kitartás, férfias bátorság kellett az ilyen vállalkozásokhoz! E régi világba vezet vissza olvasóit Simoné Martin-Chauf-fier regénye, megajándékozva bennünket egy mókás kedvű ikerpár vidám tréfáinak és izgalmas kalandjainak hűséges leírásával. Alain és Albán, a két hajósinas megtévesztő hasonlósága a regény bonyodalmainak fő mozgatója. Miközben az ő kópéságaikon derülünk, képzeletben mi magunk is a kalózzal hajózunk vidám kedvvel, zsákmányra éhesen a végtelen kék tengeren.

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ